



KAAVIN KUNTA

Tilinpäätös 2019

SISÄLLYS

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	1
1.2 Kunnan hallinto.....	2
1.2.1 Valtuusto	2
1.2.2 Kunnanhallitus	3
1.2.3 Tilivelvolliset viranhaltijat.....	3
1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	3
1.4 Olennaiset muutokset Kaavin kunnan toiminnassa ja taloudessa	8
1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	11
1.6 Kunnan henkilöstö	11
1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	12
2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	13
3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	17
3.1 Tuloslaskelma 1000 € (ulkoinen)	17
3.2 Rahoituslaskelma 1000 € (ulkoinen)	18
4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	19
4.1 Tase ja sen tunnusluvut 1000 €.....	19
5 KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT.....	21
6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	22
6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä	22
6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	22
6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	22
6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	23
6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	23
6.6 Tavoitteiden asettaminen konsernijohdolle ja kunnan edustajille tytäryhtiössä	24
6.7. KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT	25
7. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET.....	30
7.1 Tilikauden tuloksen käsittely	30
7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	30
8 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	32
8.1 Käyttötalouden toteutuminen.....	32
KESKUSVAALILAUTAKUNTA.....	32
TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	32
KUNNANHALLITUS.....	33

PERUSTURVALAUTAKUNTA	40
SIVISTYSLAUTAKUNTA	47
TEKNINEN/YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	58
8.2 TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU	66
8.3 INVESTOINNIT	69
8.4 RAHOITUSLASKELMA	72
8.5 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMISESTA	73
KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUMAVERTAILU	74
9 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	77
Tuloslaskelma (ulkoinen)	77
Rahoituslaskelma (ulkoinen)	78
Tase	79
Konsernilaskelmat	81
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	85
VESIHUOLTOLAIN EDELLYTTÄMÄT LIITETIEDOT	101
Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma	103
Vesihuoltolaitoksen tase	104
Allekirjoitukset ja merkinnät	106
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 2019	107

TOIMINTAKERTOMUS 2019

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Suomen kunnat 2019

Suomen kuntien talous näyttää vuoden 2019 tilinpäätösarvioissa synkältä. Kolme neljästä Manner-Suomen kunnasta (225 kuntaa) teki vuonna 2019 negatiivisen tuloksen. Vuosikate heikkeni keskimäärin 13,4 prosenttia. Myös isot kaupungit jäivät miinukselle lukuun ottamatta Helsinkiä. Ilman satunnaisia tuottoja koko kuntakentän tulos olisi ollut miinuksella useita satoja miljoonia, ja olisi päädytty lähelle 2000-luvun heikointa tulosta.

Kaavi 2019

- valtionosuudet 12.47 m€, laskua 3,3 %
- verotulot 9.44 m€, kasvua 2,4 %
- toimintatuotot 3.27 m€, laskua 1.8 %
- toimintakulut vähenivät 1,3 % (n. 327.000 €) ja olivat 24.66 m€.
- pitkäaikaisten lainojen määrä 5.7 m€, vähennys 1.0 m€
- lyhytaikaiset rahoituslaitosten lainat kasvoivat 1.0 m€ ja olivat 1.5 m€
- lainamäärä asukasta kohden 2730 euroa.

Vuodet 2013-2015 olivat talouden osalta ylijäämäisiä, vuosi 2016 n. 108.000 € alijäämäinen, vuoden 2017 alijäämä oli 583 t€ ja tilivuoden 2018 alijäämä 277 t€. Taseessa on alijäämää vuoden 2018 lopussa n. 490.000 €. Vuoden 2019 alijäämää n. 142.000 € voi pitää kohtuullisena huomioiden talousarvion alkuperäinen n. 479.000 €:n alijäämäisyys ja ennustettujen verotulojen toteutuminen n. 600.000 € pienempänä.

Talouden tasapaino, alijäämän kattaminen

Kuntalain 110§:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen, mikä ei tällä hetkellä toteudu. Merkittävimpänä aiemmin määriteltynä tasapainottavana keinona kunta päätti v. 2017 lopussa erota perusterveydenhuollon liikelaitos Kysteristä, minkä valtioneuvosto epäsi. Koska kaikki vuoden 2023 mennessä kertyneet alijäämät on katettava kyseisen vuoden loppuun mennessä, muodostuu siitä talouden suhteen suurin haasteemme. Alijäämien kattamista ei tule helpottamaan vuoden 2020 alun covid-19:n aiheuttamat poikkeusolot, minkä vaikutukset myös kuntataloudelle voivat verokertymien vähenemisen kautta olla huomattavat.

Taloutta tasapainottavat keinot

Kunta kävi vuonna 2019 kahdet yt-neuvottelut, joissa päätetyt irtisanomiset sekä muut yt-neuvotteluihin kuulumattomat säästötoimet pienentävät kunnan menoja jatkossa n. 550.000 € vuodessa vuodesta 2020 lukien. Käynnistetty kiinteistöveroprojekti alkoi vuoden 2019 jälkimmäisellä puoliskolla ja jatkuu vuoden 2020 loppuun, arvio kokonaisvaikutuksesta tulojen suhteen on noin 60.000 €/v.

Nämä eivät kuitenkaan riitä tasapainottaviksi toimiksi vuoden 2020 talousarvion ollessa n. 690.000 € alijäämäinen. Lisäksi maaliskuussa 2020 alkaneet poikkeusolot aiheuttavat tämän hetken ennusteen mukaan kuntakentälle n. 1.5 mrd€:n menetyksen, mikä summa karkealla tasolla jaettuna tarkoittaa Kaavin kunnalle tämän vuoden n. 800.000 €:n tulomenetystä – erityisen tiukkaa kulukuria tarvitaan jatkossakin.

Ellei tasapainoon erilaisin säästötoimin päästä vuoden 2023 loppuun mennessä, tasapainottavia keinoja ovat ei-lakisääteisten kulujen karsinta, verojen ja maksujen korotukset sekä omaisuuden myynti (metsä, osakkeet).

Kiitän kunnan palveluksessa olevaa henkilökuntaa hyvin hoidetusta työstä, luottamushenkilöitä taloustilanteesta aiheutuvien muutostoimenpiteiden tarpeellisuuden tunnustamisesta.

Ari Sopanen
kunnanjohtaja
P. 0400 673351

1.2 Kunnan hallinto

1.2.1 Valtuusto

Huhtikuun 9. päivänä 2017 pidetyissä kuntavaaleissa valittiin 17 valtuutettua. Valtuuston poliittiset voimasuhteet kaudelle 1.6.2017- 31.5.2021 muodostuivat seuraaviksi:

	paikkaluku
Suomen Keskusta	6
Perussuomalaiset	3
Suomen Sos.dem.Puolue	2
Kansallinen Kokoomus	2
Rakentava Kaavi	2
Vihreä liitto	1
Suomen Kristillisdemokraatit	1
Yhteensä	17

Vuoden 2017 kuntavaaleissa Kaavin kunnassa oli äänioikeutettuja 2630 (v.2012: 2750) henkilöä. Äänestysprosentti oli 52,20 % (v. 2012: 54,18 %).

Valtuustoon valittiin seuraavat jäsenet:

Valtuutettu	Hartikainen Toivo, KESK
"	Heikkinen Elvi, SDP
"	Julkunen Kaija, KESK
"	Kantell Jari-Pekka, PS (Yrjö Pimiän tilalle 28.6.2017), Sininen Tulevaisuus 1/2018
"	Kosloff Johanna, Vihreät (ero 27.12.2018)
"	Kostilainen Päivi, KOK
"	Leppänen Kari, KESK
"	Miettinen Eino, PS, Sininen Tulevaisuus 1/2018
"	Mononen Petri, SDP
"	Pimiä Yrjö, PS (ero 28.6.2017)
"	Ruhtinas Reijo, Rakentava Kaavi
"	Räsänen Jorma, KESK
"	Taskinen Jarkko, PS
"	Tiilikainen Hilikka, KESK
"	Tiilikainen Tomi, KOK

- ” Tirkkonen Jukka, KESK
- ” Viljamaa-Dirks Satu, Rakentava Kaavi
- ” Voutilainen Jukka, KRIST

11.6.2019 alkaneella kaksivuotiskaudella valtuuston puheenjohtajana toimi Kaija Julkunen, I varapuheenjohtajana Reijo Ruhtinas ja II varapuheenjohtajana Jukka Voutilainen.

1.6.2017-11.6.2019 valtuuston puheenjohtajana toimi Jorma Räsänen, I varapuheenjohtajana Jukka Voutilainen ja II varapuheenjohtajana Kaija Julkunen.

Valtuuston valitsevat toimielimet ovat seuraavat:

Keskusvaalilautakunta
 Kunnanhallitus
 Perusturvalautakunta
 Sivistyslautakunta
 Tarkastuslautakunta
 Tekninen/Ympäristölautakunta
 Vaalilautakunta
 Vaalitoimikunta
 Valtuuston vaalilautakunta

1.2.2 Kunnanhallitus

Kunnanhallitus v. 2019-2021

Miettinen Eino, puheenjohtaja, PS, Sininen Tulevaisuus 1/2018
 Miettinen Antti, varapuheenjohtaja, SDP
 Hartikainen Toivo, jäsen, KESK
 Kostilainen Päivi, jäsen, KOK
 Tiilikainen Hilikka, jäsen, KESK
 Tirkkonen Jukka, jäsen, KESK
 Viljamaa-Dirks Satu, jäsen, Rakentava Kaavi

1.6.2017-11.6.2019 kunnanhallituksen puheenjohtajana toimi Hilikka Tiilikainen ja varapuheenjohtajana Antti Miettinen.

Esittelijänä kunnanhallituksen kokouksissa toimi v. 2019 kunnanjohtaja Ari Sopenen.

1.2.3 Tilivelvolliset viranhaltijat

Tilivelvolliset viranhaltijat Kaavin kunnassa ovat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, sosiaalihoitaja ja kunnaninsinööri. Hallintojohtaja toimii myös sivistystoimenjohtajana.

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Vallitsevasta poikkeusolosta johtuen Suomen talouden on arvioitu supistuvan 3-6 prosenttia. Vielä vuodenvaihteessa Suomen talouden ennustettiin kasvavan 1,0 prosenttia vuonna 2020, 1,1 prosenttia vuonna 2021 ja 1,2 prosenttia vuonna 2022. Bruttokansantuotteen volyymi

kasvoi 1,0 prosenttia vuonna 2019. Edellisvuoden kasvu oli 3,0 prosenttia. Käyvin hinnoin laskettuna bruttokansantuote oli 2,8 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuonna 2018.

Kansantalouden kokonaiskysyntä kasvoi vuonna 2019 1,3 prosenttia. Sitä kasvatti erityisesti viennin kasvu; 7,1 prosenttia. Koko vuoden yksityiset kulutusmenot kasvoivat volyymiltaan yhden prosentin, julkinen kulutus pieneni 0,3 prosenttia ja investoinnit vähenivät 1,1 prosenttia.

Kuluttajahintojen nousu hidastui edellisvuodesta. Vuoden 2019 keskimääräinen inflaatio oli 1,0 %, kun vuoden 2018 keskimääräinen inflaatio oli 1,1 prosenttia. Joulukuussa 2019 inflaatio oli 1,2 prosenttia. Kuluttajahintojen nousua hillitsi muun muassa lasten päivähoidon, käytetyn auton sekä omakotitalokiinteistöjen halpeneminen.

Viime vuosien nopea talouskasvu nosti vuonna 2019 työllisten määrän 0,6 % edellisvuotta korkeammaksi työllisyysasteen noustessa 72,6 prosenttiin. Työttömyysaste oli vuonna 2019 keskimäärin 6,7 prosenttia, kun se vuonna 2018 oli 7,4 prosenttia. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työttömiä oli vuoden 2019 joulukuussa 164.000, kun vuoden 2018 joulukuussa oli 146.000 työtöntä. Piilotyöttömien määrä on vähentynyt vuoden 2017 alusta lähtien.

Palkansaajien vuoden 2019 keskimääräinen ansiotason nousu edellisestä vuodesta oli Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 2,4 prosenttia, reaaliansioiden noustessa 1,4 prosenttia.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto heikentyi; vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä julkisyhteisöjen alijäämä oli 2,9 miljardia euroa. Julkinen velka suhteessa BKT:hen aleni 58,5 prosenttiin, mutta euromääräisesti julkinen talous jatkoi velkaantumista. Vuonna 2019 valtion velka kasvoi 1,4 mrd. euroa ja velka oli vuoden lopussa 106,4 miljardia euroa.

Kuntatalouden heikkeneminen jatkui vuonna 2019; Manner-Suomen kuntien tilinpäätösarvioiden mukaan yhteenlaskettu toimintakate heikkeni 1,2 miljardilla eurolla edellisvuoteen verraten. Tilinpäätösarvioissa 56 kunnalla oli negatiivinen vuosikate, kun edellisenä vuonna vastaavia kuntia oli 44. Julkisen talouden kestävyysongelma onkin merkittävä ja vakava pitkän aikavälin haaste, mihin vaaditaan nyt nopeaa reagointia.

Koillis-Savon alueen kehityksestä

Koillis-Savon alueen (Kaavi, Rautavaara, Tuusniemi) asukasmäärä väheni edelleen: vuonna 2019 vähennystä oli 220 henkilöä; edellisvuonna vähennys oli 151 henkilöä. Koillis-Savon seutukunnan ennakkoväkiluku 31.12.2019 oli kaikkiaan 6972 henkilöä. Kaavin kunnan väkiluku väheni 97:lla, edellisvuonna 58:llä. Väkiluku oli loppuvuonna 2893 henkilöä.

Koillis-Savon alueella keskimääräinen työttömyysaste kehittyi kunnissa seuraavasti:

%	2015	2016	2017	2018	2019
Kaavi	16,6	17,3	14,1	14,2	15,2
Rautavaara	17,6	17,4	16,7	14,7	10,3
Tuusniemi	14,4	16,0	15,1	13,8	12,2

Pitkäaikaistyöttömien määrä laski kaikissa Koillis-Savon alueen kunnissa. Tarkastellessa työttömyysastetta koko Pohjois-Savon alueella, Kaavilla oli korkein työttömien osuus työvoimasta (15,2 %).

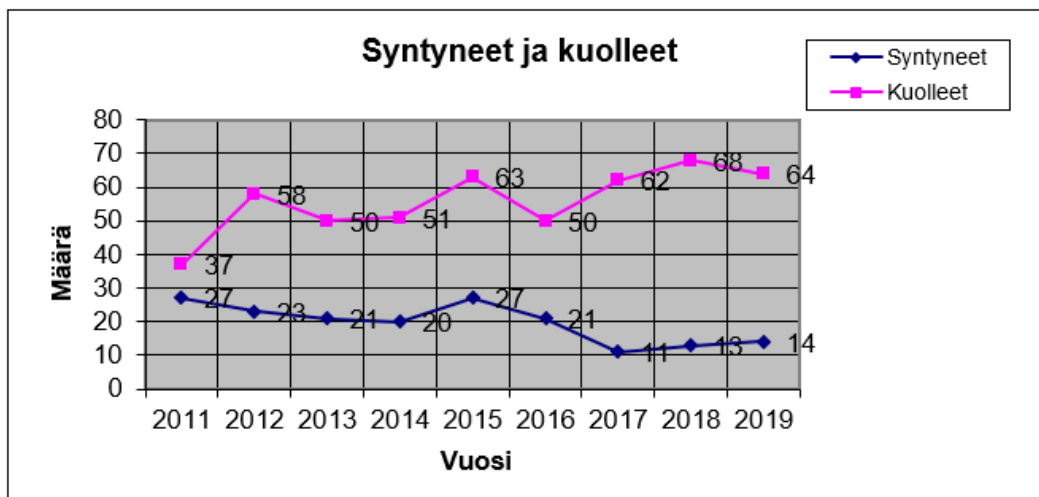
Kaavin kunnan väestö- ja työpaikkakehitys

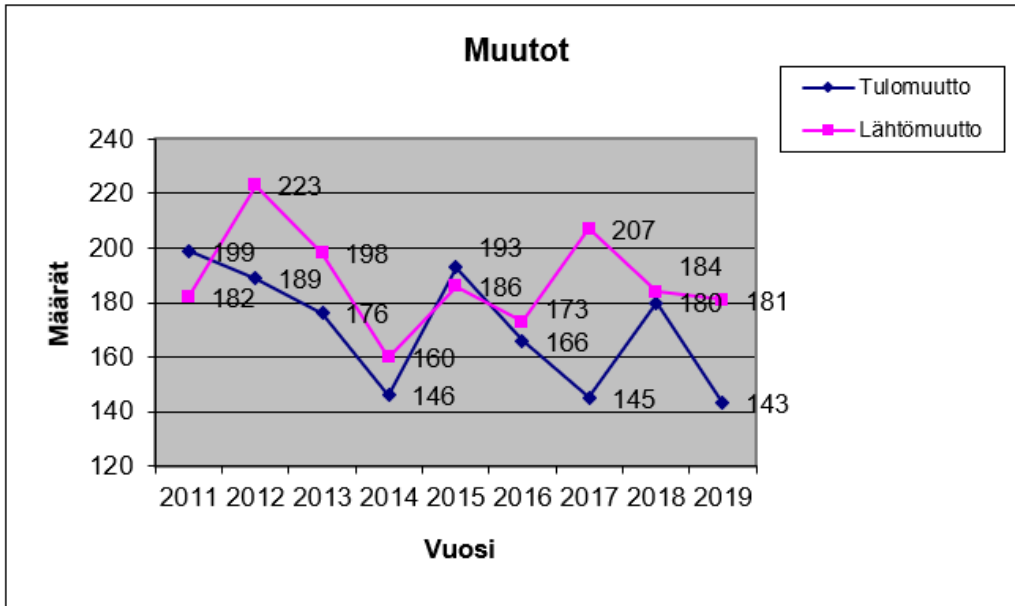
Kunnan väestön määrän ja työllisyystilanteen kehitys ovat keskeisiä kunnan veropohjaan vaikuttavia tekijöitä. Väkiluku oli vuoden 2019 päättyessä 2893 eli 97 henkilöä (3,2 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Väestökehityksessä näkyy kunnan vanhuspainotteinen ikärakenne.

VÄESTÖTIEDOT

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Syntyneet	27	23	21	20	27	21	11	13	14
Kuolleet	37	58	50	51	63	50	62	68	64
Tulomuutto	199	189	176	146	193	166	145	180	143
Lähtömuutto	182	223	198	160	186	173	207	184	181

*Vuoden 2019 tiedot perustuvat tilastokeskuksen julkaisemiin ennakkotietoihin.



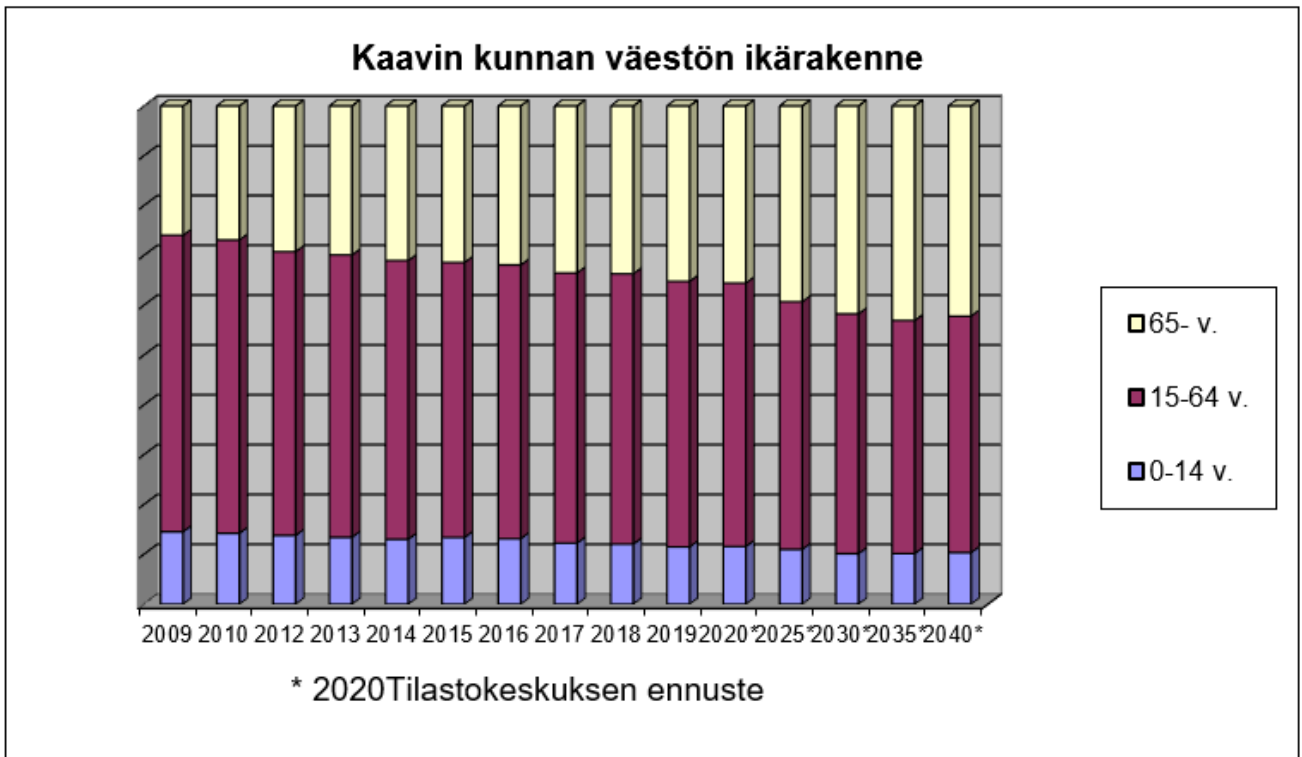


KAAVIN KUNNAN VÄESTÖN IKÄRAKENNE

Kunnan väestö esitetään toteutuneella 3 -jaolla vv. 2009-2019. Vuodet 2020-2040 on esitetty tilastokeskuksen julkaisemalla ennusteella. Trendiennusteessa on otettu huomioon paitsi syntyvyys ja kuolevuus myös muuttoliikenne.

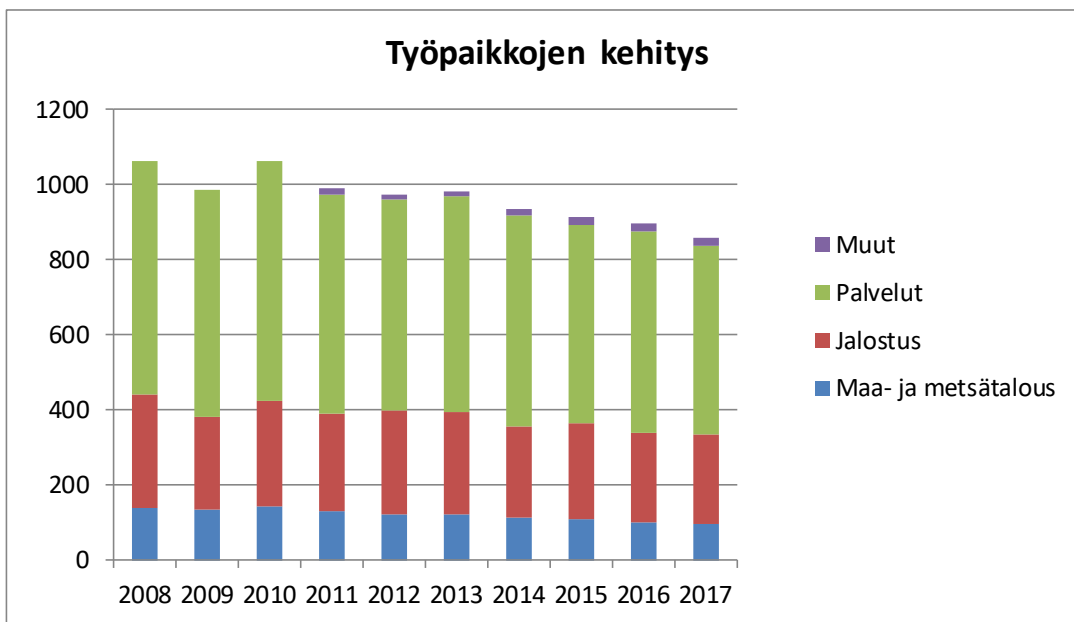
	0-14 v.	15-64 v.	65- v.	yhteensä
2009	499	2041	889	3429
2010	481	1988	908	3377
2012	458	1888	969	3315
2013	438	1848	975	3261
2014	419	1798	997	3214
2015	428	1763	1003	3194
2016	415	1733	1006	3154
2017	374	1653	1021	3048
2018	361	1622	1007	2990
2019	333	1542	1018	2893
2020*	333	1519	1021	2873
2025*	289	1304	1031	2624
2030*	247	1172	1016	2435
2035*	232	1066	981	2279
2040*	223	1022	908	2153

* Tilastokeskuksen trendiennuste



TYÖPAIKKOJEN KEHITYS (kunnassa työssäkäyvät)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Maa- ja metsätalous	138	136	143	130	123	120	112	110	100	96
Jalostus	302	247	281	262	276	273	246	254	240	238
Palvelut	623	603	638	582	564	577	561	531	535	505
Muut				17	12	14	16	20	24	18
Yhteensä	986	986	1062	991	975	984	935	915	899	857



1.4 Olennaiset muutokset Kaavin kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kaavin kunnan taloudessa muodostui vuodelta 2019 alijäämää noin 142.000 euroa, kun talousarvio muutosten jälkeen osoitti noin 479.000 euron alijäämää. Tulosta voidaan pitää kohtuullisena, huomioiden verotulojen huomattava alitus talousarvioon nähden. Arvioitua parempaan tulokseen vaikuttivat mm. terveydenhuollon kuntapalautukset sekä yt -toimenpiteet ja hallintokuntien kustannustenkarsinta. Taseeseen kertynyt alijäämä 31.12.2019 on noin 0,63 milj. euroa.

Vuonna 2019 ei nostettu uutta pitkäaikaista lainaa. Lainamäärä väheni lyhennyksien myötä vuoden 2018 n. 8,0 milj. eurosta n. 7,9 milj. euroon. Lyhytaikaista lainaa nostettiin 0 %:n korolla 1,5 milj. euroa, kun vuotta aiemmin lyhytaikaisen lainan tarve oli 0,5 milj. euroa. Palveluasuntoja koskevat Valtiokonttorin lainat (n. 379.000 euroa) siirtyivät joulukuussa 2019 Suomen Hoiva ja Asunto Oy:lle. Lainamäärä asukasta kohden 31.12.2019 on n. 2.700 euroa.

Talousarvion toteutuminen käyttötalouden menojen osalta oli 97,1 %; poikkeamia oli talousarvion eri tehtäväalueilla. Käyttötalouden tulojen osalta toteutuminen oli 106,2 %. Suuremmat poikkeamat sekä menojen että tulojen toteutumisen osalta on selvitetty kohdassa Käyttötalouden määrärahoissa tapahtuneet poikkeamat. Käyttötalouden menot (ulkoiset) vähenivät edellisvuodesta -1,3 %; 327.000 euroa ja toimintatuotot (ulkoiset) kasvoivat 1,4 %; 47.000 euroa.

Verotulot jäivät merkittävästi, n. 612.000 euroa (- 6,1 %) alle arvioidun; talousarvio ylittyi kiinteistöveron osalta, mutta alittui tuloveron ja yhteisöveron osalta. Vuonna 2019 kunnallisveroon muodostui kertymävajetta tulorekisteristä ja verokorttiuudistuksesta johtuen, jonka arvioidaan korjaantuvan lopullisesti kesästä 2020 alkaen. Verokorttiuudistus on kuitenkin pysyvä muutos ja kertymävajeen oletetaan jatkuvan vastaavanlaisina myös tulevina vuosina.

Kaikkiaan verotulot kasvoivat edellisvuodesta 2,4 % eli n. 223.000 euroa. Vuodelle 2019 tuloveroprosenttia korotettiin 0,25 % -yksikköä, mutta muun muassa verokorttiuudistuksesta, kunnan arvioidusta jako-osuudesta sekä kertymien laskusta ja negatiivisten oikaisujen lisääntymisestä johtuen tuloverot pysyivät likimain edellisvuoden tasolla; kasvua + 0,7 %. Kiinteistöverojen kertymä kasvoi 4,0 % edellisvuodesta ja yhteisöverot kasvoivat 13,7 %. Kiinteistöveroprosentteja ei korotettu vuodelle 2019.

Valtionosuudet toteutuivat yli arvioidun n. 183.000 euroa (+ 1,5 %), vaikkakin kokonaisuutena valtionosuudet vähenivät edellisvuodesta 3,3 % eli n. 425.000 euroa. Vähennystä selittää mm. kunnan ikärakente- ja sairastavuusindeksi, joiden osalta laskennassa käytettävät perushinnat ovat supistuneet. Marraskuussa 2019 Valtiovarainministeriö teki päätöksen kertaluonteisesta valtionosuuskompensaatiosta vuodelle 2019. Päätöksen mukaisesti valtionosuuteen tehtiin 43,22 euron lisäys asukasta kohden johtuen kilpailukyky sopimuksen toteuttamisesta aiheutuvan kaksinkertaisen vähennyksen huomioimisesta. Kertakompensaation vaikutus Kaavin kunnalle oli n. 132.000 euroa. Joulukuussa 2019 Valtiovarainministeriö päätti syrjäisyyslisien oikaisusta vuosilta 2017-2019, jonka vaikutus kunnalle oli n. 21.000 euroa.

Investoinnit toteutuivat vähäisinä vuonna 2019: n. 0,7 milj. euroa. Vuoden 2019 suurimpina investointeina toteutuivat sadevesiviemäröinti (102.000 euroa), Heikkala & Rantala kunnallistekniikan rakentaminen (88.000 euroa) sekä uuden virastotalon korjaukset (58.000 euroa). Vuonna 2018 hyväksytyn Heikkala & Rantala -tilojen maakaupat toteutuivat tammikuussa 2019 hintaan 180.000 euroa. Investointien toteutuminen oli edellisvuoden tasoinen.

Vuonna 2019 kunnassa käytiin kahdet yt -neuvottelut, joilla tavoiteltiin merkittäviä henkilöstösäästövaikutuksia; 2,2 milj. euroa vuosille 2020-2023. Yt- toimet konkretisoituvat pääosin vuonna 2020, jättäen kustannusvaikutuksen vuodelle 2019 vielä pieneksi. Kuluneena vuonna toimia jätettiin lisäksi täyttämättä tehtävien uudelleenorganisoinnin kautta, mikä näkyy edellisvuoteen verraten maltillisissa henkilöstömenoissa; 6,9 milj. euroa (v. 2018: 7,0 milj. euroa). Vuodelle 2019 kohdistui palkan yleiskorotus 1,0 %.

Hallintosääntöä päivitettiin virkojen ja vastualueiden osalta. Uutena virkana perustettiin hallintokoordinaattorin virka ja lakkautettiin arkistonhoitajan sekä taloussihteerin virat.

Käyttötalouden määrärahoissa tapahtuivat seuraavat merkittävimmät poikkeamat talousarvioon nähden:

Keskushallinto: Tulojen ylitys 106.000 euroa; mihin vaikutti pääosin maa- ja metsätalouden myyntitulojen kasvu. Vuonna 2019 metsänmyyntitulot olivat n. 283.000 euroa, kun edellisvuonna tulot olivat n. 103.000 euroa. Keskushallinnon menot olivat linjassaan talousarvioon nähden. Maa- ja metsätilojen metsänhoitotyöt toteutuivat n. 31.000 euroa alle arvioidun ja vastaavasti asuntopalveluiden menot ylittyivät noin 36.000 eurolla. Talousarviossa

ei ole huomioitu asuntopalveluiden myyntisaamisten luottotappiota, joka muodostui valtuuston joulukuisesta päätöksestä anteeksiantaa Kaavin Vuokratalot Oy:ltä vuoden 2018 maksamattomat hallintopalvelukorvauslaskut Valtiokonttorin tervehdyttämistä vastaan.

Hallinto- ja tukipalvelut: Tulojen ylitys 33.000 euroa, mikä lähinnä koostui ateriapalveluiden arvioitua suuremmasta ateriamyynnistä terveysasemalle. Menot ylittyivät niukasti (6.000 euroa) menojen toteutuessa likimain talousarvion mukaisesti kaikkien toimintojen osalta.

Elinkeino- ja kehityspalvelut: Tulojen ylitys 30.000 euroa koostui Kaavi 100 -hankkeen rahoituksesta.

Sosiaalipalvelut: Menojen ylitys 227.000 euroa, tulojen alitus 9.000 euroa; menot ylittyivät erityisesti kehitysvammaisten palveluissa (332.000 euroa), mutta vastaavasti alittuivat vanhuspalveluissa (97.000 euroa) sekä lasten ja nuorten palveluissa (20.000 euroa). Tulojen alitukseen vaikutti vanhuspalveluiden maksutuottojen vähennys (44.000 euroa) arvioidusta. Työmarkkinatuen kuntaosuuden ylityksestä (53.000 euroa) huolimatta aikuissosiaalityön kokonaismenot toteutuivat likimain suunnitellusti, kun sosiaalityön henkilöstö- ja perhehoitomenot jäivät alle budjetoidun. Vanhuspalveluiden menot sisälsivät henkilöstökulujen ylityksen 151.000 euroa sekä vastaavasti omaishoidon tuen, perhehoidon ja asumispalveluiden alituksen 202.000 euroa. Kehitysvammaisten palvelujen menojen ylitys koostuu pääosin asiakaspalveluostoista Vaalijalan kuntayhtymältä.

Terveydenhuolto: Menojen alitus 530.000 euroa; perusterveydenhuollossa 41.000 euroa, erikoissairaanhoidossa 484.000 euroa, ympäristöterveydenhuollossa oli vain pieni poikkeama. Perusterveydenhuolto sisältää n. 250.000 euron kuntapalautuksen.

Lasten päivähoito: Tulojen ylitys 48.000 euroa; mikä koostui hoitopäivämaksujen arvioitua suuremmasta toteutumisesta. Menot alittuivat 16.000 eurolla sisältäen 42.000 euron alituksen lasten kotihoidon tuessa.

Opetustoimi: Menojen alitus 74.000 euroa; mihin vaikutti erityisesti säästöt henkilöstömenoissa (60.000 euroa). Tulot ylittyivät 26.000 eurolla sisältäen kasvun kotikunnan maksuosuuksissa sijoitettujen oppilaiden osalta (40.000 euroa)

Vapaa-aikatoimi: Menojen alitus 30.000 euroa; pääasiassa palveluiden ostot sekä henkilöstömenot alittuivat.

Kiinteistötoimi: Menojen alitus 206.000 euroa, mihin vaikutti mm. Etelärinteiden purkutoimenpiteiden siirtyminen vuodelle 2020 (50.000 euroa) ja henkilöstömenojen alitus (33.000 euroa). Palveluasuntojen omistus- ja hallintaoikeuden siirtyminen Suomen Hoiva ja Asunto Oy:lle toteutui ennakoitua myöhemmin, tammikuussa 2020, mistä johtuen pysyvien vastaavien myyntitappiot (100.000 euroa) sekä vuokramenot (81.000) jäivät toteutumatta kiinteistötoimessa.

Muu tekninen toimi: Menojen alitus 86.000 euroa; muodostuen säästöistä pääasiassa palveluiden ostoissa kuten Kalaniemen rakennuspurkujätesiirtotyön siirtyminen vuodelle 2020.

Investointimenot jäivät kokonaisuutena n. 0,5 milj. euroa alle arvion. Tuloissa on ylitystä 536.000 euroa, koostuen lähinnä vanhan virastotalon myynnistä (n. 0,19 milj. euroa). Menojen alitus koostui pääosin Heikkala & Rantala kunnallistekniikan rakentamisen (alitus 297.000

euroa) sekä päiväkotitilojen suunnittelun (alitus 76.000 euroa) siirtymisestä vuodelle 2020. Vastaavasti investointimenot sisältävät valtuuston joulukuisen päätöksen mukaisesti Kaavin Vuokratalot Oy:n 60.000 euron antolainan muuttamisen sijoitukseksi yhtiön vapaan oman pääoman rahastoon. Investointiosaan kirjataan tasearvot ja vastaavasti käyttötalouden puolelle myyntitappiot/-voitot.

Kilan 14.2.2012 lausunnon mukaisesti tammikuussa 2020 toteutunut palveluasuntojen kiinteistökauppa huomioitiin vuoden 2019 tilinpäätöksessä arvonalentumiskirjauksena kertaluonteisissa poistoissa; 132.000 euroa. Em. kiinteistökauppa on osa kolmen kiinteistön myyntiä, joista terveystakeskus toteutui vuonna 2018 ja entinen virastotalo alkuvuonna 2019.

1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Ikääntyneiden määrä ja palvelutarpeet kasvavat, mikä aiheuttaa kustannuspaineita sote-palvelujen osalta. Sote-uudistuksen valmistuminen siirtynee seuraavalle hallituskaudelle.

Tilinpäätösvuoden lopussa kertynyttä alijäämää on n. 0,63 milj. euroa. Taloussuunnitelmassa 2019-2023 on suunnitelmakauden lopulle merkitty kertyneeksi alijäämäksi 1,52 milj. euroa, kun on huomioitu vuoden 2019 osalta talousarvion alijäämä. Alijäämää kertyi vuonna 2019 kuitenkin n. 0,34 milj. euroa vähemmän kuin oli arvioitu, joten suunnittelukauden lopulla kertynyttä alijäämää on n. 1,18 milj. euroa; 0,9 milj. euroa poistoero huomioiden.

Talousarvio 2020 sisältää talouden tasapainottamissuunnitelman vuosille 2020-2023. Tasapainottamissuunnitelma ei ole riittävä kattamaan 0,9 milj. euron alijäämäkertymää vuoteen 2023 mennessä, joten suunnitelma tulee käsitellä uudelleen kevään 2020 aikana. Syksyllä 2019 laaditun talouden tasapainottamissuunnitelman mukaan Kaavin kunnan talous olisi nousemassa ylijäämäiseksi vuosina 2022 ja 2023. Alkuvuoden 2020 muuttuneilla olosuhteilla tulee kuitenkin olemaan merkittävä vaikutus Kaavin kunnan talouteen lähitulevaisuudessa.

Tilinpäätöksen valmisteluaikana on julistettu poikkeusolot maailmanlaajuisesti koronaviruspandemiasta johtuen. Tämän hetkisten arvioiden mukaan koronaviruksesta voi aiheutua kunnille 1,5 miljardin euron kustannusvaikutukset, kun koko maailmantalous on ajautunut taantumaan. Hallitus on tuonut esille keskusteluissaan lupauksia helpotuksista jo ennestään haasteelliseen kuntatalouteen mm. mahdollisella yhteisöveron jako-osuuksien määräaikaaisella nostamisella.

1.6 Kunnan henkilöstö

Kaavin kunnan henkilöstön määrä 31.12.2019 oli 164, josta vakinaisia oli 116 ja määräaikaaisia 48. Edellisvuoden vaihteessa vakinaisia oli 115 ja määräaikaaisia 65 henkilöä. Yt-neuvotteluiden henkilöstövähennykset toteutuivat jo osin vuoden 2019 aikana mm. vaikuttaen määräaikaisten työntekijöiden määrään.

Maksettuja palkkoja oli vuonna 2019 n. 5,38 milj. euroa, kun vuonna 2018 palkkoja maksettiin n. 5,42 milj. euroa. Sairauspoissaoloja oli vuonna 2019 yhteensä 3425 kalenteripäivää, kun vuonna 2018 niitä oli yhteensä 3104 kalenteripäivää, mukaan lukien määräaikaaiset

kuntoutustuet ja palkattomat kuntoutukset. Työterveyshuolto on järjestetty Pihlajalinna Oy:ssä ja henkilöstöä koskevat asiat on käsitelty yhteistoimikunnassa yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) mukaisesti.

Henkilöstön ja palkkauksen kehitys on esitetty tarkemmalla tasolla henkilöstöä koskevissa liitetiedoissa. Kunnassa laaditaan erillinen henkilöstötilinpäätös.

1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Kaavin kunnassa on suoritettu riskien arviointityötä kunnanhallituksen 1.12.2014 hyväksymien menettelytapaohjeiden pohjalta. Kunnanjohtajan katsauksessa on esitetty mm. taloudellisia haasteita/riskejä. Hallintokunnassa on arvioitu oman toiminnan kannalta merkittävimpiä riskejä.

Toiminnassa ei ole tunnistettu ihmisoikeuksiin, korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä. Hankinnoissa on noudatettu lakia julkisista hankinnoista ja henkilöstöä on ohjeistettu edustamisesta, vieraanvaraisuudesta, lahjoista ja eduista. Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset, jotka on julkaistu kuntalain mukaisesti kunnan verkkosivuilla.

Henkilöriskien osalta on kunnan toimipisteissä jatkettu toimenpiteitä mahdollisten sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi mm. rakennusten kuntokartoituksilla ja korjaustoimenpiteillä. Pienessä organisaatiossa henkilöstön tiedon ja osaamisen merkitys on suuri ja tämä lisää myös organisaation haavoittuvuutta erityisesti pidempien ja äkillisten poissaolojen yhteydessä. Kunnassa on huomioitu henkilöstön eläköitymisennuste mm. toiminnan ja työn uudelleenorganisoinnilla.

Omaisuusriskit kartoitetaan laajemmin kerran vuodessa, mutta päivitetään tarvittaessa myös vuoden varrella. Vahinkojen ja toiminnan keskeytymisen varalta kunta on maksanut vuonna 2019 vakuutuksia yhteensä n. 31.000 euroa sisältäen myös vastuuvakuutuksen.

Tietojärjestelmien ylläpito, toimivuus ja tietohallinto kokonaisuutena ovat yhä merkittävämmässä osassa kunnan toimintaa, ja näihin kohdistuvat uhat muodostavat riskejä toimintaan sekä tietosuojaan nähden. Tietojärjestelmien ylläpidosta vastaa Data Group Oy. Tietoturvallisuus, tietosuoja ja ICT -asiat on keskitetty hallintopalveluille ja kuntayhteistyötä sekä -verkostoitumista on tehostettu. Vuonna 2019 käynnistettiin laitekartoitus, jonka myötä vuoden 2020 aikana päivitetään sekä osin uusitaan tietokoneet Windows 10 -käyttöjärjestelmään.

Rahoitusriskien osalta korkoriskiä on euriboriin sidottujen vaihtuvakorkoisten lainojen osalta, joita koko 6,4 milj. euron pitkäaikaisesta lainakannasta on 17 %. Korkotaso on jatkunut vuonna 2019 erittäin alhaalla, euribor-korot ovat olleet negatiivisia. Kouluhankkeen pitkäaikaista lainaa on jäljellä n. 5,0 milj. euroa; koronvaihtosopimuksella syksyllä 2015 suojattiin 4,35 milj. euroa helmikuusta 2017 alkaen, loppu em. lainasta suojattiin joulukuussa 2016. Loppuosa lainoista, 5 % on kiinteäkorkoisia. Valtiokonttorin vuosimaksulainat siirtyivät palveluasuntojen kiinteistökauppojen myötä ostajalle joulukuussa 2019.

Lähitulevaisuuden merkittävimmän riskin ja epävarmuustekijän asettaa maailmanlaajuisesti levinnyt uusi koronavirus, COVID-19. Tartuntatauti ja sen aiheuttamat poikkeusolot horjuttavat

koko maailmantaloutta, heikentäen myös jo valmiiksi huonoa kuntataloutta. Tilinpäätöksen laadinnan hetkellä Kuntaliitto on arvioinut talousvaikutuksen olevan kunnille n. 1,5 miljardia euroa. Menetyksiä kunnallisveroissa ja yhteisöverotuotoissa ei kuitenkaan voida vielä luotettavasti arvioida, sillä tiedossa ei ole poikkeusolojen kestoja tai pitkän ajan vaikutuksia työllisyyteen ja yritystoimintaan. Toimintakuluja tulevat kasvattamaan mm. terveydenhuolto, henkilöstökulut sekä ICT -kulut, vastaavasti tulojen menetyksiä/viivästyksiä tulee mm. hoitomaksujen osalta sekä asiakkaiden mahdollisista maksukykyvaikeuksista. Maksuvalmiuden turvaamiseksi kunnassa varaudutaankin lainanottoon; korkotason arvioidaan pysyvän negatiivisena EKP:n toimien myötä. Vallitseva tilanne aiheuttaa myös muita huomioitavia riskejä, kuten henkilöstön terveys ja kriittisten toimintojen ylläpito, hoitohenkilökunnan saatavuus sekä kuntalaisten perustarpeiden turvaaminen.

2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Kuntalakiin (325/2012) kesällä 2012 lisätyt säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta tulivat voimaan vuonna 2014. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on siten osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelytapaohjeet Kaavin kunnassa

Valtuusto on 24.6.2014 päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuuston 24.6.2014 hyväksymässä asiakirjassa on määritelty:

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kunnan ja kuntakonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa,
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että
- omaisuus ja resurssit turvataan.

Riski on epävarmuuden vaikutus tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta, niin myönteisessä kuin kielteisessä mielessä.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla:

- tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyviä riskejä
- arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa ja arvioinnissa tarjoamalla objektiivisen, riippumattoman ja järjestelmällisen lähestymistavan organisaation

- riskienhallinta-,
- valvonta-,
- johtamis- ja
- hallintoprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Vastuutahot

Kaavin kunnan hallintosäännössä (v. 2017) on määrätty:

58 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

Sisäinen valvonta on osa johtamista. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Kunnanhallituksen ja lautakunnan osalta:

Kunnanhallituksen ratkaisovaltaan kuuluu mm.:

20 § kohta 18: Ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja toimeenpanon.

Lautakunnan ratkaisovaltaan kuuluu mm:

21 § kohta 7: Valvoo sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpano omalla toimialallaan.

Johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) velvollisuus toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan. Tilivelvollisia ovat Kaavin kunnassa kunnanjohtaja, hallintojohtaja, sosiaalihoitaja ja kunnaninsinööri. Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat myös kunnanhallituksen, lautakuntien ja mm. toimikuntien jäsenet.

Konserniyhteisön (Kaavin Vuokratalot Oy) hallitus ja toimitusjohtaja ovat vastuussa omalta osaltaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja raportoinnista.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Kaavin kunnan talouden ohjausjärjestelmässä:

Hallintosääntöön liitetyt soveltamisohjeet on kunnanhallitus käsitellyt 1.12.2014

Sisäisen valvonnan raportti vuodelta 2019, kunnanjohtaja 4.3.2020:

Toteamukset:

1. Osastopäälliköiden raportit
Kunnanjohtajalle annetut raportit liitteinä 1-3.
2. Kuntastrategia
Vanha kuntastrategia hyväksyttiin valtuustossa 31.3.2015, uusi lokakuussa 2018.
Uuden kuntastrategian painopisteet ovat:
 - Hyvinvointi
 - Osallisuus
 - Palveluiden painopisteen siirto ennakointiin
 - Tuloksellisuus taloudenpidossa
 - Oikea henkilöstörakenne

Rohkeutta rakentaa: Rakentaminen, lapsiperheet, yrittäjyys
Terveyttä toimia: Liikunta, osallisuus, yhteisöt

Lisäksi strategian läpileikkaavana teemana on toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten huomioiminen ja palveluiden sopeuttaminen kysyntää vastaavaksi.

Merkittävimmät poikkeamat suhteessa strategiaan:

- Rahallinen harrastustuki nuorille ei ole toteutunut.
- Uusien liikuntamuotojen tuottaminen rajallista.
- Työpajalle suunnitellut tilat eivät toteutuneet niin, että niiden yhteyteen olisi tehty nuorten moottoripaja.

3. Pienet muutokset
Pienet muutokset tehdään ohjeiden mukaisesti tehtäväalueen sisällä osatehtäväalueiden välillä ja käsitellään lautakunnassa siinä tapauksessa, että lautakunnan alkuvuodesta hyväksymä määräraha ei toteudu arvioidun mukaisena. Mikäli muutos määrärahoissa, tuloarvioissa tai tavoitteissa on suurempi ja vaikuttaa koko tehtäväalueen määrärahoihin, muutos käsitellään valtuustossa.
4. Saatavien seuranta
Saatavien määrä on maltillinen, saatavien perintä on huomautusten jälkeen siirretty Intrum Justitia Oy:n hoidettavaksi.
5. Sijoitettavat kassavarat
Matalan korkotason aikana pankeilta ei ole saatavissa korkotarjouksia lyhytaikaisille sijoituksille.
6. Hankintojen kilpailutus
 - Kaavin kunta on Sansia Oy:n osakas ja hoitaa kilpailutukset pääsääntöisesti sen kautta.
 - Hankintarajat alittavilla pienhankinnoilla oma ohjeistus.
 - Kilpailutukset pyritään toteuttamaan mahdollisimman säännöllisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
7. Työaikaseurannat/jory: ei huomautettavaa.
8. Huomioitavat/kehittävät asiat

- Sairauspoissaolot 3095 päivää v. 2016, 2824 päivää v. 2017, 2165 päivää v. 2018, 2746 päivää v. 2019.
- Kolme eniten kasvanutta syyryhmää v. 2018-2019:
mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt kasvua 783 päivää
kasvaimet 157 kasvua päivää
tuki- ja liikuntaelinten sairaudet kasvua 120 päivää.
- Sairauspoissaolot Kaavilla 16.6 päivää/tt v. 2019, kunnissa keskimäärin v. 2018 17 pv. Poissaolojen ikävaikutuksesta johtuvaan yleiseen kasvusuuntaan vaikutetaan jatkossakin varhaisella puuttumisella, työergonomiaan panostamalla sekä korvaavaa työtä etsimällä.
- Vesihuoltolaitoksen liittymätaksojen yksinkertaistaminen tarpeellista asiakasnäkökulma huomioiden.
- Kalustopoistojen kirjaamisiin kiinnitettävä jatkossa huomiota.
- V. 2019 aloitettu kiinteistöveroprojekti valmistuu 2020 loppuun mennessä.
- Erityisoppilaiden määrä on korkea. Erityisopetusta saa jopa 30 % oppilaista ja erityisen, ja tehostetun tuen oppilaita on valtakunnallisesti verrattuna lähes kaksinkertainen määrä, haasteellisten oppilaiden määrä on lisääntynyt. Kunnan toiminnan fokusta on entistä tehostetummin siirrettävä ennakoivan toiminnan suuntaan.
- Rakennusjärjestyksen uusimiseen liittyvä yhteistyö selvitettävä Tuusniemen kunnan kanssa.
- Vastaanottotiloja yritysten sijoittumiselle ei ole olemassa.

9. Tarkastuslautakunnan ohjeistukset kevät 2019:

- Alijäämät katettava 2023 loppuun mennessä.
- Päätösten vaikuttavuus talouteen ja toimintoihin tuotava valtuustossa paremmin esille pidemmällä aikavälillä.
- Elinkeinojen kehittämisen tavoitteet tulisi olla kunniahimoisempia.
- Perusturvalautakunnan toiminnallisten tavoitteiden tulisi olla paremmin mitattavissa.
- Sivistyslautakunnan toiminnallisten tavoitteiden tulisi olla paremmin mitattavissa.
- Kaavin Vuokratalot Oy:n talouden tervehtyttämistoimia jatkettava.

10. Kaavin Vuokratalot Oy on tehnyt seuraavia talouden tasapainottamistoimia pääosin vuoden 2019 aikana seuraavasti:

Kaartotie 2 talo 4 ARA:n purkuavustus 56.835 €

Retusenkodon rajoitusakordi Valtiokonttorilta 33.533 €

Tervehtyttämisasiavustus Valtiokonttorilta 105.880 €

Kaartotie 2 talo 5 ARA:n purkuavustus 49.290 €

Osuuspankin kiinteäkorkoisen lainan koron muutos 4,24 % → 2.3 %, laina-aika v. 2039 saakka, kustannuksia alentava vaikutus vuositasolla 1. vuoden aikana n. 34.000 €.

Yhtiö on järjestänyt kiinteistöhuollon yhteistyössä kunnan kanssa vuosikustannukseltaan n. 15.000 € halvemmalla hinnalla.

Purkamistoimista huolimatta yhtiön käyttöaste on jatkuvasti 80 %:n tuntumassa.

11. Työmarkkinatuen maksettu kuntaosuus huomattavassa kasvussa - v. 2019 197.532 e, v. 2018 toteuma 122.830 €, v. 2017 toteuma 164.341 €, v. 2016 toteuma 228.000 €, v. 2015 toteuma 185.000 €, vuonna 2014 toteuma 108.000 €. Työllisyysasioiden hoidossa panostusten oltava keskeytymättömiä.

3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 Tuloslaskelma 1000 € (ulkoinen)

	2019	2018
	1000 €	1000 €
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	1 095	914
Maksutuotot	1 041	1 026
Tuet ja avustukset	381	409
Muut toimintatuotot	798	920
TOIMINTATUOTOT	3 316	3 269
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-5 275	-5 374
Henkilösivukulut	-1 624	-1 644
Eläkekulut	-1 450	-1 448
Muut henkilösivukulut	-174	-196
Palvelujen ostot	-15 024	-15 203
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 014	-1 195
Avustukset	-1 374	-1 154
Muut toimintakulut	-344	-411
TOIMINTAKULUT	-24 655	-24 982
TOIMINTAKATE	-21 340	-21 713
Verotulot	9 442	9 218
Valtionosuudet	12 468	12 893
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0
Korkotuotot	3	3
Muut rahoitustuotot	185	213
Korkokulut	-114	-129
Muut rahoituskulut	-1	-1
VUOSIKATE	643	486
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn.mukaiset poistot	-797	-776
Arvonalentumiset	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-797	-776
TILIKAUDEN TULOS	-155	-290
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	13	13
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-142	-277
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,4 %	13,1 %
Vuosikate/Poistot, %	80,6 %	62,6 %
Vuosikate, euroa/asukas	222	163
Asukasmäärä	2893	2990

Toimintatuotot, % toimintakuluista = 100*Toimintatuotot / (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate, % poistoista = 100*Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

3.2 Rahoituslaskelma 1000 € (ulkoinen)

	2019	2018
	1000 €	1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	643	486
Tulorahoituksen korjaukset	-101	218
	542	704
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-739	-524
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	63
Pysyvien vastaavien		
hyödykkeiden luovutustulot	758	940
	19	479
Toiminnan ja investointien rahavirta	561	1 182
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	0	-6
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
	0	-6
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik.lainojen lisäys	0	0
Pitkäaik.lainojen vähennys	-1 086	-763
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 000	0
	-86	-763
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutokset	20	62
Saamisten muutos	-589	-214
Korottomien velkojen muutos	-1	543
	-570	391
Rahoituksen rahavirta	-656	-378
RAHAVAROJEN MUUTOS	-95	804
Rahavarat 31.12.	1 163	1 258
Rahavarat 1.1.	<u>1 258</u>	<u>454</u>
	-95	804
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:		
Toiminnan ja investointien rahavirran		
kertymä 5 v, 1000 €	-3 608	-3 648
Investointien tulorahoitus, %	87,0 %	105,4 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,69	0,55
Kassan riittävyys, pv	17	17
Asukasmäärä	2893	2990

Investointien tulorahoitus, % = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lask.lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys(pv) = $365 \text{pv} \cdot \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

4.1 Tase ja sen tunnusluvut 1000 €

	31.12.2019	31.12.2018
	1000 €	1000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	23	41
Muut pitkävaikutteiset menot	142	162
Aineettomat hyödykkeet yht.	165	203
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 632	2 470
Rakennukset	7 451	8 391
Kiinteät rakenteet ja laitt	1 620	1 565
Koneet ja kalusto	54	119
Ennakkomaksut ja kesk.er.h.	349	178
Aineelliset hyödykkeet yht.	12 106	12 723
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	2 978	2 918
Muut lainasaamiset	507	507
Muut saamiset	109	109
Sijoitukset yht.	3 594	3 534
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	15 865	16 460
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahj.rahastojen erityiskatt.	383	383
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	383	383
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	225	226
Pitkäaik.saamiset yht.	225	226
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 116	578
Lainasaamiset	0	60
Muut saamiset	376	289
Siirtosaamiset	79	55
Lyhytaikaiset saamiset yht.	1 571	982
Saamiset yht.	1 797	1 208
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yht.	1 163	1 258
VASTAAVAA YHTEENSÄ	19 208	19 309

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	8 692	8 692
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-490	-213
Tilikauden yli-/alijäämä	-142	-277
Oma pääoma yhteensä	8 060	8 202

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET**VARAUKSET**

Poistoero	227	239
Poistoero ja vapaaeht.var.yht	227	239

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	121	0
Pakolliset varaukset yhteensä	121	0

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Lahjoitusrahastojen pääomat	576	553
Muut toimeksiantojen pääomat	41	44
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	617	597

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vak.lait	5 683	6 285
Lainat julkisyhteisöiltä	56	490
Siirtovelat	6	7
Pitkäaik.vieras pääoma yht.	5 744	6 782

Lyhytaikainen

Joukkovelkakirjalainat	1 500	500
Lainat rahoitus- ja vak.lait	602	561
Lainat julkisyhteisöiltä	56	146
Saadut ennakot	379	71
Ostovelat	903	850
Muut velat	143	161
Siirtovelat	856	1 198
Lyhytaikainen vieras pääoma	4 439	3 488

VIERAS PÄÄOMA

10 183 10 271

VASTATTAVAA**19 208 19 309****TASEEN TUNNUSLUVUT:**

Omavaraisuusaste, %	44,0	43,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	38,9	40,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-632	-490
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-219	-164
Lainakanta 31.12., 1000 €	7 896	7 983
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 729	2 670
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	8 076	8 228
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 792	2 752
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	507	507
Asukasmäärä	2893	2 990

Omavaraisuusaste,% = 100*(Oma pääoma+Poistoero ja vapaaeht.varaukset) / (Koko pääoma-Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus,% = 100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt yli-/alijäämä = Ed.tilikausien yli-/alijäämä + tilikauden yli-/alijäämä

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas = Ed.tilikausien yli-/alijäämä + tilikauden yli-/alijäämä / Asukasmäärä

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Vieras pääoma-(Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)+Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

= Vieras pääoma-(Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)+Vuokravastuut / Asukasmäärä

Lainasaamiset 31.12. = Sijoitukseen merkityt jvk-lainasaamiset ja muut saamiset

5 KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT

TULOT	milj. €
Toiminta	
Toimintatuotot	3,32
Verotulot	9,44
Valtionosuudet	12,47
Korkotuotot	0,00
Muut rahoitustuotot	0,18
Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-0,10
Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,76
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	<u>1,00</u>
Kokonaistulot yhteensä	27,07
MENOT	milj. €
Toiminta	
Toimintakulut	24,66
- valmistus omaan käyttöön	
Korkokulut	0,11
Muut rahoituskulut	0,00
Investoinnit	
Käyttöomaisuusinvestoinnit	0,74
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten lisäys	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	<u>1,09</u>
Kokonaismenot yhteensä	26,60

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma on koottu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta.

6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä

Yhdistely konsernitilinpäätökseen

	Yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt	1
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	5
Omistusyhteisyhteisöt (osakkuusyhtiöt)	2
Yhteensä	8

6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin ohjaus määritellään Kaavin kuntakonsernin konserniohjeissa. Konsernijohton muodostavat Kaavin kunnanhallitus ja kunnanjohtaja apunaan kunnan johtoryhmä. Kunnanhallitus ohjaa kuntakonsernia.

6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kaavin Vuokratalot Oy:

31.12.2019 yhtiöllä oli omistuksessaan 103 asuntoa, joista vuokrattavia asuntoja 93 ja purettavassa kerrostalossa 10 asuntoa. Yhtiön kaikki asunnot sijaitsevat kirkonkylällä. Kuluneena vuonna ajalla 1.1.-1.7.2019 oli tyhjänä keskimäärin 18,1 as/kk 97 vuokrattavasta asunnosta ja ajalla 1.8.-31.12.2019 14,8 as/kk 93 asunnosta. Asuntojen kokonaiskäyttöaste oli 79,4 %, kun se edellisellä vuonna oli 74,9 %.

Vuonna 2019 yhtiön maksuvalmius on ollut huono, muut kuin kunnan vesilaskut pystyttiin maksamaan käyttötilin luottolimiitin turvin. Syynä huonoon maksuvalmiuteen oli alhainen käyttöaste.

31.12.2019 yhtiöllä on lainaa yhteensä n. 3,09 milj.euroa, josta kunnan myöntämiä pääomalainoja 0,5 milj.euroa ja antolainoja 0,2 milj.euroa, valtiokonttorin 0,5 milj.euroa, Pohjois-Savon Osuuspankin 1,85 milj.euroa sekä Kuntarahoituksen lainaa 0,02 milj.euroa.

Yhtiön tavoitteena ollut Retusenkodon paritalojen myynti toteutui heinäkuussa 2019.

Tuolloin talot myytiin 43.000 €:n kauppahinnalla Mika Hyväriselle. Valtiokonttori myönsi 33.633,28 €:n suuruisen rajoitusakordin aravalainan jäljellä olevalle 74.773,28 €:n pääomalle ja muille hyväksytyille myyntikustannuksille. Loppuosa valtiokonttorin lainasta maksettiin pois. Myynnistä syntyi 82.155,66 myyntitappio.

Purettavaksi päätetyn Kaartotie 2, talo 5:n purkamiseen liittyviä toimenpiteitä jatkettiin vuonna 2019. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) myönsi purkuluvan ja 49.290 €:n purkuavustuksen, joka on noin 60 % hyväksyttävistä purkukustannuksista, joiksi ARA on alustavasti hyväksynyt 82.150 €. Purkutoimenpiteisiin ei ryhdytty vuonna 2019, koska yhtiö päätti lisärahoituksen selvittämiseksi odottaa Valtiokonttorin päätöksen haetuista tervehdyttämistoimista. Joulukuussa suoritettiin purkuun liittyen mm. sähkön ja antennin

muutostöitä. Varsinaiset purkutyöt toteutetaan vuoden 2020 kesään mennessä. Talo 5:n kirjanpitoarvo 210.000 € kirjattiin vuoden 2019 tilinpäätökseen arvonalentumispoistona. Em. johtuen yhtiön tilikauden 2019 tulokseksi tuli tappiota 167.646,85 euroa.

Taloutensa tervehdyttämiseksi yhtiön hallitus haki Valtiokonttorilta talouden tervehdyttämistoimia. Avustusten hakemiseen liittyen laadittiin Kaavin kunnan vuokra-asumisen kehittämissuunnitelma. 19.11.2019 antamallaan päätöksellä Valtiokonttori jatkoi myöntämiensä aravalainojen lyhennysohjelmia, muutti vuosimaksulainat kiinteäehtoisiksi lainoiksi ja myönsi vuoden 2020 lyhennysvapaaksi. Avustuksen ehtona oli, että kunta ei saa periä omille varoille korkoa vuosina 2019-2031. Pääomakustannuksiin syntyvä säästö seuraavan neljän vuoden aikana on keskimäärin 96.000 euroa vuodessa. Säästöä korkomenoihin syntyy myös, kun Pohjois-Savon Osuuspankin lainan korko saatiin neuvottelemalla alenemaan 2,3 %:n.

Valtiokonttori myönsi yhtiölle 105.879,96 euroa tervehdyttämisavustusta. Avustus maksetaan toteutuneita kustannuksia vastaan ja voidaan käyttää purkukustannuksiin ja aravalainoitettujen kohteiden korjauksiin. Avustuksen myöntämisen ehtona oli, että kunta sijoittaa omistajan osuutena saman verran ja että pääoma- ja antolainojen lyhennyksiä ei peritä vuosina 2019-2024. Kunta toteutti avustuksensa antamalla anteeksi vuodelta 2018 maksamatta olevat hallintopalvelukorvauslaskut yhteensä 45.879,96 euroa. Lisäksi kunta siirsi 60.000 €:n antolainan, joka yhtiön piti maksaa pois kuluneen vuoden loppuun mennessä, sijoitukseksi sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP-rahasto).

Yhteistyö kunnan ja vuokrataloyhtiön välillä siivouksen ja kiinteistönhoidon osalta toteutui niin, että kunta on tuottanut siivouspalvelut korvausta vastaan 1.1.2019 alkaen ja kiinteistöhoitotyöt, lukuun ottamatta konelumitöitä 1.9.2019 alkaen. Kunta ei perinyt yhtiöltä hallintopalvelukorvausta kuluneelta vuodelta.

6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tytäryhtiö Kaavin Vuokratalot Oy:n taloudessa ei lähitulevaisuudessa ole nähtävissä elpymistä, koska asuntokannasta jatkuvasti on noin 23 % tyhjillään. Tyhjistä asuntokannasta luopuminen merkitsee aina tappioita yhtiön tilinpäätökseen. Yhtiön tavoite, olla menestyvä yhtiö, joka tuottaa kohtuuhintaisia asumispalveluja Kaavilla ja jonka asunnot ovat hyväkuntoisia, vaatii jatkuvia toimenpiteitä.

Kuntakonsernin talouden kiristyminen, mm. Kaavin Vuokratalot Oy:n menojen sopeuttamistarve sekä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin suurien investointien, n. 280 milj. euroa vv. 2021-2025 rahoittaminen aiheuttavat paineita kuntakonsernin talouteen.

6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaavin kunnan konserniohjeiden mukaan tytäryhteisön on raportoitava toiminnastaan kunnanhallitukselle vähintään kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi mm. yhtiökokous- ja vastaavat pöytäkirjajäljennökset on toimitettava kunnanhallitukselle. Näin on toimittu.

Kunnan palveluksessa oleva toimistosihteeri toimii Kaavin Vuokratalot Oy:n toimitusjohtajana.

Kunnanhallitus on tarvittaessa antanut kunnan yhtiökokousedustajalle ohjeistusta ennen yhtiökokousta.

Riskienhallinta

Kaavin kunnan konserniohjeiden mukaan yhteisön on mm. neuvoteltava pitempiaikaisesta lainanotostaan kunnan kanssa. Kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeet tytäryhteisöille mm. suuriin investointeihin, toimialan laajentamiseen ja vakuutuspolitiikkaan liittyen.

6.6 Tavoitteiden asettaminen konsernijohdolle ja kunnan edustajille tytäryhtiössä

Kaavin kuntakonserni muodostuu emo- ja tytäryhtiöiden osalta Kaavin kunnasta ja Kaavin Vuokratalot Oy:stä.

Konsernisäännökset kuntalaissa (Konsernijohto 25a §):

Konsernijohtoon kuuluvat:

Kunnanhallitus

- valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa
 - antaa ohjeita kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisessa käsiteltäviin asioihin
- Kunnanjohtaja

- oikeus käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta

Muu johtosäännössä määrätty viranomainen, joka

- esittelee tytäryhteisöjä koskevia asioita kunnanhallituksessa tai
- muutoin vastaa konsernijohdolle kuuluvista tehtävistä.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konserninvalvonnan järjestämisestä.

Konsernijohdolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen suunnittelukaudella:

	TA 2019	TP 2019
Konsernijohdon raportoitava valtuustolle	3 krt/v	3 krt/v
Konsernin toimintatuotot/toimintamenot, %	>38%	40,2 %
Konsernin vuosikate/poistot, %	>80%	91,5 %
Konsernin omavaraisuusaste, %	>50%	29,0 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	<50%	55,9
Lainamäärä/asukas, €	<6.000 €	5.767

Em. tavoitteet ovat toteutuneet vain toimintatuottojen/toimintamenojen, vuosikatteen/poistojen sekä lainamäärän osalta.

Kunnan edustajille asetetut tavoitteet:

Edustajien raportoitava tytäryhtiöstä
kunnanhallitukselle

3 krt/v

Toteutuminen

Kunnan nimeämä yhtiökokousedustaja on pyytänyt kunnanhallituksen kannanottoa yhtiökokouksen asioihin liittyen. Varsinaisen raportoinnin on tehnyt toimitusjohtaja 3 kertaa vuodessa.

6.7. KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

Konsernin tuloslaskelma

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	14 061	14 264
Toimintakulut	-35 004	-35 987
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	46	89
Toimintakate	-20 897	-21 633
Verotulot	9 415	9 191
Valtionosuudet	13 121	13 487
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	8	4
Muut rahoitustuotot	190	214
Korkokulut	-238	-291
Muut rahoituskulut	-4	-25
Vuosikate	1 597	948
Poistot ja arvonalentumiset:		
Poistot	-1 746	-1 503
Arvonalentumiset	0	-5
Satunnaiset erät	0	-50
Tilikauden tulos	-149	-609
Tilinpäätössiirrot	3	4
Tilikauden verot	-6	-1
Laskennalliset verot	-3	-1
Vähemmistöosuudet	-14	-2
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-168	-610
Tuloslaskelman tunnusluvut:		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	40,2 %	39,6 %
Vuosikate/Poistot, %	91,5 %	63,1 %
Vuosikate, euroa/asukas	552	317
Asukasmäärä	2893	2990

Toimintatuotot, % toimintakuluista = $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate, % poistoista = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Konsernin rahoituslaskelma

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1597	948
Satunnaiset erät	0	-50
Tilikauden verot	-6	-1
Tulorahoituksen korjauserä	-271	96
Toiminnan rahavirta yhteensä	1320	993
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1724	-1276
Rahoitusosuudet investoin	19	75
Pysyvien vastaavien luovu	735	1203
Investointien rahavirta yhteensä	-970	2
Toiminnan ja investointien rahavirta	350	996
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset	0	0
Antolainojen lisäykset	0	-6
Antolainojen vähennykset	0	7
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	778	843
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1569	-1251
Lyhytaikaisten lainojen muutos	888	6
Oman pääoman muutokset	176	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutos	26	64
Vaihtomaisuuden muutos	-7	18
Saamisten muutos	-761	-191
Korottomien velkojen muut	38	730
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-431	221
RAHAVAROJEN MUUTOS	-81	1217
Rahavarat 31.12	2205	2286
Rahavarat 1.1.	2286	1069
RAHAVAROJEN MUUTOS	-81	1217
Rahoituslaskelman tunnusluvut:		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-4789	-5 927
Investointien tulorahoitus %	93,6 %	79,0 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	0,5
Kassan riittävyys, pv	21	21

Investointien tulorahoitus, % = 100*Vuosikate/Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate = (Vuosikate+Korkokulut)/(Korkokulut+Lask.lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys(pv) = 365pv * Rahavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella

Konsernin tase

	31.12.2019	31.12.2018
	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	216	237
Muut pitkävaikutteiset menot	155	177
Ennakkomaksut	28	8
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	398	421
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	2 892	2 744
Rakennukset	17 579	19 077
Kiinteät rakenteet ja lait	1 841	1 811
Koneet ja kalusto	811	891
Muut aineelliset hyödykkeet	50	48
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	1 166	520
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	24 339	25 092
Sijoitukset:		
Osakkuusyhtiöosuudet	715	400
Muut osakkeet ja osuudet	388	658
Joukkovelkakirjalainasaamiset	4	4
Muut saamiset	139	131
Sijoitukset yhteensä	1 245	1 193
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	45	73
Lahjoitusrahastojen erityisk	433	425
Muut toimeksiantojen varat	10	15
Toimeksiantojen varat yhteensä	488	513
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus:		
Aineet ja tarvikkeet	80	74
Keskeneräiset tuotteet	3	3
Vaihto-omaisuus yhteensä	83	77
SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset:		
Siirtosaamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset:		
Myyntisaamiset	1 451	812
Lainasaamiset		
Muut saamiset	505	402
Siirtosaamiset	284	266
Saamiset yhteensä	2 240	1 479
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	1	1
Rahoitusarvopaperit yhteensä	1	1
Rahat ja pankkisaamiset	2 204	2 285
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 998	31 061

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	8 694	8 692
Säätiöiden ja yhdistysten	0	1
Muut omat rahastot	242	260
Ed.tilikausien yli-/alijää	64	645
Tilikauden yli-/alijäämä	-168	-610
Oma pääoma yhteensä	8 832	8 988

Vähemmistöosuudet	91	85
--------------------------	-----------	-----------

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	385	432
----------------------------------	------------	------------

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	47	75
Lahjoitusrahastojen pääoma	627	595
Muut toimeksiantojen pääom	54	59
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	728	729

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen:**

Lainat rahoitus- ja vakuut	13 498	13 755
Lainat julkisyhteisöiltä	564	1 070
Saadut ennakot	0	24
Liittymismaksut ja muut velat	26	7
Siirtovelat	6	1
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	14 094	14 858

Lyhytaikainen:

Joukkovelkakirjalainat	1 500	500
Lainat rahoitus- ja vakuut	1 066	1 113
Lainat julkisyhteisöiltä	56	146
Saadut ennakot	518	197
Ostovelat	1 477	1 413
Liittymismaksut ja muut velat	228	192
Siirtovelat	2 013	2 399
Laskennalliset verovelat	10	8
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	6 868	5 968

VASTATTAVAA YHTEENSÄ	30 998	31 061
-----------------------------	---------------	---------------

Konsernitaseen tunnusluvut:

Omavaraisuusaste, %	29,0	29,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	55,9	55,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-104	35
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-36	12
Lainakanta 31.12., 1000€	16 683	16 585
Lainakanta 31.12., €/asukas	5 767	5 547
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 100€	17 633	17 375
Lainat ja vuokravastuut; €/asukas	6 095	5 811
Lainasaamiset 31.12., 1000€	4	4
Kunnan asukasmäärä	2893	2 990

Omavaraisuusaste, % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuudet} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaeht.var.}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt yli-/alijäämä = Ed.tilikausien yli-/alijäämä + tilikauden yli-/alijäämä

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas = $\text{Ed.tilikausien yli-/alijäämä} + \text{tilikauden yli-/alijäämä} / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainakanta, euroa/asukas = asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin

lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut} / \text{Asukasmäärä}$

Lainasaamiset = Sijoituksiin merkityt jvk - lainsaamiset ja muut lainasaamiset

7. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden alijäämä on 142.135,83 euroa. Kunnanhallitus esittää, että tehtyjä poistoeroja tuloutetaan yhteensä 12.557,76 euroa.

Alijäämä siirretään Tilikauden ylijäämä/alijäämä -tilille. Kattamatonta alijäämää on taseessa 31.12.2019 yhteensä 632.389,29 euroa.

7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Taloussuunnitelman toteutuminen

Taloussuunnitelma vuodelta 2019 toteutui parempana kuin mitä muutettu talousarvio osoitti. Muutetun talousarvion mukaan alijäämää oli 478.648 euroa, mutta toteutuma oli alijäämää em. 142.136 euroa. Kohdassa Olennaiset muutokset Kaavin kunnan taloudessa ja toiminnassa on selvitetty muodostuneeseen alijäämään vaikuttaneita tekijöitä.

Seuraavassa on esitetty koontina käyttötalousosan suurempia poikkeamia muutettuun talousarvioon nähden:

TULOT: (+ tarkoittaa ylitystä, - vastaavasti alitusta):

	euroa
keskushallinto:	+ 106.000
hallinto- ja tukipalvelut:	+ 33.000
elinkeino- ja kehityspalvelut	+ 30.000
lasten päivähoito	+ 48.000
opetustoimi	+ 26.000
vesi- ja viemärilaitos:	- 36.000

MENOT: (+ tarkoittaa ylitystä, - alitusta):

	euroa
sosiaalipalvelut:	+ 227.000
terveydenhuolto:	- 530.000
opetustoimi:	- 74.000
vapaa-aikatoimi:	- 30.000
kiinteistötoimi:	- 206.000
muu tekninen toimi:	- 86.000

Kattamaton alijäämä taseessa edellyttää selontekoa siitä, onko voimassaoleva taloussuunnitelma riittävä. **Talouden tasapainottaminen** on huomioitu Taloussuunnitelman 2019-2021 laadintavaiheessa, koska jo tuolloin arvioitiin vuoden 2018 alijäämän kasvattavan taseeseen aiemmin kertynyttä alijäämää. Suunnitelma ei kuitenkaan sisältänyt euromääräisiä tavoitteita.

Kaavin kunta haki vuodelle 2019 poikkeuksellisten ja tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 2 milj. euroa; korotusta ei myönnetty.

Vuoden 2019 merkittävimmät toimenpiteet olivat keväällä sekä alkutalvesta käydyt yt-neuvottelut, jotka sisälsivät yhteensä 7 htv:n vähennyksen irtisanomisten ja osa-aikaistamisten kautta sekä työn uudelleenorganisointia kaikkien hallintokuntien osalta. Henkilöstölomautuksia ei toteutettu. Kunnanhallituksen päättämät henkilöstövähennykset kohdistuivat seuraavasti: hallinto- ja tukipalvelut 2,5 htv, sosiaalipalvelut 1 htv, opetustoimi 2 htv, vapaa-aikatoimi 1 htv, tekninen toimi 0,5 htv. Henkilöstösäästöjen vaikutukset painottuvat tuleville vuosille; vuodelle 2020 455.000 euroa, vuodelle 2021 560.000 euroa sekä vuosille 2022 ja 580.000 euroa/vuosi.

Talouden tasapainottamiseen liittyvät yksilöidyt toimenpiteet on tarkasteltu uudelleen taloussuunnitelmassa vuosille 2020-2023, sisältäen kokonaistalousvaikutuksen 2,4 milj. euroa. Merkittävimmät toimet keskittyvät vanhuspalveluiden tuottamiseen enenevässä määrin kotihoitoon painottuen sekä kehitysvammapalveluiden tehostamiseen. Kiinteistöverotulon kasvuksi on arvioitu 180.000 euroa. Lisäksi hallintokuntien kustannusten karsinnan tavoitteeksi on asetettu vuositasolla n. 50.000 euroa.

Tilintarkastaja on tilintarkastuspöytäkirjalla todennut, ettei Kaavin kunnan talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma 2020-2023 täytä kuntalain 110 § vaatimuksia kertyneen alijäämän kattamisen osalta. Tilintarkastajan aiempi ohjeistus alijäämien kattamisen osalta on ollut virheellinen, uuden ohjeistuksen mukaisesti vuonna 2018 ja sen jälkeen kertyneet alijäämät on katettava 31.12.2023 mennessä. Tämän vuoksi Kaavin kunnan vuoden 2020 talousarviota ja -taloussuunnitelmaa 2020-2023 tulee muuttaa siten, että kertyneet ja uudet alijäämät poistoero huomioiden; 0,9 milj. euroa, saadaan katetuksi annetussa aikataulussa.

Talouden tasapainottamissuunnitelmaa on käsitelty maaliskuussa 2020 kunnanhallituksessa sekä valtuustoseminaarissa. Talouden tasapainottaminen tulee olemaan erityisen haastavaa muuttuneessa tilanteessa koronavirukseen liittyen. Aihetta on käsitelty tarkemmin kohdassa 1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista.

8 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

8.1 Käyttötalouden toteutuminen

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Vaalit

Vuonna 2019 järjestettiin eduskuntavaalit.

Keskusvaalilautakunta (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
VAALIT						
TOIMINTATUOTOT	11 000	0	11 000	10 921	79	99,28
TOIMINTAKULUT	-11 480	0	-11 480	-10 563	-917	92,01
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-480	0	-480	358	-838	-74,63
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-480	0	-480	358	-838	-74,63

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tilintarkastus

Tavoitteet

Varsinaisen tilintarkastajan tarkastuspäiviä on vuodelle 2019 merkitty 10 päivää/vuosi. Tilintarkastaja toimii tarkastuslautakunnan sihteerinä.

Tavoitteiden toteutuminen

Tilintarkastajan tarkastuspäiviä, mukaan lukien tarkastuslautakunnan avustaminen sekä lautakunnan sihteerin tehtävät, kertyi 14 päivää vuonna 2019, kun huomioidaan tunti-laskutukset päiviksi muutettuina.

Tarkastuslautakunta (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
TILINTARKASTUS						
TOIMINTAKULUT	-14 455	0	-14 455	-10 870	-3 585	75,20
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14 455	0	-14 455	-10 870	-3 585	75,20
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-14 455	0	-14 455	-10 870	-3 585	75,20

KUNNANHALLITUS

Keskushallinto

Keskushallinnon talousarvioon sisältyy valtuusto ja kunnanhallitus, asumispalvelut, maa- ja metsätilat, eräät avustukset, suhdetoiminta ja muu toiminta. Valtuuston ja kunnanhallituksen kokouspalkkiot on mitoitettu normaalien kokouskäytäntöjen mukaan.

Maa- ja metsätilat

Kaavin kunnan metsien vastuuhenkilönä toimii kunnanjohtaja apunaan maaseutuasiamies, jonka palvelut ostetaan Siilinjärven kunnalta. Kaavin kunnan talousmetsien hoito on ulkoistettu. Taajamametsien hoidosta vastaa kunnaninsinööri. Kasvullista metsämaata on kaikkiaan noin 830 ha. Metsätaloussuunnitelman mukainen hakkuumäärä kunnan talousmetsissä on noin 3800m³/vuosi.

Tavoitteet

Puunmyyntitavoite on 185.000 euroa vuonna 2019.

Tavoitteiden toteutuminen

Puunmyynnistä saatuja tuloja toteutui vuoden aikana n. 283.000 euroa.

Asumispalvelut

Palvelu-/yleiskuvaus

Kaavin Vuokratalot Oy omistaa pääosan vuokra-asunnoista Kaavin kuntakonsernissa. Kaavin kunnan palkkalistoilla oleva toimistos sihteeri on Kaavin Vuokratalot Oy:n toimitusjohtaja.

Tavoitteet

Kaavin asumisen strategian mukaan tavoitteena on mm., että kunnan/Kaavin Vuokratalot Oy:n vuokra-asuntojen tarjonta vastaa kysyntää. Vuoden 2019 aikana tavoitteena on myydä Vuokratalot Oy:n asunnoista 4 kpl (2 paritaloa) ja purkaa 1 kerrostalo (10 asuntoa). Kaavin kunta purkaa Etelärinteen kiinteistön, jossa on 1 vuokra-asunto.

Tavoitteiden toteutuminen

Konsernitavoitteiden kohdassa tilinpäätöskirjan alkupuolella on selvitetty tarkemmin asuntotilannetta vuonna 2019. Vuonna 2019 myytiin Retusenkodon paritalot (asuntoja 4 kpl). Kaartotie 2, talo 5 purkamiseen liittyen tehtiin valmistelutöitä ja itse purkaminen toteutetaan keväällä 2020. Etelärinteen purkaminen ei toteutunut vuonna 2019. Määrärahavaraus purkamisen on vuoden 2020 talousarviossa.

Tunnusluvut

	Mittari	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Kunnan omistamat tai määräysvallassa olevat asunnot	Kpl	153	133	93
Asuntojen määrä 1000 asukasta kohden	Kpl	52	44	32

31.12.2019 Kaavin kunnan suorassa omistuksessa ei ole asumiskäytössä olevia asuntoja. Kaavin Vuokratalot Oy:n omistuksessa on 103 asuntoa, joista vuokrattavia asuntoja on 93.

Keskushallinto (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
KESKUSHALLINTO						
TOIMINTATUOTOT	213 000	0	213 000	318 698	-105 698	149,62
TOIMINTAKULUT	-391 930	0	-391 930	-393 802	1 872	100,48
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-178 930	0	-178 930	-75 104	-103 826	41,97
Poistot ja arvonalentumiset	-2 500	0	-2 500	-3 797	1 297	151,87
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-181 430	0	-181 430	-78 900	-102 530	43,49

Henkilöstö 31.12.: kunnanjohtaja, toimistosihteeri/Kaavin Vuokratalot Oy:n toimitusjohtaja

Hallinto- ja tukipalvelut

Palvelu/yleiskuvaus

Hallinto- ja tukipalvelut toteuttavat osaltaan kunnan hyväksytyä strategiaa tuottamalla tukipalveluita kunnan eri palvelualoille.

Hallinto- ja tukipalvelut sisältävät toimisto- ja talouspalvelut sekä ateria- ja puhdistuspalvelut, valtuuston, kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan ja vaaliasioiden valmistelu- ja toimeenpanotehtävät sekä muut keskitetyt palvelut, mm. arkistotoimen ohjaaminen, kopiointi, ICT-tuki ja tarvikehankinnat. Lisäksi määrärahoihin sisältyy kunnallisverotuksen maksuosuus valtiolle.

Palkka- ja taloushallinnon palvelut on ostettu 1.1.2017 alkaen Monetra Pohjois-Savo Oy:ltä (ent. Kuhilas Oy), joka on pääasiassa kuntien omistama tilitoimisto.

Toimisto- ja talouspalvelut

Toimisto- ja talouspalvelut tukevat johtamista ja talouden ohjausta sekä palvelutuotantoa tuottamalla toimialaansa kuuluvia sisäisiä asiantuntijapalveluja kustannustehokkaasti perustoimialojen kysynnän mukaan. Yksikkö vastaa myös valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien päätösten valmisteluun ja toimeenpanoon liittyvästä asiakirjahallinnosta sekä hoitaa eri osastojen päivittäistä asiakaspalvelua.

Tavoitteet tekstinä

Henkilöstön keskinäistä työnjakoa tarkistetaan ja kehitetään kunnanviraston toimistohenkilöstön osalta jatkuvasti niin, että eri toimialojen palvelut turvataan ja että henkilöstöresurssit riittävät eri tehtävien ja asiakaspalvelun hoitoon. Erityisesti pyritään ottamaan käyttöön sähköisiä palveluita ja kehittämään paperittomuutta. Tehtävien muuttuessa ja monipuolistuessa henkilöstöä koulutetaan, valmennetaan ja järjestellään tehtäviä muutostarpeen mukaan.

Kelan asiakaspalvelua koskeva vuonna 2010 solmittu sopimus jatkuu. Vaikka perustoimeentulotuen käsittely siirtyi vuoden 2017 alussa Kelalle, on tarpeet myös kunnan toimesta annettavaan asiakaspalveluun säilynyt, joskin palvelutarpeen määrä on laskenut ja mahdollistaa palvelun uudelleen organisoimista. Palvelusta vastaavat palvelusihteerit.

Tavoitteiden toteutuminen

Henkilöstön työnjakoa on tarkasteltu toimistohenkilöstön osalta vuoden 2019 aikana käytyjen yt-neuvotteluiden myötä. Toimistopalvelujen osalta päädyttiin 1 henkilötyövuoden vähennykseen.

Kelan palvelupisteen asiakasmäärät ovat pienentyneet entisestään vuoden 2019 aikana, sopimusneuvottelut palvelun osalta ovat kesken ja niitä jatketaan Kelan kanssa vuoden 2020 puolella.

Talous- ja henkilöstöhallinnon kirjanpito- ja ICT-palvelut on ostettu Monetra Oy:ltä sekä ICT-tukipalvelut Datagroup Oy:ltä. Hallintokoordinaattori toimii kunnan tietosuojavastaavana sekä kunnan yhteyshenkilönä Datagroup Oy:lle. Kunnan tietokoneet kartoitettiin loppuvuodesta 2019 osana Windows 10 -käyttöjärjestelmäpäivitystyötä.

Hallintosääntöä uudistettiin 11.6.2019 taloussihteerin sekä keskusarkistonhoitajan virkojen osalta, lisäksi hallintosääntöön lisättiin hallintokoordinaattorin virka. Jatkossa hallintokoordinaattori toimii kunnan asiakirjahallinnosta vastaavana viranhaltijana, taloussihteerin virka on muutettu työsopimussuhteiseksi ja keskusarkistonhoitajan nimike on poistettu hallintosäännöstä.

Ateria- ja puhdistuspalvelut

Palvelu-/yleiskuvaus

Kaavin kunnan ateriapalveluyksikkö tuottaa ulkoisille ja sisäisille asiakkaille lakisääteiset ruokapalvelut keskitetysti kunnan omana toimintana.

Ateriapalvelun arvot ovat terveellisyys, osaaminen ja taloudellisuus. Noudattamalla eri asiakasryhmien ravintosuosituksia ateriapalvelu edistää kansanterveyttä.

Tavoitteena on tuottaa mahdollisimman laadukasta ateriapalvelua kustannustehokkaasti. Lasten ja nuorten ateriat tarjotaan kasvatuksellinen ja terveellinen näkökulma huomioiden niin päiväkodissa kuin kouluissakin. Ikäihmiset saavat ateriapalvelun tarpeiden mukaan ja asiakaslähtöisestä näkökulmasta.

Keittiöllä on käytössä Aromi ruokatuotanto-ohjelma sekä Eväs-Mysli tilaus- ja laskutusohjelma.

Toiminnan tavoitteet

Toiminnassa etusijalla ovat asiakaskeskeisyys, asiakkaiden tarpeet ja taloudellisuus. Palvelukäyttäytymistä seurataan taloudellisuuden ohella. Tavoitteina on ylläpitää laadukkaita ateriapalveluita asiakaslähtöisesti, panostaa asiakaspalvelun laatuun sekä samalla vaikuttaa kuntalaisten terveyttä edistäviin ruokailutottumuksiin.

Keskittäminen auttaa tehostamaan ja kehittämään toimintaa, kun henkilöstöressurssien käyttöä voidaan järkevöittää, kuljetukset vähenevät ja ruuan hävikki pienenee.

Kaavin kunnan puhdistuspalvelujen peruslähtökohtana ovat tilojen käyttäjien tarpeet, toimivuus ja taloudellisuus. Puhdistuspalveluiden tavoitteena on huolehtia tilojen puhtaudesta ja viihtyisyydestä ja näin edesauttaa asiakkaan toiminnan sujuvuutta.

Tavoitteiden toteutuminen

Ateria- ja puhdistuspalveluiden osalta yt-neuvotteluissa päädyttiin yhden henkilötyövuoden vähentämiseen, irtisanominen kohdistui ateriapalveluihin. Ateriapalveluiden osalta on tehty vähäisiä muutoksia myös ateriasisältöihin huolehtien siitä, että valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamat ravitsemussuosituksen täyttyvät niin ikäihmisten, kuin koululaistenkin osalta. Ruokahävikkiä on vähennetty tarjoamalla koululta ylijäänyt ruoka työpajalle.

Puhdistuspalveluiden osalta toimintaa on tehostettu mm. virastotalon siivouskertoja vähentämällä. Lisäksi toteutuneet kiinteistökaupat ovat vähentäneet siivouksen tarvetta kunnan kiinteistöissä, jolloin palvelua on ollut mahdollista myydä Kaavin Vuokratalot Oy:lle.

Hallinto- ja tukipalvelut (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
HALLINTO- JA TUKIPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	1 621 587	0	1 621 587	1 654 416	-32 829	102,02
TOIMINTAKULUT	-1 824 366	0	-1 824 366	-1 830 559	6 193	100,34
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-202 779	0	-202 779	-176 143	-26 636	86,86
Poistot ja arvonalentumiset	-30 900	0	-30 900	-30 869	-31	99,90
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-233 679	0	-233 679	-207 012	-26 667	88,59

Henkilöstö 31.12.: 3 palvelusihteeriä, keskusarkistonhoitaja, toimistosihteeri (60 %), hallintokoordinaattori, hallintojohtaja; *ateria- ja puhdistuspalvelut:* 1 ruokapalveluesimies, 7 ruokapalvelu-/ravitsemustyöntekijää, 2 siivoaja-ruokapalvelutyöntekijää, 1 ravitsemustyöntekijä-siivojaa, 3 siivojaa

Elinkeino- ja kehityspalvelut

Palvelu-/yleiskuvaus

Kunnan elinkeinotoimikunta toteuttaa kuntastrategian linjauksia ja tavoitteita elinkeinoelämän osalta.

Tavoitteet ja toteutuminen

Elinkeinopalvelut

- kunnalla on tarjottavanaan eri tarkoituksiin sopivia teollisuustontteja
- matkailu huomioidaan maankäytön suunnittelussa
- työllisyysaste pyritään ylläpitämään vähintään nykytasolla
- yrittäjäyhteistyön hyvä ylläpito
- tuetaan entisten yleisötapahtumien kehittämistä ja uusien tuottamista
- ylläpidetään yritysneuvonnan hyvää tasoa mm. laadukkaiden kumppanuuksien kautta
- kunnan tyhjen toimitilojen aktiivinen kartoitus ja markkinointi.

Yritysneuvonnan ensikontakti on kunnanjohtaja, joka neuvoo itse ja ohjaa tarvittaessa kumppaneiden palveluihin.

Kumppanit

ELY-keskus

Finnvera

Kehittämisyhdistys Kalakukko ry

- Kaavin kunta osallistuu Leader ohjelmaan ohjelmakaudella 2014-2020 Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:n toiminta-alueessa. Kaavin Leader -rahoitusosuus vuodelle 2019 on 8.897 euroa (2,92 euroa/asukas). Kalakukko ry rahoittaa erilaisia pienimuotoisia maaseudun kehittämishankkeita sekä pieniä maaseutuyrityksiä näiden erilaisissa investointi- ja kehittämishankkeissa.

ProYritys

Sydän-Savon maaseutupalvelut

Omistajanvaihdospalvelu Pohjois-Savossa - Savon Yrittäjät ry

YOM2 -hanke, yritys oppii ja menestyy

Voimaa arkeen (maatalousyrittäjien työssä jaksaminen)

Business Finland - yritysten kansainvälistymispalvelut

Tuusniemen Teollisuus Oy (yhteiset toimet matkailussa ja alueellisten tiedotustilaisuuksien järjestämisessä)

Kaavin kunnan elinkeinojen kehittämistoimet 2019Matkailu ja kaupan ala

- Kaavin kesätapahtuman kehittämiseen osallistuminen –*Toteutui: Kuavin Kuhinat 26.-30.6.2019.*
- Mahdollinen rantatapahtuma kesämökkiläisille elokuussa yhteistyössä paikallisen yhdistyksen kanssa – *Toteutui Luikonlahdessa.*
- Esitteiden päivitys, mm. palveluhakemiston päivitys ja postitus kesämökkiläisille – *Toteutui Kaavi – täynnä elämää -esite, kesäesite ja palveluhakemisto 2020-2021 kesämökkiläisille ja joka talouteen jakeluna, Vaikonvaellus -patikointi- ja pyöräilyreittiesite.*
- Vaikkojoen kehittämisprojektin käynnistäminen (edellyttää matkailuyrittäjien mukanaoloa). - *Ei toteutunut, kunnostustyöt loppuun saattamatta yritysten tarpeiden osalta. Toteutettiin Vaikonvaellus patikointi- ja pyöräilyreittien kunnostus Leader-hankkeena; opastustaulut, reittimerkinnät, levähdyspaikat.*
- Kaavin markkinoiden ja kesätoripäivien kehittäminen, jatketaan v. 2017 aloitettujen kesämarkkinoiden järjestämistä. *Toteutui: kesämarkkinat järjestettiin 26.6.2019.*
- Kauppakylä Kaavi –yhteistyö – *Toteutui pääosin hankkeen kautta.*

Nuorten tietoisuus kotikunnan yrityksistä - *Toteutui: mm. peruskoululaisille järjestettiin tutustumispäivä maidontuotantotiloille keväällä 2019.*

Yläasteikäisten nuorten vuosittaiset vierailut kaavilaisiin yrityksiin yhteistyössä yläasteen opo:n kanssa. Panostus positiivisen muistijäljen jättämiseen oman kotikunnan työmahdollisuuksien suhteen.

Rakennuspaikkojen markkinointi

- Kaavin kunnan omien myytävien kiinteistöjen sivuston ylläpito (www.kiinteistot.kaavi.fi) ja aktiivinen viiteilmoittelu sanomalehdissä. – *Toteutui.*
- Kunnan vapaita tontteja ja toimitiloja markkinoidaan aktiivisesti yrityskäyttöön ja erityisesti yritysten työntekijöille. – *Osin toteutui.*

- Ranta-alueiden omakotitalotonttien myyntikampanja aloitetaan vuoden 2019 aikana. – *Toteutui.*
- Osallistutaan Rakenna ja Asu -messuille Kuopiossa 23. - 24.2.2019. – *Toteutui.*

Maatilat ja maaseutuyritykset

- Ostetaan 0,1 htv, työpanos Sydän-Savon maaseutupalveluilta (Siilinjärven kunnan tuottama).
Vuonna 2019 Sydän-Savon Maaseutupalvelu aktivoi maatilatalousyrityksiä kehittämistoimissa ja maaseututoimijoita toimintaympäristön kehittämisessä.

Sydän-Savon maaseutupalvelun kertomus:

Yhteistoiminta-alueen kehittämistoimien niukkenevien resurssien vuoksi on Sydän-Savon maaseutupalvelu keskittynyt maatilataustaisten yritysten kehittämiseen. Yhteistyö on ollut tiivistä eri kehittämistehtäviä hoitavien toimijoiden kanssa. Kehittämistoimenpiteitä on voitu toteuttaa yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa koulutus- ja kehittämishankkeiden kautta. Sydän-Savon maaseutupalvelun keskeinen tehtävä kehittämistoimenpiteissä on toimia maatilataustaisten maaseutuyritysten aktivoijana, kehittämistarpeiden kartoittajana, tiedon jalkauttajana, yrittäjien verkottajana, antaa perustietoa yritysten omistajanvaihdos-, investointi- ja kehittämistoimissa sekä ohjata asiassa oikean asiantuntijan luo.

Maatilojen yritystoiminnan kehittämisessä on keskitytty sukupolvenvaihdostilanteissa oleviin maataloihin tekemällä spv-alkukartoituksia, antamalla perusneuvontaa omistajanvaihdoksiin ja järjestetty yhteistyössä sidosryhmien kanssa spv- / omistajanvaihdostiedotustilaisuuksia. Uudenlaisia mahdollisuuksia toteuttaa maatalon omistajanvaihdos on mallinnettu laaja-alaisessa, maatalouden eri sidosryhmien kanssa muodostetussa työryhmässä. Aktivointitoimenpiteitä maidontuotannon ylläpitämiseksi on pohdittu ja toimeenpantu yhteistyössä muiden kehittämistoimijoiden kanssa. Marjaosaamiskeskuksen hallinnoimassa Kopsa –hankkeessa on haettu uudenlainen toimintatapa marjatilojen kehittämiseksi. Maatalousyritysten työturvallisuusasioiden kehittämistoimia on oltu kehittämässä Savonia AMK:n vetämässä maa- ja metsätalouden työturvallisuuden kehittämishankkeessa. Peltujen vuokrasopimukseen, ja omistajanvaihdoksiin liittyvissä asioissa on annettu asiantuntija-apua, avustettu maatilojen talous- ja sukupolvenvaihdossuunnitelmien asiantuntijapalvelujen käyttöä.

Järjestöyhteistyötä ja järjestöjen valmiuksia hallinnon muuttuessa on kehitetty Sakke - Pohjois-Savon järjestöyhteistyön kehittämishankkeen ohjausryhmätyössä. Uusien yrittäjien ja osaavien ammattilaisten saatavuutta maa- ja metsätalouteen sekä lisää alan tunnettavuutta ja verkostoitumista on edistetty yhteistyössä Maaseutuammattiin ry verkoston toimijoiden kanssa järjestämällä mm. oppilaille ja opettajille yritysvierailuja.

Maaseutuyrittäjien henkisestä hyvinvoinnista on huolehdittu Voimaa arkeen –hankkeen muodostaman asiantuntijaverkoston kautta olemalla asiantuntijoina ja mukana hankkeen ohjausryhmätyössä. Kuopion kriisikeskuksen valmiutta toimia maaseutuyritysten parissa, osana maaseutuyrittäjien sidosryhmäverkostoa, on kehitetty maaseudun turvaverkkohankkeessa. Sydän-Savon maaseutupalvelun henkilöstöä on koulutettu havaitsemaan yrittäjän uupumuksen ja reagoimaan siihen, ennen kuin yritys ajautuu niin suuriin vaikeuksiin, että toiminnan jatkuminen on uhattuna.

Kaavin peruskoululaisille järjestettiin tutustumispäivä maidontuotantotiloille keväällä 2019. Kaavilaisten maatilayrittäjien kanssa on tehty tutustumiskäyntejä toisiin yrityksiin, järjestetty

Koillis-Savon alueen marjailta ja erikoiskasvipäivä, laadittu pellonvuokrasopimuksia ja tukioikeuden siirtoon liittyviä asiapapereita sekä annettu erilaisia maatilayritysten kehittämistoimiin liittyvää asiantuntija-apua ja ohjausta.

Toimivat yritykset

- Aktiivinen tiedottaminen eri toimijoiden järjestämistä koulutuksista – *Toteutui.*
- Tilannetiedottaminen yritysrahoitusmahdollisuuksista – *Toteutui.*
- Aamukahvien pito, toimitusjohtajatapaamiset ja yritysvierailut (kunnanjohtaja) – *Toteutui osin.*

Työllisyys

Kaavin oman pelkästään Kaavin kuntaan kohdentuvan Kaavi100 -työllisyysuhankeen koordinointi ja ohjaus, hankkeen kesto 1.1.2018 – 31.12.2019.

Pitkän aikavälin tavoitteet:

- 7 uutta yritystä – *Toteutui.*
- Kaavin työttömyys laskenut vähintään 2,5 % – *Toteutui osin, vähennys 1.4 %, työttömien määrä 1/2018 173 henkilöä, 12/2019 henkilömäärä 161, työpaikkoja 857 12/2017.*
- 1 kaupallisin perustein toimiva työosuuskunta – *Ei toteutunut.*
- Eri yrityksiin vähintään 12 uutta tuotetta - *Toteutui.*

Elinkeino- ja kehityspalvelut (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
ELINKEINO- JA KEHITYSPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	29 000	0	29 000	58 619	-29 619	202,13
TOIMINTAKULUT	-129 078	0	-129 078	-133 456	4 378	103,39
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-100 078	0	-100 078	-74 837	-25 241	74,78
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-100 078	0	-100 078	-74 837	-25 241	74,78

Henkilöstö 31.12.: toimistosihteeri (40 %), määräaikainen innovointi- ja työllisyyskoordinaattori

Maaseututoimi

Palvelu/yleiskuvaus

Vuoden 2012 alusta maaseutupalvelut on ostettu Siilinjärven kunnalta, joka hallinnoi Sydän-Savon maaseutupalvelua. Kyseessä on 14 kunnan/kaupungin yhteistoiminta-alue maaseutuhallinnon järjestämiseksi. Sopimuksessa mainittu tehtäväalue on maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa annetun lain mukaisten tehtävien, maaseutuelinkeinojen ja maaseudun toimintaympäristön kehittämistehtävien sekä kuntien muiden maaseututoimen hallinto- ja kehittämistehtävien hoito. Maaseutuasiamiehellä on toimipiste Kaavin kunnassa, mutta asiakaspalvelu tapahtuu vain ajanvarauksen perusteella.

Maaseututoimi sisältää maksuosuuden Siilinjärven kunnalle sekä mm. sisäiset vuokrat kunnanvirastolla.

Maaseututoimi (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
MAASEUTUTOIMI					
TOIMINTAKULUT	-44 739	0	-44 739	-46 344	1 605 103,59
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-44 739	0	-44 739	-46 344	1 605 103,59
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-44 739	0	-44 739	-46 344	1 605 103,59

PERUSTURVALAUTAKUNTA**Sosiaali- ja terveystalvet****Palvelu-/yleiskuvaus**

Sosiaalihuollon ja terveystalvetjen järjestäminen asukkailleen on kunnan lakisääteinen tehtävä. Monipuolisilla sosiaali- ja terveystalvetjuilla turvataan asukkaille hyvinvoinnin, terveyden ja toimeentulon edellytykset. Sosiaalitalveluina kuntalaisille järjestetään ensisijaisesti lakisääteiset talvet. Sosiaalihuollon ja -talvetjen järjestämisvastuu on Kaavin kunnassa perusturvalautakunnan tehtävänä.

Perusterveydenhuollon talvet tuottaa Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin liikelaitos Kysteri. Erikoissairaanhoidon talvet tuottaa Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ja erityishuollontalvet ostetaan pääasiassa Vaalijalan erityishuoltopiirin kuntayhtymästä.

Sosiaalitoimen hallinto**Palvelu-/yleiskuvaus**

Perusturvalautakunta päättää sosiaalihuollon suunnittelusta ja toimeenpanosta siltä osin kuin tehtävää ei ole siirretty viranhaltijoille. Lisäksi perusturvalautakunta päättää talvetjen toteuttamistavoista ja niiden linjauksista.

Perusturvalautakunnan tarvitsemista hallintotalvetjen tuottamisesta vastaa hallinto-osasto. Perusturvalautakunnan esittelijänä toimii sosiaalijohtaja.

Hallinnon tavoitteet tekstinä

- sosiaalisen ja taloudellisen turvallisuuden takaaminen kuntalaisille
- ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja edistää yhteiskunnallista osallisuutta kaikissa asiakasryhmissä
- Pohjois-Savon sote -ratkaisujen valmisteluun osallistuminen.

Tavoitteiden toteutuminen

Työllistymistä edistävä monialainen yhteistalvet toimii aktiivisesti Kaavin kunnassa. Vanhustyössä ja kehitysvammahuollossa on laadittu kaksi konsultin tekemää selvitystä. Selvityksen jälkeen on perustettu vanhustenpalvetjen kehittämisen toimikunta, jonka tehtävä on tehdä esityksiä painotuksen muuttamisesta tehostetusta talvetuasumisesta kotihoitoon.

Tunnusluvut

Palvelutarpeen täyttymistä ja kustannuksia seurataan tapahtuma- ja käyntitilastoilla sekä kokonais- ja yksikkökustannusten seurannalla. Palvelun laatua seurataan asiakastytyväisyykselyillä ja asiakaspalautteilla.

Sosiaalityö

Palvelu-/yleiskuvaus

Sosiaalityö on sosiaalityön ammattihenkilöiden suorittamaa yksilöiden, perheiden, ryhmien sekä yhteisöjen sosiaalisten ongelmien tilannearviointia ja ratkaisuprosesseihin perustuvaa muutostyötä. Sosiaalityö sisältää palveluohjauksen, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen, työmarkkinatuen kuntaosuuden, mielenterveys- ja päihdetyön sekä kuntouttavan työtoiminnan. Perustoimeentulotuen käsittelee Kela.

Sosiaalityön tavoitteet tekstinä

- syrjäytymisen ehkäisyä jatketaan varhaisella puuttumisella ja palveluohjauksella
- työttömiä aktivoidaan opiskeluun ja työhön
- minimoidaan sosiaalisten ongelmien vaikutukset asiakkaiden elämässä

Talouden ja toiminnan seuranta ja vaikuttavuutta arvioidaan mm. seuraavia asioilla

- talousarviomäärärahan riittävyys
- vertailu alueen kuntien vastaaviin kustannuksiin
- asiakaspalautteen yleisarvosanatavoite; hyvä 3 (asteikko; huono 1 – erinomainen 5).

Tavoitteiden toteutuminen

Sosiaalityön yksikössä on painotettu ehkäisevää ja asiakasta aktivoivaa toimintaa. Erityisesti nuoret ja moniongelmaiset asiakkaat huomioidaan. Yhteistyötä tehdään eri toimijoiden, kuten TE -toimiston, perusterveydenhuollon ja Etsivä nuorisotyön kanssa.

Toimeentulotuen tavoitteet tekstinä

toimeentulotuki myönnetään lainsäädännön määrittämänä viimesijaisena taloudellisena tukena

seurataan täydentävää ja ennaltaehkäisevää toimeentulotukea saavien asiakkaiden ja ruokakuntien määrää
talousarviomäärärahan riittävyys

Tavoitteiden toteutuminen

Kunta myöntää täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen. Viimesijaisella toimeentuloturvalle on turvattu taloudellinen toimeentulo. Täydentävää toimeentulotukea myönnettiin 19 166,38 euroa. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet vahvistettiin perusturvalautakunnassa.

(vuonna 2018 yhteensä 20.393 euroa).

Tunnusluvut

Täydentävän ja ennaltaehkäisevän toimeentulotuen menot	TP 2018	TA 2019	TP 2019
€/brutto	32.623	36.000	21.107

Työmarkkinatuen kuntaosuuden tavoitteet tekstinä

- kuntaosuuden määrän seuranta
- pitkäaikaistyöttömien aktivointi työhön, opiskeluun tai kuntouttavaan työtoimintaan
- pitkäaikaistyöttömien elämänhallinnan edistäminen ja motivointi
- työmarkkinatuen maksamisen edellytysten tarkastelu

Tavoitteiden toteutuminen

Työmarkkinatuen kuntaosuuden määrään vaikuttavat mm. yleinen työttömyystilanne ja muuttoliike. Asiakkaiden aktivointi tapahtuu palkkatyöpaikkojen puuttuessa esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan tai työkokeilun kautta. Työtoiminnan järjestäminen vaatii tiivistä yhteistyötä TE-toimiston kanssa. TYP-toimintaan osallistuminen on olennainen osa työttömyyden hoitoa. 300–500 päivää työttömänä olleiden pitkäaikaistyöttömien listalla on ollut keskimäärin 29 asiakasta/kuukausi ja yli 1000 päivää työttömänä olleiden listalla 19 asiakasta/kuukausi. (vuonna 2018 27 asiakasta/kuukausi ja yli 1000 päivää työttömänä olleiden listalla 12 asiakasta/kuukausi).

Kuntouttavan työtoiminnan paikkoja on tarjolla ainoastaan Kaavin kunnan työpajalla ja muissa yksiköissä.

Tunnusluvut

Työmarkkinatuen kuntaosuuden menot*	TP 2018	TA 2019	TP 2019
asiakkaat/kk	36	35	48
€/kunnan asukas/brutto	41,47	47,57	68,28

*Kelalle maksettava osuus

Kuntouttava työtoiminnan tavoitteet tekstinä

- kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään aktiivisesti
- pyrkimys lisätä asiakkaan elämänhallintaa
- avata pitkään työttöminä olleille väylä työhön tai työvoimahallinnon ensisijaisiin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin

Tavoitteiden toteutuminen

Kuntouttavaan työtoimintaan on osallistunut 56 henkilöä. Toimintapäiviä on ollut 2120. (vuonna 2018 66 henkilöä ja toimintapäiviä 3 812) Asiakkaat eivät ole siirtyneet odotetussa määrin työvoimahallinnon ensisijaisten toimenpiteiden piiriin.

Mielenterveys- ja päihdetyön tavoitteet tekstinä

- mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestäminen siten, että sosiaalitoimi tekee terveydenhuollon kanssa tiivistä yhteistyötä
- asiakkaiden motivointi toimintakykynsä ylläpitoon ja päihteettömyyteen
- päihderiippuvaisten henkilöiden hoitoonohjaustoimenpiteiden järjestäminen

Tavoitteiden toteutuminen

Mielenterveyskuntoutujien palvelujen järjestämiseen on resursoitu 1 henkilötyövuosi. Kunnan järjestämään ryhmätoimintaan on osallistunut alle 20 mielenterveyskuntoutujaa (vuonna 2018 24 kuntoutujaa). Muissa kunnan mielenterveyttä tukevissa palveluissa on ollut alle 15

asiakasta (vuonna 2018 alle 15 asiakasta). Terveystieteiden kanssa on toteutettu palaveria kerran kuukaudessa.

Päihdekuntoutusjaksoja on järjestetty tarpeen mukaan. Päihdekuntoutus vaatii asiakkailta sitoutumista päihdeettömyyteen, johon kaikki asiakkaat eivät ole olleet valmiita.

Tunnusluvut

Mielenterveys- ja päihdetyön menot	TP 2018	TA 2019	TP 2019
€/kunnan asukas/brutto*	109,40	108,11	116,60

*sisältää mtt- ja päihdeongelmaisten perhehoidon ja asumispalvelut

Vanhusten palvelut

Palvelu-/yleiskuvaus

Kunta toteuttaa pääosan vanhusten palveluista. Kaavin perusturvalautakunnalla on tehostettua palveluasumista tuottava, kunnan omistama 33 -paikkainen palvelukeskus. Palvelukeskuksen yhteydessä sijaitsevilla vuokratiloissa asuu 38 – 40 asiakasta.

Kunnan kotihoidon (kotipalvelu, tukipalvelut, kotisairaanhoido ja palveluasuminen) järjestämien palvelujen piirissä arvioidaan olevan vuonna 2019 noin 180 ruokakuntaa. Tuetussa palveluasumisessa (palveluasunnot) on n. 40 henkilöä. Jokaisella 75-vuotiaalla kuntalaisella on oikeus palvelujen tarpeen arviointiin seitsemän arkipäivän sisällä palvelutarpeen ilmoittamisesta. Yksityisiä palveluntuottajia käytetään täydentämään kunnallisia palveluja. Palvelusetelillä järjestetään hoitoa ja hoivaa n. 20 kuntalaiselle ja ostopalveluna noin 10 asiakkaalle. Omaishoidon tuen piirissä on n. 50 kuntalaista. Omaishoidon tuella pyritään korvaamaan asiakkaan tarvitsemaa palveluasumista tai laitoshoidoa.

Vanhustyön tavoitteet tekstinä

- vanhuspalvelulain ja ikäihmisten laatusuosituksen mukaisen vanhustenhuollon toteuttaminen
- kotihoidon (sis. palveluasunnot) toiminnan kehittämistä jatketaan mm. optimoinnin ja työn organisoimisen avulla
- toimintakykymittarin kehittäminen asiakastarpeita vastaavaksi
- Asiakasmaksujen myöntämisperusteiden sekä kriteereiden tarkastelu ja yhdenmukaistaminen. Asiakasmaksutulojen arvioidaan kasvavan tarkastelun myötä.

Tavoitteiden toteutuminen

Vanhusten palvelujen bruttomenoja toteutui 4,94 milj. euroa. Jatkuvan kotihoidon ja kotisairaanhoidon piirissä (yli 65-vuotiaat) on ollut 240 ruokakuntaa ja tukipalveluissa 268 kuntalaista. Omaishoidon tukea on maksettu vuonna 2019 67 kuntalaiselle (sis. ikäihmiset, vammaiset, lapset). Omaishoidon tuen myöntämisperusteet on päivitetty 1.1.2019 alkaen. (vuonna 2018 kotihoidossa on ollut n. 180 ruokakuntaa ja tukipalvelujen piirissä 215 kuntalaista. Omaishoidon tukea on myönnetty 71 kuntalaiselle koko vuoden aikana.)

Kotihoidon asiakkaiden määrän ja hoitoisuuden lisääntyminen sekä pitkät välimatkat aiheuttavat haasteita kotihoidon toiminnan organisoimiseksi. Vuoden 2019 lopussa on alkanut virtuaalipotiloidenhanke, jossa osa kotihoidon tarkastuskäynneistä hoidetaan virtuaalisesti.

Kaavin kunnassa on käytössä Hybridi-yksikkö, joka on kotihoidon tukena hoidon tarpeen arvioinnissa.

Palvelukeskuksen yöhoito toteutettiin ostopalveluna.

Päiväkeskustoimintaan on osallistunut 38 henkilöä, käyntikertoja on ollut 689. (vuonna 2018 päiväkeskustoimintaan on osallistunut 33 henkilöä, käyntikertoja on ollut 748.) Testamenttirahalla on järjestetty ikäihmisille myös muuta virkistystoimintaa.

Tunnusluvut

Tehostettu palveluasuminen

€	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Hoitopäivät	8360	8660	8536
€ / hoitopäivä / brutto	159,21	157,89	162,91
€ / hoitopäivä / netto	125,03	116,21	127,79

Muistiyksikkö

€	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Hoitopäivät	3677	3895	3863
€ / hoitopäivä / brutto	143,52	136,47	129,34
€ / hoitopäivä / netto	108,20	101,04	93,58

Hoitopäivät sisältävät kokopäiväisen intervallihoivan.

Intervallihoidopäiviä ostopalveluina yksityisellä oli 52 (vuonna 2018: 88).

Kehitysvammaisten palvelut

Palvelu-/yleiskuvaus

Kehitysvammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus kunnan järjestämiin erityishuollon palveluihin. Kaavin kunta järjestää omana toimintanaan kehitysvammaisille henkilöille työ- ja päivätoimintaa ja avohuollon ohjauksen palveluja ja henkilökohtaista (vammaispalvelulain mukaista) apua. Kunnassa asuvia kehitysvammaisia tuetaan itsenäisessä asumisessa. Tarvittavat kuntouttavat laitospalvelujaksot ja erityisen vaativat erityishuollon palvelut sekä polikliiniset palvelut ostetaan Vaalijalan erityishuollon kuntayhtymästä. Kaavilla palvelujen piirissä on 27 henkilöä.

Kehitysvammahuollon tavoitteet tekstinä

- henkilöstön osaamisen käyttö laajasti kehitysvammaisten palveluissa
- palvelusuunnitelmien kehittäminen
- kehitysvammaisten avotyötoiminnan lisääminen

Tavoitteiden toteutuminen

Vapaa-ajan tukihenkilötoimintaa on järjestetty arkisin, iltaisin ja viikonloppuisin

Tunnusluvut

Kehitysvammaisten palvelut, yht.	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Asiakkaita	27	27	21
Bruttomenot/€/kunnan asukas	421,29	331,93	464,50

Talousarviomäärärahan riittävyys. Asiakasmäärien ja kustannusten seuranta ja - vertailu.

Vaikeavammaisten palvelut

Palvelu-/yleiskuvaus

Vammaispalvelulain mukaan kunnan on huolehdittava vammaisille tarkoitettujen palvelujen ja tukitoimintojen järjestämisestä sisällöltään ja laajuudeltaan kunnassa esiintyvää tarvetta vastaavasti.

Vaikeavammaisten palvelujen tavoitteet tekstinä

- vaikeavammaisten lakisääteisten palveluiden järjestäminen
- vaikeavammaisten kotona selviytymisen tukeminen esimerkiksi asunnon muutostöiden turvin
- sosiaalitoimen kuljetusten järjestäminen Pohjois-Savon matkojenyhdistelykeskuksen (MYK) kautta. Samalla käytöön otetaan henkilökohtaiset taksikortit.

Tavoitteiden toteutuminen

Asunnon muutostyöt on toteutettu kunnan omana toimintana. Henkilökohtainen apu on toteutettu kunnan omana toimintana ja ostopalveluna.

Sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut siirtyivät 1.10.2019 Matkojen Yhdistelykeskuksen hoidettavaksi. Samassa yhteydessä sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden kriteerit myöntämishojeet päivitettiin.

Tunnusluvut

Vaikeavammaisten palvelut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
*Bruttomenot/ € /kunnan asukas	119,05	108,40	120,23

*sis. invalidien palveluasumisen

Lasten ja nuorten palvelut

Palvelu-/yleiskuvaus

Lasten ja nuorten kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin turvaaminen. Viimesijaisen lasten sijaishuollon järjestäminen lapsen edun tätä vaatiessa. Lastenvalvojalle laissa säädettyjen tehtävien toteuttaminen eli isyyden selvittäminen, huolto- ja tapaamissopimusten sekä elatussopimusten laatiminen.

Lastensuojelun tavoitteet tekstinä

- tehostaa avohuollon tukitoimia, erityisesti perhetyötä

- lastensuojeluasiakkuuksien painopiste on ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa puuttumisessa
- ostopalvelujen kustannusten jatkuva seuranta

Kaavi osallistuu lastensuojelun kehittämishankkeeseen. Nykyinen hallinnoija on Siilinjärvi.

Tavoitteiden toteutuminen

Lasten ja nuorten palveluihin käytettiin noin 1,15 milj. euroa vuonna 2019. Avohuollon tukitoimet ovat olleet ensisijaisia. Painopistettä ennaltaehkäisyyn on lisätty. Kaavi on osallistunut lastensuojelun kehittämishankkeeseen. Lastensuojeluilmoituksia tuli 89 kappaletta (vuonna 2018 85 kappaletta).

Sosiaalipalveluihin on perustettu kokoaikainen psykologin toimi yhdessä sivistystoimen kanssa. Psykologia ei ole saatu rekrytoinneista huolimatta. Perheneuvola on toteutettu edelleen ostopalveluna. Yksityinen palveluntuottaja on ollut Kaavilla kerran viikossa.

Perheasioiden sovittelua on ollut tarjolla kunnan omana toimintana.

Tunnusluvut

Lastensuojelu ja perhetyö	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Avohuollon tukitoimet	alle 10	13	21
Sijaishuolto	11	11*	10
Jälkihuoltoon oikeutettuja	alle 10	5	alle 5
Bruttomenot/€/kunnan asukas	345,31	384,09	397,82

*yhden sijaishuollossa olevan lapsen kustannusvastuu on toisessa kunnassa

Sosiaalipalvelut (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
SOSIAALIPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	1 206 500	0	1 206 500	1 197 011	99,21
TOIMINTAKULUT	-8 420 528	0	-8 420 528	-8 647 387	102,69
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-7 214 028	0	-7 214 028	-7 450 376	103,28
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-7 214 028	0	-7 214 028	-7 450 376	103,28

Henkilöstö 31.12.:

- hallinto, sosiaalityö, mielenterveystyö, lastensuojelu, yksilövalmennus, työpaja 8
- vanhustyöt 44
- vammaisten päivähoito, henkilökohtaiset avustajat 9

Yhteensä 61, joista vakinaisia 50 henkilöä, määräaikaista 11 henkilöä (sijaiset ei mukana).

Terveydenhuolto

Palvelu-/yleiskuvaus

Kuntalaisten terveystalvelujen tarpeesta lähtevän perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelujen järjestäminen kuntalaisille kustannustehokkaasti. Kaavin kunta järjestää perusterveydenhuollon palvelunsa Kysteri -liikelaitoksen kautta. Kaavin kunta on mukana ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueessa, jossa isäntäkuntana toimii Siilinjärvi. Erikoissairaanhoidon tuottaa Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri.

Terveydenhuollon menojen toteutuminen

Perusterveydenhuollon talousarvion toteuma Kysterin osalta oli 3,4 miljoonaa euroa. palautusta tuli noin 250.000 euroa. Vuonna 2018 perusterveyshuollon toteuma oli 3,7 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon ilman eläkemenoperusteisia KuEL-maksuja ja ns. lisäkantoja oli n. 4,8 miljoonaa euroa. Erikoissairaanhoidon em. toteutuma oli 5 milj. euroa vuonna 2018. Vuonna 2019 erikoissairaanhoidon jäsenkuntapalautus oli 52 000 euroa. Lisäksi vuoden 2019 kustannuksiin vaikuttivat perussopimuksen 24 §:n mukaiset lisäkannot, yhteensä n. 248.000 euroa.

Ympäristöterveydenhuolto toteutui likimain budjetin mukaan, n. 118.000 euroa. Siilinjärven kunnalle maksettiin n. 95.000 euroa, joka vastaa myös edellisvuoden maksuosuuden suuruutta.

Kokonaisuutena terveydenhuollon menot vuonna 2019 pysyivät edellisvuoden tasoisena. Alitusta talousarvioon nähden muodostui yli 500.000 euroa.

Terveydenhuolto (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %	
TERVEYDENHUOLTO						
TOIMINTAKULUT	-9 324 415	0	-9 324 415	-8 794 581	-529 834	94,32
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9 324 415	0	-9 324 415	-8 794 581	-529 834	94,32
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 324 415	0	-9 324 415	-8 794 581	-529 834	94,32

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistystoimen hallinto

Palvelu- /yleiskuvaus

Sivistyspalveluiden hallinnolliset toimet keskittyvät toimintojen taloudellisuuteen, yhteistyöhön, organisointiin ja laillisuusvalvontaan.

Tavoitteet

Hallintosäännön mukaisesti sivistystoimen osastopäällikkönä ja lautakunnan esittelijänä toimii hallintojohtaja/sivistystoimenjohtaja. Opetustoimen vastuuesimies on rehtori ja varhaiskasvatuksen vastuuesimies hallintojohtaja/sivistystoimenjohtaja. Kansalaisopisto ja

kirjasto toimivat Kuopion kaupungin hallinnoimina.

Tavoitteiden toteutuminen

Hallinto- ja sivistystoimenjohtaja on toiminut hallintosäännön mukaisesti varhaiskasvatuksen vastuuesimiehenä sekä sivistystoimen osastopäällikkönä ja rehtori on vastannut opetustoimen operatiivisesta johtamisesta. Kansalaisopiston ja kirjaston toiminnot ovat jatkuneet ennallaan. Kirjaston osalta on jätetty hankehakemus omatoimikirjastoon liittyen vuoden 2019 lopussa.

Sivistystoimen hallinto (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
SIVISTYSTOIMEN HALLINTO						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	2 005	-2 005	0,00
TOIMINTAKULUT	-86 936	0	-86 936	-78 776	-8 160	90,61
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-86 936	0	-86 936	-76 771	-10 165	88,31
TILIKAUDEN YLH/ALIJÄÄMÄ	-86 936	0	-86 936	-76 771	-10 165	88,31

Lasten päivähoito

Palvelu-/yleiskuvaus

Alle kouluikäisillä lapsilla on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen. Vanhemmilla on oikeus saada lapselleen kunnallinen hoitopaikka, kunnan valvoma yksityinen hoitopaikka tai valita Kelan myöntämä kotihoidontuki. Varhaiskasvatusta järjestetään valtakunnallisten perusteiden pohjalta laaditun kunnan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Varhaiskasvatus tarjoaa yhteistyössä perheiden kanssa lapsille turvallisen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisan kasvuympäristön. Toiminnan arvot ovat luottamuksellisuus, kasvatuskumppanuus ja lapsiläheisyys.

Tavoitteet

Kunnan varhaiskasvatuksen nykytilanteen ja tulevaisuuden kartoittaminen. Toiminnan organisointi ja toteuttaminen varhaiskasvatustalouden mukaisesti. Varhaiskasvatukseen hankitaan edelleen välineistöä lasten digi- ja mediakasvatuksen tueksi. Järjestetään ja toteutetaan säännöllistä koulutusta huomioiden varhaiskasvatustalouden edellyttämät painopistealueet. Asiakaskyselyiden toteutusta kehitetään ja huomioidaan osana varhaiskasvatuksen kehittämisprosessia ja laadunseurantaa. Varhaiskasvatustalouden säädökset lasten, vanhempien ja muiden huoltajien osallisuudesta, vaikuttamisesta ja yhteistyöstä huomioidaan toiminnan ja toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa. Moniammatillisen yhteistyömallin kehittäminen osaksi varhaiskasvatusarkea. Kuntastrategia huomioiden varhaiskasvatuksen päivähoitomaksut uudistetaan. Päivähoitomaksu peritään vain ensimmäisen lapsen osalta, sisaruksista päivähoitomaksuja ei peritä ollenkaan.

Tavoitteiden toteutuminen

Lasten varhaiskasvatuksen tarvetta ja tulevaisuutta on kartoitettu mahdollisuuksien mukaan syntyvyyttä ja kunnan väestörakennetta seuraamalla. Keväällä on tehty kysely vanhemmille hoidontarpeen jatkumisesta seuraavalla toimintakaudella.

Varhaiskasvatukseen lasten käyttöön ei hankittu digilaitteistoja tiukan taloudenhallinnan vuoksi. Hankinnat toteutetaan myöhemmässä vaiheessa. Syksyllä tehty uuden varhaiskasvatusohjelman hankintapäätös vaikuttaa jatkossa osittain muihin digilaitteisto

hankintoihin. Koulutuksellinen painopiste oli varhaiskasvatuksessa tarvittavien taitojen ylläpitämisessä, syksyllä käynnistyi mm. henkilöstön lääkelupa -koulutus.

Asiakaskyselyitä toteutettiin mm. pidettyjen vanhempainiltojen yhteydessä, kyselyiden tulokset ja tullut palaute on huomioitu vuosittaisessa toiminnansuunnittelussa. Toimintoja ja toimintamalleja uudistamalla on huomioitu varhaiskasvatuslain säädös vanhempien osallisuudesta, vaikuttamisesta ja yhteistyöstä. Uudistuksia toteutettiin varhaiskasvatuksen eri yksiköissä sekä yksilöllisesti että yhteisesti mm. henkilöstö- ja pedapalavereissa sovittujen käytänteiden mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen maksu-uudistus otettiin käyttöön helmikuun alusta. Maksu-uudistus ei ole tuonut muutosta hoidontarpeen määriin tai tuonut uusia lapsiperheitä kuntaan. Varhaiskasvatuksen toimipaikat ja lapsia koskevat tiedot on tallennettu Opetushallituksen ylläpitämään kansalliseen tietovaranta Vardaan 1.1.2019 lähtien. Moniammatillisesta yhteistyömallista on tehty aloite, jonka toiminnallinen suunnittelu ja mahdollinen käyttöönotto toteutetaan vuoden 2020 aikana.

Tavoitteet tunnuslukuina

Perhepäivähoito

€	TP 2018	TA 2019**	TP 2019
Hoitopäivät	933	1.000	997
Lapsilukumäärä *	16	12	8
Käytettäviä hoitopaikkoja	10	10	4,5

* Lapsilukumäärä sisältää kaikki vuoden aikana hoitopaikkoja käyttävät lapset

** v. 2019 perhepäivähoitajien lukumäärä on yksi

Päiväkoti

€	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Hoitopäivät	11.176	9.800	12.791
Lapsilukumäärä*	117	120	117
Käytettäviä hoitopaikkoja	42	60	60
€ / hoitopäivä / brutto	73,89	82,57	67,80
€ / hoitopäivä / netto	66,17	77,57	60,22

* Lapsilukumäärä sisältää kaikki vuoden aikana hoitopaikkoja käyttävät lapset

Lasten päivähoito (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
LASTEN PÄIVÄHOITO					
TOIMINTATUOTOT	53 500	0	53 500	101 636	-48 136 189,97
TOIMINTAKULUT	-1 034 047	0	-1 034 047	-1 018 080	-15 967 98,46
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-980 547	0	-980 547	-916 444	-64 103 93,46
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-980 547	0	-980 547	-916 444	-64 103 93,46

Henkilöstö 31.12.: päivähoidonohjaaja; 10 lähihoitajaa/lastenohjaajaa; 3 ryhmäperhepäivähoitajaa, joista 1 määräaikainen; 4 lastentarhanopettajaa; perhepäivähoitaja

Perusopetus

Palvelu- /yleiskuvaus

Perusopetuslain mukaan opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä. Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella.

Perusopetuksessa tarjotaan jatko-opintojen kannalta tarvittavat tiedot ja taidot, ja opetustyössä painotetaan omatoimisuutta. Opetus- ja kasvatustyö toteutetaan yhteistyössä lasten huoltajien ja muiden sidosryhmien kanssa. Opetus järjestetään oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Oppilashuollossa painotetaan varhaisen puuttumisen merkitystä hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Peruskoulun vuosiluokat 7-9 on kuulunut hallinnollisesti Tuusniemen kunnan organisaatioon 1.8.2015 lukien. Yläkouluopetus tapahtuu Tuusniemellä, Tuusniemen yhtenäiskoulussa.

Tavoitteet

Alakoulu toimii syyslukukaudella 2016 käyttöön otetun seutukunnallisen opetussuunnitelman mukaan.

Koska uuden perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteissa digitaaliset työtavat ja tieto- ja viestintäteknikan ymmärtäminen ovat keskeisessä osassa sen vuoksi, vuonna 2019 painotetaan henkilöstön täydennyskoulutuksessa edelleen digitaalisentaitojen kehittämistä. Tavoitteena on henkilöstön entistä monipuolisempi osaaminen. Lyhytaikaisia sijaisia ei käytetä vaan sijaistukset hoidetaan koulun sisäisin järjestelyin. Oppilashuoltolain edellyttämä kuraattoritoiminta jatkuu vakiintuneena, mutta psykologipalvelut hankitaan edelleen ostopalveluna.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan aiempien vuosien tapaan.

Kaavin perusopetus on mukana useassa hankkeessa. Pienten lasten koulu kehittää vuosiluokkiin sitomatonta esi- ja alkuopetusta. Liikkuva koulu hankkeella pyritään aktivoimaan lapsia liikkumaan. Tasa-arvohankkeella mahdollistetaan erityisoppilaiden sijoittuminen yleisopetuksen luokkiin. Kaikkiin opetustoimen em. hankkeisiin on saatu valtionapua.

Tavoitteiden toteutuminen

Opetussuunnitelmaa toteutettiin suunnitellusti. Opetuksessa käytettiin monipuolisia menetelmiä, mm. toiminnallinen oppiminen ja digitaalisten laitteiden hyödyntäminen.

Henkilöstön täydennyskoulutuksessa on painotettu digitaalisia taitoja. Lyhytaikaisten ja ulkopuolisten sijaisten käyttö on pidetty erittäin matalalla tasolla. Oppilashuoltolain edellyttämä kuraattoritoiminta jatkui vakiintuneena alakoululla, mutta psykologipalvelut hankittiin edelleen ostopalveluna. Varhaiskasvatuksen ja opetustoimen yhteistyö on ollut aktiivista muun muassa Pienten lasten koulu –hankkeen tiimoilta.

Hankkeista Pienten lasten koulu, Liikkuva koulu ja Tasa-arvohanke toteutuivat suunnitelman mukaisesti vuonna 2019. Keväällä 2019 käytyjen yt-neuvottelujen myötä irtisanottiin kaksi henkilöä, jotka työskentelivät opetustoimessa Kaavin koululla. Henkilöstövähennykset toteutuvat kevätlukukauden 2019 päätyttyä. Irtisanomisten lisäksi opettajien vuosiviikkotunteja vähennettiin.

Koululaisten maksullista aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjottiin aamuisin klo 6-9 ja iltapäivisin klo 13-16

Tavoitteet tunnuslukuina

OPPILASENNUSTE LV 2019-2025							
(31.12.2019 tilanne)							
	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25
VUOSILUOKAT 0-6	175	167	170	170	166	151	138
<i>-joista esioppilaita</i>	26	22	24	26	17	11	13
	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25
VUOSILUOKAT 7-9 *	75	82	76	72	70	70	70
* Vuosiluokkien 7-9 lähikoulu on Tuusniemen yhtenäiskoulu. 2018-2019 luku on 31.12.2018 tilanteen mukainen kaavilaisten oppilasmäärä Tuusniemellä. Seuraavien lukuvuosien oppilasmäärien oletuksena on, että kaikki 7. luokan oppilaat siirtyvät Kaavin osoittamaan lähikouluun. Oletuksena on, että 8. ja 9. vuosiluokkien oppilaat jatkavat entisissä kouluissaan.							

Perusopetuksen hinta/oppilas (ilman sairaala- ja vammaisopetusta, aamu- ja iltapäivätoimintaa, vuosiluokkien 7-9 opetusta ja hanketoimintaa)

€	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Oppilasmäärä	149,5	145,5	147
€/oppilas	11.055	11.053	10.528

Esiopetuksen hinta/oppilas (ilman sairaala- ja vammaisopetusta)

€	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Oppilasmäärä	26,5	22,5	24
€/oppilas	8.682	10.914	9.501

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
menot €	47.189	53.645	51.608	44.228

Peruskoulutus (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
OPETUSTOIMI						
TOIMINTATUOTOT	125 350	12 000	137 350	163 027	-25 677	118,69
TOIMINTAKULUT	-3 161 167	-31 400	-3 192 567	-3 118 478	-74 089	97,68
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 035 817	-19 400	-3 055 217	-2 955 452	-99 765	96,73
Poistot ja arvonalentumiset	-47 200	0	-47 200	-47 128	-72	99,85
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 083 017	-19 400	-3 102 417	-3 002 580	-99 837	96,78

Henkilöstö 31.12.: rehtori, 6 koulunkäynninohjaajaa, joista 2 määräraikaista, 15 opetushenkilöstöön kuuluvaa, joista 4 määräraikaista

Aikuiskoulutus**Palvelu-/yleiskuvaus**

Kansalaisopisto toimii elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta tarjoten kaikenikäisille kaavailaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja harrastustoimintaan. Kansalaisopiston kautta järjestetään myös henkilöstökoulutusta talousarvion puitteissa. Kaavin kunnan kansalaisopistopalvelut on toteuttanut vuoden 2013 alusta Kuopion kaupunki.

Tavoitteet

Lakiin vapaasta sivistystyöstä liittyvä valtionosuuden rahoituksen laskentamalli on muuttunut ja laki astui voimaan 1.1.2016. Keskeisesti uudistus koskee valtionosuutta ja valtionosuustuntien määrää kunnissa kansalaisopistotoiminnan osalta. Muutos vaikuttaa yhteistyösopimukseen kansalaisopistopalveluiden tuottamisesta siten, että uusi sopimus astuu voimaan vuoden 2017 lukien.

Opiskelijamäärien lasku on pysähtynyt ja opetustuntimäärä on jo vuonna 2017 kääntynyt nousuun. Tavoitteena on opetustuntitaso säilyttämisen vähintään vuoden 2017 tasolla. Pyritään tukemaan opetustuntien järjestämistä myös taajama-alueen ulkopuolella.

Tavoitteiden toteutuminen

Kurssien toteuttaminen on ollut edelleen haastavaa. Alennetusta kurssitavoitteesta jäätin 90 tuntia. Haasteena on asiakkaiden tavoitettavuus ja heille tiedon saaminen kursseista. Eri yhteyksissä ja verkostoissa yhteyksien kehittäminen on tärkeää jatkossa, samoin toiminnan palauttaminen taajama-alueen ulkopuolelle. Brutto-opiskelijamäärä on noussut kuitenkin hieman vuodesta 2018. Taajama-alueen ulkopuolelle Kortteiseen on saatu palautettua opetustoimintaa.

Tavoitteet tunnuslukuina

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2019	TP 2019
Tunteja	1.447	1.450	1.482	1.450	1.360

Aikuiskoulutus (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
AIKUISKOULUTUS					
TOIMINTATUOTOT	72 250	0	72 250	77 263	-5 013 106,94
TOIMINTAKULUT	-157 844	0	-157 844	-149 800	-8 044 94,90
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-85 594	0	-85 594	-72 536	-13 058 84,74
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-85 594	0	-85 594	-72 536	-13 058 84,74

Kirjastotoimi**Palvelu-/yleiskuvaus**

Kaavin kunnan kirjastopalvelut on toteuttanut Kuopion kaupunginkirjasto vuodesta 2013 lähtien. Kaavin kirjasto on yksi Kuopion kaupunginkirjaston lähikirjastoista. Kirjastoyhteistyö turvaa ammatillisesti pätevän henkilöstön ja kuntalaisille mahdollisuuden käyttää laajaa aineistokokoelmaa.

Tavoitteet

Yleisen kirjaston palveluiden tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sanavapautta. Kirjastopalveluissa toiminnan painopisteitä vuonna 2019 ovat olleet palveluiden (mm. mediakasvatus, aineistot, aukioloajat, tapahtumat) kehittäminen yhdessä kuntalaisten kanssa kuntalaisten muuttuneita tarpeita vastaaviksi sekä verkkopalveluiden ja e-aineistotarjonnan kehittäminen. Painopistealueena ovat olleet lapset, nuoret ja lapsiperheet.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaavilaisille kirjaston käyttäjille on tarjottu palveluja, jotka täyttävät vähintään valtakunnalliset perustasovaatimukset. Vuonna 2019 kirjaston aukiolo asiakkaille lisääntyi seitsemällä tunnilla viikossa. Asiakkaiden itsepalveluna käytettävä lainaus/palautusautomaatti otettiin käyttöön marraskuussa 2018 ja verkkopalveluita ja e-aineistotarjontaa kehitettiin. Kaavin kirjastosta eläköityi pitkäaikainen kirjastovirkailija vuoden 2018 lopussa, hänen tilalleen rekrytoitiin uusi henkilö vuoden 2019 alussa.

Tavoitteet tunnuslukuina

	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Lainauksia yhteensä (kpl)	44.761	48.000	41.438
Kirjastokäyntejä	25.132	27.000	23.139
Lainauksia/asukas	14,97	15,74	14,32
Lainauksen hinta €	4,71	4,50	4,95

Kirjastotoimi (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
KIRJASTOTOIMI					
TOIMINTAKULUT	-210 276	0	-210 276	-205 268	-5 008 97,62
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-210 276	0	-210 276	-205 268	-5 008 97,62
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-210 276	0	-210 276	-205 268	-5 008 97,62

Vapaa-aikatoimi

Toiminta-ajatus/yleiskuvaus

Vapaa-aikatoimen tulosalue sisältää kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja raittiustoimen.

Kulttuuritoimi

Palvelu-/yleiskuvaus

Kunnan tehtävänä on tukea, edistää ja järjestää kulttuuritoimintaa. Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harrastamista ja harjoittamista, taidepalveluiden tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä. Tulevaisuudessa ihmisten vaatimustaso kulttuuripalveluihin muuttuu ja tarpeet monipuolistuvat.

Tavoitteet

Kulttuuritoimintaa edistetään tukemalla kunnassa toimivia järjestöjä ja yhdistyksiä. Kulttuuritapahtumien organisoinnissa hyödynnetään yhteistyötä naapurikuntien sekä paikallisten toimijoiden kanssa. Koululaisten ja lasten tilaisuudet toteutetaan yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. Aikuiskonsertit sekä juhlat toteutetaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa (mm. seurakunnan).

Kaavin kunta huolehtii Kotiseutumuseo Eloitan ja Juutilan Valimomuseon kesäopastoinnista. Museoiden opastus hoidetaan palkkaamalla kesäoppaat.

Toteutuminen

Kansallisen veteraanipäivän tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Kaavin alueseudun, Kaavin Sotaveteraanien ja Kaavin koulun kanssa.

Itsenäisyyspäivän tilaisuudet toteutettiin yhteistyössä Kaavin alueseudun ja Kaavin Sotaveteraanit ry:n kanssa. Kotiseutumuseo Eloaitaan ja Juutilan valimolle palkattiin kesänajaksi museo-oppaat kesätyöllistetyistä nuorista.

Kulttuuritoimen avustuksia jaettiin paikallisille kulttuuritoimijoille 2 000 €.

Liikunta-, nuoriso- ja raittiustoimi

Toiminta-ajatus/yleiskuvaus

Yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden kunnossapidosta vastaa tekninen toimi sivistyslautakunnan hyväksymän hoito-ohjeistuksen mukaisesti.

Nuorisolain mukaisesti nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Toteuttaessaan nuorisolain tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Kunnan

nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat mm. monialainen yhteistyö (=nuorten ohjaus- ja palveluverkosto), etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta.

Tavoitteet tekstinä

Liikuntatoimi:

- kaiken ikäisten kuntalaisten terveysliikunnan edistäminen liikuntapaikkoja ja ulkoilualueita ylläpitämällä ja kunnostamalla sekä kehittämällä yhteistyössä teknisen toimen kanssa
- tarpeen, voimavarojen ja määrärahojen mukaan kilpailutoimintaa ja muuta liikunnallista tapahtumatoimintaa yhteistyössä urheiluseuran, koulujen ja yhdistysten kanssa
- lasten kesän uimakoulutoiminta, muu ohjattu liikunnallinen toiminta lapsille ja nuorille koko vuoden ajan
- 3. luokkalaisten uintiopetuksen organisointi yhteistyössä koulutoimen kanssa
- kuntosalitoiminnan siirtyessä yksityiselle toimijalle, kunta kustantaa ennalta sovitun osuuden erityisryhmien kuntosalimaksusta

Nuorisotoimi:

- 16 – 19 v. nuorten, pääasiassa kaavilaisten opiskelijoiden, kesätyöllistäminen (tavoite 40 nuorta)
- kunnan alueella tehtävän nuorisotyön ja nuorisotalotoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen
- koulu yhteistyö ala- ja yläkoulun kanssa
- nuorisovaltuuston toiminnan tukeminen ja ylläpitäminen
- kerho-, leiri-, retki- ja tapahtumatoimintaa lapsille ja nuorille yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa; pääpaino musiikki- ja liikuntakasvatuksessa.
- aktiivinen osallistuminen monialaiseen yhteistyöhön

Raittiustoimi:

- ennaltaehkäisevää päihdevalistusta lapsille ja nuorille eri toimintojen kautta yhteistyössä koulutoimen sekä muiden nuorisotyön alueella toimivien tahojen kanssa
- varhainen puuttuminen nuorten päihteiden käyttöön ja päihteiden välittämiseen

Liikuntatoimi, tavoitteiden toteutuminen

Kilpailutoimintana toteutui koululaisten yleisurheilukisat. 3. luokkalaisten uintiopetus järjestettiin suunnitelmien mukaisesti yhteistyössä opetustoimen kanssa. Liikuntatoimi oli yhteistyökumppanina ja yhtenä järjestäjänä Vaikon kuutamovaelluksella ja Kaskenkierto – laturetkellä. Sosiaali- ja liikuntatoimen yhteistyönä toteutettiin Seniorit yhdessä liikkuen – hankkeen kautta vertaisohjaajakoulutus, johon osallistui järjestöjen edustajia ja ikäihmisten parissa työskentelevää kunnan henkilöstöä. Ikäihmisille suunnattua kuntosaliohjausta järjestettiin yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa

Liikuntatoimen avustuksia jaettiin paikallisille liikuntatoimijoille 17 000 € ja erityisryhmien kuntosalimaksuja avustettiin n. 11.000 €.

Tunnusluvut

Liikuntatoimen menot/asukas:

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Menot/as, €	68,14	65,42	77,37	85,27

Nuorisotoimi, tavoitteiden toteutuminen

Yhteistyötä on tehty erityisesti koulujen ja paikallisten yhdistystoimijoiden kanssa, kuten 4H, SRK, MLL, Kaavin Kaiku sekä Tuusniemen kunnan nuorisotoimi. Ala- ja yläkouluun suuntautuvaa koulunuorisotyön osuutta lisättiin. Nuoriso-ohjaaja oli nuorten tavoitettavissa Tuusniemen yläkoululla joka toinen viikko. Kaavin koululla tehtiin säännöllisesti vierailuja yhteistyössä seurakunnan kanssa ja vapaa-aikatoimensihteeri toimi koululla yhteisöpedagogin roolissa keskimäärin kahtena päivänä viikossa. Nuorisotoimi oli mukana ala- ja yläkoulujen ryhmätyötoiminnassa, koulujen teemapäivissä ja oppilashuoltoryhmissä.

Nuorisotalolla järjestettiin avointen ovien toiminnan lisäksi mm. iltakahviloita, kokkausta, jousiammuntaa, nuorten teemailtoja ja musiikkitapahtumia. Nuorisotoimi oli mukana kaikkiaan 42:ssa erilaisessa tapahtumassa /toiminnassa kertomusvuoden aikana. Isoin tapahtuma oli Kuavin Kuhinoiden yhteydessä järjestetty Kaavi Esport -tapahtuma, johon osallistui yhteensä 150 henkilöä.

Nuorisovaltuuston toimikausi jatkui vuoden 2019 loppuun. Nuorisovaltuusto kokousti säännöllisesti ja suunnitteli nuorille toimintaa heidän tarpeidensa mukaan, kuten alakoulun diskoja. Nuoret olivat mukana myös Kuavin Kuhinoiden järjestelyissä. Nuorisotoimi teki monialaista yhteistyötä kunnan oman nuorten ohjaus- ja palveluverkoston sekä kunnan omien hallintokuntien kanssa.

Nuorisotoimen avustuksia jaettiin paikallisille nuorisotyötä tekeville toimijoille 14 000 €.

Etsivä nuorisotyö, toteutuminen

Etsivä nuorisotyö on ollut aluehallintoviraston ja Kaavin kunnan rahoittamaa toimintaa. Vuoden 2019 aikana toiminta tavoitti 40 kaavilaista nuorta. Osalla nuorista tuen tarve on ollut vain satunnaista, aktiivisessa ohjauksessa nuorista on ollut hieman alle puolet nuorista. Uusien nuorten määrä on pysynyt suhteessa samana edellisvuosiin verrattuna.

Nuorten ohjaus on liittynyt suurimmaksi osaksi työtä ja opiskelua koskeviin toimenpiteisiin, kuten peruskoulun 9. luokkalaisten kohtaaminen jatko-opiskelua kartoittavassa ”Kaavin kutsunnoissa”. Sosiaali- ja terveystoimen palveluihin liittyvistä ohjauksista yli puolet on koskenut kuntouttavaa työtoimintaa. Etsivä on ollut tarvittaessa tukena myös peruskoulussa oleville nuorille.

Nuorten työpajatoiminta, toteutuminen

Nuorten työpajatoiminta on ollut aluehallintoviraston ja Kaavin kunnan rahoittamaa toimintaa. Vuoden 2019 aikana nuorten työpajaan osallistui 15 nuorta. Työpajalla asiakkaille on tarjottu mahdollisuus saada yksilöllistä ohjausta elämänhallinnan, työnhakemisen ja koulutukseen hakeutumisen saralla. Nuorten työpajavalmentajan työmuotoina toimivat yksilötyö, ryhmätoiminta ja monialainen verkostotyö. Erilaisia työtehtäviä on tehty kunnan eri toimialojen kanssa yhteistyössä, kuten teknisen osaston avustaminen piha-alueiden ja ulkoilualueiden hoitamisessa, erilaiset postitustehtävät ja talon sisäiset muutot ja asennustyöt.

Tunnusluvut

Nuorisotalon tilastoidut kävijämäärät ja kesätyöllistetyt:

	Mittari	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
kesätyöllistettyjen määrä	Henkilömäärä	39	38	40	25
Kävijämäärä nuorisotalo	Henkilömäärä - Kaikki yht. - Nuoret	10 068 kaikki/ 6 098 nuoret	8 412 kaikki/ 4 776 nuoret	8 000 kaikki/ 6 000 nuoret	8 062 kaikki/ 4 767 nuoret

Raittiustoimi, toteutuminen

Päihdevalistusta tehtiin yhteistyössä Tuusniemen koulun sekä nuorisotoimen kanssa. Ehkäisevän päihdetyön viikko huomioitiin koulupäivystyksessä ja päihteisiin liittyviä aiheita käsiteltiin pitkin vuotta.

Nuorisotalolla oli saatavilla koko vuoden päihteisiin liittyvää materiaalia. Infoa jaettiin lisäksi koulupäivystyksissä Tuusniemellä ja nuorisotoimen yhdessä iltakahvilassa. Päihdeaiheet ovat myös nousseet esille nuorten kanssa käydyissä keskusteluissa, etenkin etsivässä nuorisotyössä.

Vapaa-aikatoimi (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
VAPAA-AIKATOIMI						
TOIMINTATUOTOT	80 700	0	80 700	82 824	-2 124	102,63
TOIMINTAKULUT	-548 048	0	-548 048	-518 492	-29 556	94,61
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-467 348	0	-467 348	-435 668	-31 680	93,22
Poistot ja arvonalentumiset	-9 100	0	-9 100	-9 099	-1	99,99
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-476 448	0	-476 448	-444 767	-31 681	93,35

Henkilöstö 31.12.: vapaa-aikatoimen sihteeri, nuorten työpajan työpajavalmentaja, nuorisohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä, nuorisotalon valvoja; joista 2 määräraikaista. Määrärahat sisältävät myös liikunta-alueiden hoitoon liittyvät kustannukset sisäisenä palveluna.

Joukkoliikenne

Palvelu-/yleiskuvaus

Joukkoliikennetoiminnan tarkoituksena on toimivien vaihtoehtojen tarjoaminen käyttää joukkoliikenteen palveluita työmatka- ja asiointiliikenteeseen yksityisautoilun sijasta.

Tavoitteet

Lain muututtua 1.7.2014 koko linja-autoliikenne on avautunut vapaalle kilpailulle. Kunnan halutessa tukea reittejä, julkinen raha kohdennetaan niihin yhteisesti kunnan ja ELY-keskuksen sopimuksilla. Tämä muutos aiheuttaa paineita ja mahdollisesti myös lisäkustannuksia kunnille, koska kunnan on turvattava vähintään koulumatka- ja asiointiliikenne.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen päätöksen mukaisesti valtakunnallisten Waltti-lippujen käyttöönottoon on toteutettu kesäkuun alusta 2016. Waltti -matkakorttiuudistuksen myötä on siirrytty vyöhykepohjaiseen hinnoitteluun ja samantyyppisiin lipputuotteisiin eri alueilla.

Kunnan sisäiset asiointiliikennekyydit toteutetaan yhdistettynä SHL -kuljetuksiin.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaavin rahoitusosuus Ely-keskuksen liikenteiden hankinnoista on ollut 20 %. Rahoitusosuus sisältää koulukuljetuksia palvelevat reitit kunnan sisäisessä liikenteessä.

Joukkoliikenteen käyttö on vähentynyt, josta on seurannut julkisen rahoituksen pieneminen.

Kunnan sisäisiä asiointiliikennekyytejä järjestettiin 30.9.2019 saakka.

Joukkoliikenne (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
JOUKKOLIIKENNE						
TOIMINTATUOTOT	2 500	0	2 500	0	2 500	0,00
TOIMINTAKULUT	-7 100	0	-7 100	-7 055	-45	99,36
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 600	0	-4 600	-7 055	2 455	153,36
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 600	0	-4 600	-7 055	2 455	153,36

TEKNINEN/YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Tekninen hallinto

Palvelu-/yleiskuvaus

Teknisen hallinnon tehtävä on mm. turvata kunnan tekniset palvelut ja tehostaa niiden käyttöä, huolehtia kunnan eri toimintoja varten tarvitsemasta kiinteistöomaisuudesta ja kunnallisteknisistä verkostoista, kehittää eri sidosryhmien välistä yhteistyötä sekä varmistaa kunnan tonttivarannon riittävyys.

Toimivat kuntapalvelut edellyttävät sekä ulkoisten puitteiden (rakennukset ja infrastruktuuri) asianmukaista kunnossapitoa, että riittäviä henkilöresursseja sekä kunnossapidon ja investointien tarvitsemää rahoitusta.

Tavoitteet

Palvelut tuotetaan jatkossakin osittain omana työnä toimintoja tarpeen mukaan ulkoistamalla. Lisäksi käytetään yhteistyökumppanien apua. Koko kuntaorganisaation toimintaa tarkastellaan riittävän kattavasti, jotta resurssien käyttöä on mahdollista edelleen tehostaa. Myös kiinteistöjen ylläpitotoimintoja edelleen kehitetään.

Tavoitteiden toteutuminen

Tekninen toimi osti vuonna 2019 erilaisia rakentamis- ja asiantuntijapalveluita kunnan investointiohjelman toteuttamiseksi. Kiinteistöjen päivittäisestä toiminnasta tekniikkaa uusittiin ja samalla automatisoitiin, jotta saatiin mahdollisimman kattavasti informaatiota kiinteistöjen

toiminnasta. Kiinteistöveroselvityksen loppuun saattamiseen päätettiin palkata ulkopuolisen konsultti, josta tehtiin päätös teknisessä lautakunnassa syyskuussa 2019.

Tekninen hallinto (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
TEKNINEN HALLINTO						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	20	-20	0,00
TOIMINTAKULUT	-155 228	0	-155 228	-144 593	-10 635	93,15
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-155 228	0	-155 228	-144 573	-10 655	93,14
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-155 228	0	-155 228	-144 573	-10 655	93,14

Henkilöstö 31.12.: kunnaninsinööri

Kiinteistötoimi

Palvelu-/yleiskuvaus

Kiinteistötoimi tuottaa tilapalvelut kunnan eri hallintokunnille. Tilojen on oltava hallintokuntien toimintaan soveltuvia ja niiden on täytettävä käyttäjäryhmien edellyttämät rakennusterveellisyysvaatimukset.

Tavoitteet

Kiinteistötoimessa kiinnitetään entistä enemmän huomiota järjestelmälliseen, jatkuvaan kiinteistöjen kunnan seurantaan, ylläpitoon ja dokumentointiin. Kiinteistöistä laadittavia tarkempia kuntoarvioita käytetään laadittavien pidemmän tähtäimen suunnitelmien lähtötietoina. Vuosien saatossa syntyneen korjausvelan umpeen kurominen on edelleen eräs keskeisistä tehtävistä. Vajaalla käytöllä olevista tiloista on tärkeää päästä eroon, yhtenä kohteena mm. Etelärinteeseen kiinteistöjen purkaminen v. 2019.

Kiinteistötoimen talousarvion vuoden 2019 suurimpia investointeja ovat päiväkotitilojen siirron suunnittelu palvelukeskukselle, uuden virastotalon korjaustyöt, torialueen sadevesiviemäröinti ja Heikkalan & Rantalan kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminen.

Tavoitteiden toteutuminen

Kiinteistötoimessa vanhan virastotalon omistus- ja hallintaoikeus siirtyi Attendo Oy:lle tammikuussa 2019. Kiinteistötoimen osalta Etelärinteeseen kiinteistöjen purkaminen ei toteutunut vuonna 2019, jonka vuoksi vuoden 2020 budjettiin varattiin määräraha kiinteistöjen purkamiseen. Kiinteistöjen lämmitysmenoissa kertyi kunnalle säästöjä poikkeuksellisen leudon talven takia. Palveluasunnot olivat kunnan omistuksessa vuoden 2019 loppuun.

Tekninen toimi toteutti vuonna 2019 uuden virastotalon korjauksia sekä PTS:n, Kaavin koulun korjaustyötä sekä palvelukeskuksen tilasuunnitelmia ja korjauksia. Kiinteistötoimen talousarviovuoden 2019 suurimpia investointeja ovat Kaavin koulun korjaustyöt, uuden virastotalon korjaukset ja PTS laaaminen, päiväkotitilojen siirto palvelukeskukselle sekä palvelukeskuksen tilasuunnitelmat ja korjaukset.

Kunnan kiinteistönhoidon tehtävistä on vastannut oma kiinteistöhoitotiimi, joka huolehtii Kaavin kunnan vesi- ja viemärlaitoksen päivystyksestä sekä kunnan kiinteistöjen mahdollisista ilta-, yö- ja viikonloppuhälytyksistä.

Kiinteistötoimi hallinto (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
KIINTEISTÖTOIMI					
TOIMINTATUOTOT	1 842 650	10 000	1 852 650	1 849 371	3 279 99,82
TOIMINTAKULUT	-1 511 427	-10 000	-1 521 427	-1 315 675	-205 752 86,48
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	331 223	0	331 223	533 696	-202 473 161,13
Poistot ja arvonalentumiset	-354 400	0	-354 400	-530 682	176 282 149,74
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-23 177	0	-23 177	3 014	-26 191 -13,00

Henkilöstö 31.12.: 4 kiinteistönhoitajaa; josta 2 määräaikaista, liikunta-alueiden hoitaja, erikoisammattimies

Vesi- ja viemärlaitos**Palvelu-/yleiskuvaus**

Kunnan vesi- ja viemärlaitos (=vesihuoltolaitos) tuottaa kuntalaisille toimialaansa kuuluvat palvelut luotettavasti. Vesihuollon verkostot laitteineen pidetään hyvässä kunnossa modernia tekniikkaa käyttäen. Siten palvelut voidaan tuottaa myös viranomaismääräykset täyttäen.

Kaavin kunnan vesilaitoksen käyttämän raakaveden toimittaa Koillis-Savon Vesi Oy, jonka omistajiin Kaavin kunta lukeutuu. Jätevedet käsitellään Juankoskella sijaitsevalla Koillis-Savon Ympäristöhuolto Oy:n omistamalla yhteispuhdistamolla, jonka omistavat Kaavin kunta ja Kuopion kaupunki yhdessä.

Tavoitteet

Vesi- ja viemärlaitoksella jatketaan poikkeusolojen vesihuollon toimintavarmuuden kohottamista. Vesi- ja viemärlaitos tehostaa suunnitelmakauden aikana edelleen laitoksen toimintavarmuutta mm. uusimalla talo- ja linjasulkuventtiilejä, kartoittamalla verkostoon liittyneiden kiinteistöjen talosulkujen ja muiden verkosto-osien sijaintia sekä dokumentoimalla ne laadittavaan sähköiseen kartta-aineistoon. Tämä toiminta nopeuttaa laitoksen verkostojen saattamista toimintakuntoon mahdollisten häiriötilanteiden jälkeen. Yhdelle jätevesipumppaamolle rakennetaan tasausallas, joka toimii varastona häiriötilanteissa.

Käyttöhenkilökunnan ammattitaitoa pidetään yllä ja kehitetään osallistumalla ao. koulutuksiin.

Tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2019 aikana uusittiin talo- ja linjasulkuventtiileitä. Jätevedenpumppaamoiden kaukovalvonnan radioyhteyksiä parannettiin sekä kaukovalvonnan päätietokone sijaitsee nykyisin Kaavilla. Käyttöhenkilökunta kehitti ja piti yllä ammattitaitoaan osallistumalla tarpeellisiin koulutuksiin.

Vesi- ja viemärlaitos (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
VESI- JA VIEMÄRILAITOS						
TOIMINTATUOTOT	572 956	0	572 956	537 338	35 618	93,78
TOIMINTAKULUT	-449 042	0	-449 042	-445 034	-4 008	99,11
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	123 914	0	123 914	92 304	31 610	74,49
Poistot ja arvonalentumiset	-70 200	0	-70 200	-68 780	-1 420	97,98
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	53 714	0	53 714	23 525	30 190	43,80

Henkilöstö 31.12.: vesilaitoksen hoitaja**Vesi- ja viemärlaitos: tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa**

Seuraavassa esitetään tuloslaskelma-, investointi- sekä rahoitusosa vesi- ja viemärlaitoksen osalta siten, että tuloslaskelmassa eliminoidaan koko vesi- ja viemärlaitoksen käyttötalouden talousarviosta Somparannan ja Somparinteen alueiden vesihuolto.

TULOSLASKELMAOSA, vesi- ja viemärlaitos**Tavoitteet**

Taksojen korotuksia ei ole merkitty vuodelle 2019, kuten ei ollut vuonna 2018. Vuoden 2017 alusta taksojen korotus oli 10 %.

Tavoitteiden toteutuminen

Vesihuoltolaitoksen taloussuunnitelma toteutui kohtuullisesti, kun tilikauden ylijäämäksi muodostui n. 11.000 euroa. Taseessa aiemmilta vuosilta kertynyttä alijäämää 31.12.2019 on n. 54.000 euroa. Vuonna 2019 ei korotettu taksoja.

	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muut.jälk.	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	570 100		570 100	534 215,96	35 884,04	93,70
TOIMINTAKULUT	-432 864		-432 864	-439 639,55	6 775,55	101,60
Rahoitustuotot ja -kulut	-24 000		-24 000	-23 643,47	-356,53	98,51
VUOSIKATE	113 236		113 236	70 932,94	42 303,06	62,64
Poistot ja arvonalentumiset	-61 000		-61 000	-59 580,95	-1 419,05	97,70
TILIKAUDEN TULOS	52 236		52 236	11 351,99	40 884,01	21,73
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	52 236		52 236	11 351,99	40884,01	21,73

INVESTOINTIOSA, vesi- ja viemärlaitos**Tavoitteet**

Talousarviossa 2019 vesi- ja viemärlaitoksen investointeja ovat mm. Heikkala & Rantalan kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminen, vesijohtoverkoston linjasulkuventtiileiden uusiminen, vesi- ja viemärijohtokarttojen digitalisoinnin jatkaminen sekä laitoksen omiin viemäriverkoston paikallisiin vuotovesitutkimuksiin perustuvat korjaukset. Lisäksi aikaisemmin mainittu tasausallas rakennetaan.

Tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2019 aikana uusittiin vesijohtoverkoston linjasulkuventtiileitä asemakaava-alueella ja jatkettiin vesijohtokarttojen digitalisointia. Heikkala & Rantalan kunnallistekniikan suunnittelu toteutettiin, mutta rakentaminen tapahtuu vuonna 2020.

Investointibudjetti

	TA 2019+muutos	TP 2019
Investointimenot, yhteensä	140 000	87 556
Kaava-alueen vesi- ja viem.joht. rakentaminen sekä tasausallas	140.000	87.556

RAHOITUSOSA, vesi- ja viemärlaitos

	TA 2019+muutos	TP 2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	113 236	70 993
Investointimenot	- 140 000	- 87 556
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 26 764	- 16 623

Varsinaista rahoitusbudjettia ei ole tarpeen esittää, koska kirjanpidollisella taseyksiköllä (kuten Kaavin vesi- ja viemärlaitos) ei ole käytössään omia rahatilejä. Edellä olevasta taulukosta näkyy kuitenkin toiminnan ja investointien rahavirta vesi- ja viemärlaitoksen osalta.

Tiehoitokunnat

Palvelu-/yleiskuvaus

Määräraha sisältää yksityisteiden kunnossapitoavustukset. Pääpaino on nykyisen tieverkoston taloudellisesti kestävässä kunnossapidossa.

Tavoitteet

Yksityisteiden kunnossapidon avustusmääräraha on 60.000 euroa.

Tavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2019 jaettiin talousarvioon varattu määräraha kunnossapitoavustuksiin.

Tiehoitokunnat (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
TIEHOITOKUNNAT					
TOIMINTAKULUT	-63 350	0	-63 350	-64 807	1 457 102,30
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-63 350	0	-63 350	-64 807	1 457 102,30
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-63 350	0	-63 350	-64 807	1 457 102,30

Muu tekninen toimi

Palvelu-/yleiskuvaus

Muu tekninen toimi sisältää kaavoituksen, taajama- ja haja-asutusalueen tiestön kunnossapidon, jätehuollon ja työsuojelutoiminnan.

Tavoitteet

Kirkonkylän osayleiskaavan valmistuttua painopiste siirtyy kirkonkylän asemakaavan ajanmukaistamiseen, josta ovat käynnistymässä mm. Toroin perikunnalta kunnan omistukseen siirtyneet alueet aivan kirkonkylän keskustassa sekä ns. koulukorttelin osat.

Kaavateiden kesä- ja talvikunnossapito on ulkoistettu pitkäaikaisilla sopimuksilla.

Talousarviovuoden 2019 suurimpia investointeja ovat peruskorjaussuunnitelmat Poikkitielle, Siirinkujalle ja Väinönpolulle sekä Ahotielle ja Peltotielle sekä torialueen sadevesiviemäröinti.

Tavoitteiden toteutuminen

Luikonlahden kyläalueen yleiskaava valmistui vuonna 2019.

Kirkonkylän asemakaavan pohjakartan sekä asemakaavan ajantasaistaminen ja päivittäminen ovat kesken. Työtä jatketaan vuoden 2020 aikana.

Muu tekninen toimi (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
MUU TEKNINEN TOIMI						
TOIMINTAKULUT	-177 270	0	-177 270	-91 688	-85 582	51,72
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-177 270	0	-177 270	-91 688	-85 582	51,72
Poistot ja arvonalentumiset	-110 400	0	-110 400	-107 014	-3 386	96,93
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-287 670	0	-287 670	-198 702	-88 968	69,07

Palo-, pelastus- ja suojelutyö

Toiminta-ajatus/yleiskuvaus

Kaavin palolaitos on siirtynyt vuonna 2004 alueelliseen pelastuslaitokseen.

Palo-, pelastus- ja suojelutyö (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
PALO-, PELASTUS- JA SUOJELUTYÖ						
TOIMINTAKULUT	-299 100	0	-299 100	-294 783	-4 317	98,56
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-299 100	0	-299 100	-294 783	-4 317	98,56
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-299 100	0	-299 100	-294 783	-4 317	98,56

Rakennusvalvonta

Palvelu-/yleiskuvaus

Rakennusvalvonta on osa kuntien lakisääteisiä palveluja. Viranomaisten valvonnasta ja tehtävistä rakentamisessa on määriteltä maankäyttö- ja rakennuslain 124 §:ssä.

Kaavin kuntaan on perustettu 1.1.2017 lukien yhdistetty rakennustarkastaja-ympäristösihteerin virka. Rakennustarkastaja on maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvissa tehtävissään kunnan rakennusvalvontaviranomaisen alainen.

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa siten kuin siitä säädetään.

Tavoitteet ja tunnusluvut

- vanhojen rakennuslupapäätösten siirto rakennusvalvontaohjelmaan (v. 1950-2000)
- rakennusrekisteristä puuttuvien rakennusten kirjaaminen ja vanhentuneiden lupien kirjausten ajantasaistaminen rakennusvalvontaohjelmaan
- kiinteistöverotietojen ajan tasalle saattaminen
- mahdollisten luvattomien rakennusten luvittaminen

Kaavilla rakentamisen määrissä ei ole tiedossa huomattavia muutoksia. Tavoitteena on saada uusia asuintalorakentajia. Vapaa-ajan asuntojen rakentaminen säilynee ennallaan. Maatalousrakentaminen on ollut viime vuosina vähäistä.

	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Myönnettyt rakennusluvut/kpl	115	80	79
Toimenpideilmoitukset	42	30	46

Tavoitteiden toteutuminen

Myönnettyjen rakennuslupien määrä pysyi melko maltillisena. Vanhojen rakennuslupapäätösten siirto rakennusvalvontaohjelmaan on kesken. Rakennusvalvontarekisterin ajantasaistamista jatkettiin. Taksojen korotuksia ei tehty. Vapaa-ajan asuntojen rakentaminen säilyi ennallaan. Maatalousrakentamista oli vähän. Rakennuskannan selvitystyö aloitettiin ulkopuolisen tekijän toimesta. Rakennusvalvonnan työpanosta käytettiin tähän hieman alkukartoituksen aikana.

Rakennusvalvonta (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
RAKENNUSVALVONTA					
TOIMINTATUOTOT	46 000	0	46 000	45 206	794 98,27
TOIMINTAKULUT	-89 100	0	-89 100	-92 179	3 079 103,46
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-43 100	0	-43 100	-46 973	3 873 108,99
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-43 100	0	-43 100	-46 973	3 873 108,99

Henkilöstö 31.12.: rakennustarkastaja/ympäristösihteerit 70 %

Ympäristönsuojelu

Palvelu-/yleiskuvaus

Hoidetaan Kaavin ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät. Ympäristölautakunta huolehtii ympäristönsuojelua koskevan lainsäädännön ja muiden säännösten mukaisista valvonta-

lupa- ja täytäntöönpanotehtävistä. Ympäristön pilaantumisen ehkäisyssä keinoina ovat mm. jätehuollon ja meluntorjunnan sekä vesien-, ilman ja maaperän suojelun neuvonta ja valvonta.

Tavoitteet

Suunnittelukauden alussa laaditaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 168 §:n mukainen säännölliseen valvontaan liittyvä valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma. Lokakuun lopussa astuu voimaan uusi jätevesiasetus. Valvottava, että tätä asetusta noudatetaan.

Tavoitteiden toteutuminen

Ympäristölupia ja -ilmoituksia hoidettiin, samoin neuvontaa, ohjausta ja valvontaa. Vesialueiden suojelusuunnitelmat ja seuranta tehtiin. Jätevesilain mukaisen siirtymäjän määräpäivä lokakuussa 2019 ei aiheuttanut suurta nousua ohjeistuksen ja luvituksen työmäärissä.

Ympäristönsuojelu (sitovuustaso valtuusto):

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma	Poikkeama	Tot %
YMPÄRISTÖNSUOJELU						
TOIMINTATUOTOT	8 000	0	8 000	1 274	6 726	15,93
TOIMINTAKULUT	-32 715	0	-32 715	-27 168	-5 547	83,05
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-24 715	0	-24 715	-25 894	1 179	104,77
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-24 715	0	-24 715	-25 894	1 179	104,77

Henkilöstö 31.12.: rakennustarkastaja/ympäristösihteeri 30 %

8.2 TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti+ muutos 2019	Toteuma 2019	Poikkeama	Käyttö %
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	2 537 643	10 000	2 547 643	2 648 749	-101 106	103,97
Maksutuotot	1 011 000	0	1 011 000	1 041 188	-30 188	102,99
Tuet ja avustukset	277 100	12 000	289 100	381 216	-92 116	131,86
Muut toimintatuotot	2 059 250	0	2 059 250	2 028 476	30 774	98,51
TOIMINTATUOTOT	5 884 993	22 000	5 906 993	6 099 629	-192 636	103,26
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-5 212 058	-33 400	-5 245 458	-5 275 244	29 786	100,57
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 431 270	0	-1 431 270	-1 449 758	18 488	101,29
Muut henkilösivukulut	-160 320	0	-160 320	-174 468	14 148	108,82
Palvelujen ostot	-17 184 018	-18 000	-17 202 018	-16 557 134	-644 884	96,25
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 112 496	10 000	-1 102 496	-1 034 281	-68 215	93,81
Avustukset	-1 355 700	0	-1 355 700	-1 374 205	18 505	101,37
Muut toimintakulut	-1 687 779	0	-1 687 779	-1 574 347	-113 432	93,28
TOIMINTAKULUT	-28 143 641	-41 400	-28 185 041	-27 439 437	-745 604	97,35
TOIMINTAKATE	-22 258 648	-19 400	-22 278 048	-21 339 808	-938 240	95,79
Verotulot	10 054 000	0	10 054 000	9 441 844	612 156	93,91
Valtionosuudet	12 285 000	0	12 285 000	12 467 858	-182 858	101,49
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	6 000	0	6 000	3 295	2 705	54,92
Muut rahoitustuotot	233 000	0	233 000	208 192	24 808	89,35
Korkokulut	-141 000	0	-141 000	-114 341	-26 659	81,09
Muut rahoituskulut	-25 500	0	-25 500	-24 367	-1 133	95,56
VUOSIKATE	152 852	-19 400	133 452	642 674	-509 222	481,58
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	-624 700	0	-624 700	-797 368	172 668	127,64
Satunnaiset erät						
TILIKAUDEN TULOS	-471 848	-19 400	-491 248	-154 694	-336 554	31,49
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	12 600	0	12 600	12 558	42	99,67
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-459 248	-19 400	-478 648	-142 136	-336 512	29,70

Verotulojen erittely:

euroa	Alkuperäinen talousarvio	TA- muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	7 745 000,00		7 745 000,00	7 194 885,29	-550 114,71
Kiinteistövero	1 130 000,00		1 130 000,00	1 148 172,98	18 172,98
Yhteisövero	1 179 000,00		1 179 000,00	1 098 786,15	-80 213,85
Yhteensä	10 054 000,00		10 054 000,00	9 441 844,42	-612 155,58

Tuloveron määräytymisen perusteet:

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj.euroa	Muutos
2008	19,50	34,1	2,4 %
2009	19,50	33,9	-0,5 %
2010	20,00	33,96	0,2 %
2011	20,00	35,33	4,1 %
2012	20,25	36,36	2,9 %
2013	20,50	37,43	2,9 %
2014	20,50	37,77	0,9 %
2015	21,25	36,8	-2,6 %
2016	21,25	36,82	0,1 %
2017	21,25	36,97	0,4 %
2018	22,00	36,97	0,0 %

Valtionosuuksien erittely:

euroa	Alkuperäinen talousarvio	TA- muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	12 831 000,00		12 831 000,00	12 985 171,00	154 171,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-546 000,00		-546 000,00	-517 313,00	28 687,00
Yhteensä	12 285 000,00		12 285 000,00	12 467 858,00	182 858,00

Vuoden 2019 toteuma sisältää VM:n 11.11.2019 päätöksen kunnan peruspalvelujen valtionosuuden muutoksista vuodelle 2019; 131.674 euroa sekä 30.12.2019 päätöksen kunnan peruspalvelujen valtionosuuden syrjäisyyslisien oikaisusta vuosilta 2017-2019; 21.278 euroa

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	Tp 2018	Alkuperäinen TA 2019	Muutos TA 2019	Muutettu TA 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama
Liikevaihto	536 236	570 100	0	570 100	534 055	-36 045
Vesi- ja jätevesimaksut (ulk.)	401 205	455 000		455 000	405 294	-49 706
Vesihuollon perusmaksut	66 275	67 000		67 000	65 097	-1 903
Vesihuollon liittymismaksut	0	4 000		4 000	0	-4 000
Jätteenkulj.-ja käsittelymaksut	0	0		0	0	0
Muut liiketoiminnan tuotot	2 746	0		0	1 720	1 720
Vesi- ja jätevesimaksut (sis.)	66 009	44 100		44 100	61 944	17 844
Liiketoiminnan muut tuotot	276	0		0	161	161
Materiaalit ja palvelut	-337 863	-372 928	0	-372 928	-366 638	6 290
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-77 328	-99 700		-99 700	-91 401	8 299
Varastojen lis (+) tai väh (-)					0	0
Palvelujen ostot						
ulkoiset	-252 213	-264 900		-264 900	-265 782	-882
sisäiset	-8 322	-8 328		-8 328	-9 455	-1 127
Henkilöstökulut	-54 941	-58 930	0	-58 930	-71 653	-12 723
Palkat ja palkkiot	-44 220	-47 500		-47 500	-58 752	-11 252
Henkilösivukulut	-10 721	-11 430		-11 430	-12 900	-1 470
Muut toimintakulut	-1 837	-1 006	0	-1 006	-1 349	-343
ulkoiset	-875	-500		-500	-850	-350
sisäiset	-962	-506		-506	-499	7
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-54 930	-61 000		-61 000	-59 581	1 419
Liiketoiminnan muut kulut						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	86 941	76 236	0	76 236	34 995	-41 241
Rahoitustuotot ja -kulut	-23 888	0	0	0	-23 643	-23 643
Muut rahoitustuotot (kulut)						
Kunnalle maksetut korkokulut	0				0	0
Korvaus peruspääomasta	-23 888	0		0	-23 643	-23 643
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	63 053	76 236	0	76 236	11 352	-64 884

8.3 INVESTOINNIT

		Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti+ muutos 2019	Toteuma 2019	Poikkeama	Käyttö %
9110	Kunnanhallitus inv.						
900000	Maan ostot/myynnit						
*	Myynnit	0	0	0	17 776	-17 776	0,00
**	Tuotot	0	0	0	17 776	-17 776	0,00
*	Kulut	0	-180 000	-180 000	-180 000	0	100,00
	Netto	0	-180 000	-180 000	-162 224	-17 776	90,12
900010	Kiinteistöjen osto/myynti						
*	Myynnit	0	0	0	517 870	-517 870	0,00
**	Tuotot	0	0	0	517 870	-517 870	0,00
	Netto	0	0	0	517 870	-517 870	0,00
908600	Arvopapereiden ostot/myynnit						
*	Kulut	0	0	0	-60 000	60 000	0,00
	Netto	0	0	0	-60 000	60 000	0,00
9110	Kunnanhallitus inv. YHTEENSÄ						
*	Myynnit	0	0	0	535 646	-535 646	0,00
**	Tuotot	0	0	0	535 646	-535 646	0,00
*	Kulut	0	-180 000	-180 000	-240 000	60 000	133,33
	Netto	0	-180 000	-180 000	295 646	-475 646	-164,25
9150	Perusturva investoinnit						
900113	Palv.kesk.tilasuunn./korj.						
*	Kulut	-40 000	0	-40 000	-39 715	-285	99,29
	Netto	-40 000	0	-40 000	-39 715	-285	99,29
9150	Perusturva investoinnit YF SÄ						
*	Kulut	-40 000	0	-40 000	-39 715	-285	99,29
	Netto	-40 000	0	-40 000	-39 715	-285	99,29
9170	Sivistystoimi investoinnit						
901538	Päiväkotitilojen suunn/toteut						
*	Kulut	-80 000	0	-80 000	-4 482	-75 518	5,60
	Netto	-80 000	0	-80 000	-4 482	-75 518	5,60
901540	Kaavin koulun korjaustyöt						
*	Kulut	-40 000	0	-40 000	-47 485	7 485	118,71
	Netto	-40 000	0	-40 000	-47 485	7 485	118,71
904540	KK-koulun piha-alueen muutost.						
*	Kulut	0	0	0	-3 748	3 748	0,00
	Netto	0	0	0	-3 748	3 748	0,00

		Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti+ muutos 2019	Toteuma 2019	Poikkeama	Käyttö %
9170	Sivistystoimi investoinnit YEENSÄ						
*	Kulut	-120 000	0	-120 000	-55 716	-64 284	46,43
	Netto	-120 000	0	-120 000	-55 716	-64 284	46,43
9180	Tekninen toimi investoinnit						
901535	Uuden virastotalon muutostyöt						
*	Kulut	0	0	0	0	0	0,00
	Netto	0	0	0	0	0	0,00
901539	Varavoimakoneiden hankinta						
*	Kulut	-20 000	0	-20 000	0	-20 000	0,00
	Netto	-20 000	0	-20 000	0	-20 000	0,00
901541	Uuden paloaseman korjaus						
*	Kulut	-30 000	0	-30 000	-7 033	-22 967	23,44
	Netto	-30 000	0	-30 000	-7 033	-22 967	23,44
901542	Uuden virastotalon korjaukset						
*	Kulut	-60 000	0	-60 000	-58 228	-1 772	97,05
	Netto	-60 000	0	-60 000	-58 228	-1 772	97,05
903000	Kaavatiet						
*	Kulut	-80 000	0	-80 000	-47 985	-32 015	59,98
	Netto	-80 000	0	-80 000	-47 985	-32 015	59,98
903200	Heikkala/Rantala kunnallistekn						
*	Kulut	-385 000	0	-385 000	-87 909	-297 091	22,83
	Netto	-385 000	0	-385 000	-87 909	-297 091	22,83
903201	Asemakaavan ajantasaistaminen						
*	Kulut	-15 000	0	-15 000	0	-15 000	0,00
	Netto	-15 000	0	-15 000	0	-15 000	0,00
903300	Sadevesiviemäröinti						
*	Kulut	-150 000	0	-150 000	-101 644	-48 356	67,76
	Netto	-150 000	0	-150 000	-101 644	-48 356	67,76
904560	Satama-alueen kohentaminen						
*	Kulut	-20 000	0	-20 000	-13 052	-6 948	65,26
	Netto	-20 000	0	-20 000	-13 052	-6 948	65,26
904597	Jäteaseman siirto						
*	Kulut	-20 000	0	-20 000	0	-20 000	0,00
	Netto	-20 000	0	-20 000	0	-20 000	0,00

		Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti+ muutos 2019	Toteuma 2019	Poikkeama	Käyttö %
9180	Tekninen toimi investoinni TEENSÄ						
*	Kulut	-780 000	0	-780 000	-315 851	-464 149	40,49
	Netto	-780 000	0	-780 000	-315 851	-464 149	40,49
9183	Vesihuolto investoinnit						
903500	Kaava-alueen vesijoht.rakentam						
*	Kulut	-60 000	0	-60 000	-40 920	-19 080	68,20
	Netto	-60 000	0	-60 000	-40 920	-19 080	68,20
904000	Kaava-alueen viemärijoht.raken						
*	Kulut	-80 000	0	-80 000	-46 635	-33 365	58,29
	Netto	-80 000	0	-80 000	-46 635	-33 365	58,29
9183	Vesihuolto investoinnit YHSÄ						
*	Kulut	-140 000	0	-140 000	-87 556	-52 445	62,54
	Netto	-140 000	0	-140 000	-87 556	-52 445	62,54
	KAIKKI YHTEENSÄ						
*	Myynnit	0	0	0	535 646	-535 646	0,00
**	Tuotot	0	0	0	535 646	-535 646	0,00
*	Kulut	-1 080 000	-180 000	-1 260 000	-738 837	-521 163	58,64
	Netto	-1 080 000	-180 000	-1 260 000	-203 192	-1 056 808	16,13

8.4 RAHOITUSLASKELMA

	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti+ muutos 2019	Toteuma 2019	Poikkeama	Käyttö %
RAHOITUSLASKELMA						
KUNTA						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	152 852	-19 400	133 452	642 674	-509 222	481,58
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	-100 979	100 979	0,00
	152 852	-19 400	133 452	541 695	-408 243	405,91
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 080 000	-180 000	-1 260 000	-738 837	-521 163	58,64
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	757 800	-757 800	0,00
	-1 080 000	-180 000	-1 260 000	18 963	-1 278 963	-1,51
Toiminnan ja invest.rahavirta	-927 148	-199 400	-1 126 548	560 658	-1 687 206	-49,77
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainsaamisten lisäykset	0	-31 800	-31 800	0	-31 800	0,00
Antolainasaamisten vähennyks.	60 000	0	60 000	0	60 000	0,00
	60 000	-31 800	28 200	0	28 200	0,00
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik.lainojen lisäys	500 000	0	500 000	0	500 000	0,00
Pitkäaik.lainojen vähennys	-617 000	0	-617 000	-1 086 256	469 256	176,05
Lyhytaik.lainojen muutos	0	0	0	1 000 000	-1 000 000	0,00
	-117 000	0	-117 000	-86 256	-30 744	73,72
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0	0	20 198	-20 198	0,00
Saamisten muutos	0	0	0	-588 698	588 698	0,00
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	-1 349	1 349	0,00
	0	0	0	-569 850	569 850	0,00
Rahoituksen rahavirta	-57 000	-31 800	-88 800	-656 106	567 306	738,86
RAHAVAROJEN MUUTOS	-984 148	-231 200	-1 215 348	-95 448	-1 119 900	7,85
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	0	95 448	-95 448	0,00

8.5 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA (ulkoiset ja sisäiset erät yhteensä)

	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkuper. talous-arvio	TA:n muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkuper. talous-arvio	TA:n muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
1000 euroa										
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Toimielimet yhteensä	28144	41	28185	27439	746	5885	22	5907	6099	192
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						10054	0	10054	9442	-612
Valtionosuudet						12285	0	12285	12468	183
Korkotulot						6	0	6	3	-3
Muut rahoitustulot						233	0	233	208	-25
Korkokulut	141	0	141	114	27					
Muut rahoitusmenot	2	0	2	1	1					
Pakollinen varaus				121	121					
INVESTOINTIOSA										
Hankkeet/-ryhmät yht.	1080	180	1260	739	521	0	0	0	536	536
RAHOITUSOSA										
Antolainasaam.lis.	0	32	32	0	32					
Antolainasaam.väh.						60	0	60	0	-60
Pitkäaik.lainojen lisäys						500	0	500	0	-500
Pitkäaik.lainojen väh.	617	0	617	1086	-469					
Lyhytaik.lainojen muutos						0	0	0	1000	1000
Muut maksuvalmiuden muutokset				570	-570					
Vaikutus maksuvalmiuteen (täsmäytys)						984	231	1215	95	-1120
YHTEENSÄ	29984	253	30237	30070	409	30007	253	30260	29851	-409

KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUMAVERTAILU

	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti+ muutos 2019	Toteuma 2019	Poikkeama	Käyttö %
VAALIT						
TOIMINTATUOTOT	11 000	0	11 000	10 921	79	99,28
TOIMINTAKULUT	-11 480	0	-11 480	-10 563	-917	92,01
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-480	0	-480	358	-838	-74,63
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-480	0	-480	358	-838	-74,63
TILINTARKASTUS						
TOIMINTAKULUT	-14 455	0	-14 455	-10 870	-3 585	75,20
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14 455	0	-14 455	-10 870	-3 585	75,20
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-14 455	0	-14 455	-10 870	-3 585	75,20
KESKUSHALLINTO						
TOIMINTATUOTOT	213 000	0	213 000	318 698	-105 698	149,62
TOIMINTAKULUT	-391 930	0	-391 930	-393 802	1 872	100,48
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-178 930	0	-178 930	-75 104	-103 826	41,97
Poistot ja arvonalentumiset	-2 500	0	-2 500	-3 797	1 297	151,87
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-181 430	0	-181 430	-78 900	-102 530	43,49
HALLINTO- JA TUKIPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	1 621 587	0	1 621 587	1 654 416	-32 829	102,02
TOIMINTAKULUT	-1 824 366	0	-1 824 366	-1 830 559	6 193	100,34
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-202 779	0	-202 779	-176 143	-26 636	86,86
Poistot ja arvonalentumiset	-30 900	0	-30 900	-30 869	-31	99,90
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-233 679	0	-233 679	-207 012	-26 667	88,59
ELINKEINO- JA KEHITYSPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	29 000	0	29 000	58 619	-29 619	202,13
TOIMINTAKULUT	-129 078	0	-129 078	-133 456	4 378	103,39
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-100 078	0	-100 078	-74 837	-25 241	74,78
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-100 078	0	-100 078	-74 837	-25 241	74,78
MAASEUTUTOIMI						
TOIMINTAKULUT	-44 739	0	-44 739	-46 344	1 605	103,59
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-44 739	0	-44 739	-46 344	1 605	103,59
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-44 739	0	-44 739	-46 344	1 605	103,59
SOSIAALIPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT	1 206 500	0	1 206 500	1 197 011	9 489	99,21
TOIMINTAKULUT	-8 420 528	0	-8 420 528	-8 647 387	226 859	102,69
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-7 214 028	0	-7 214 028	-7 450 376	236 348	103,28
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-7 214 028	0	-7 214 028	-7 450 376	236 348	103,28
TERVEYDENHUOLTO						
TOIMINTAKULUT	-9 324 415	0	-9 324 415	-8 794 581	-529 834	94,32
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9 324 415	0	-9 324 415	-8 794 581	-529 834	94,32
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 324 415	0	-9 324 415	-8 794 581	-529 834	94,32

	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti+ muutos 2019	Toteuma 2019	Poikkeama	Käyttö %
SIVISTYSTOIMEN HALLINTO						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	2 005	-2 005	0,00
TOIMINTAKULUT	-86 936	0	-86 936	-78 776	-8 160	90,61
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-86 936	0	-86 936	-76 771	-10 165	88,31
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-86 936	0	-86 936	-76 771	-10 165	88,31
LASTEN PÄIVÄHOITO						
TOIMINTATUOTOT	53 500	0	53 500	101 636	-48 136	189,97
TOIMINTAKULUT	-1 034 047	0	-1 034 047	-1 018 080	-15 967	98,46
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-980 547	0	-980 547	-916 444	-64 103	93,46
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-980 547	0	-980 547	-916 444	-64 103	93,46
OPETUSTOIMI						
TOIMINTATUOTOT	125 350	12 000	137 350	163 027	-25 677	118,69
TOIMINTAKULUT	-3 161 167	-31 400	-3 192 567	-3 118 478	-74 089	97,68
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 035 817	-19 400	-3 055 217	-2 955 452	-99 765	96,73
Poistot ja arvonalentumiset	-47 200	0	-47 200	-47 128	-72	99,85
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 083 017	-19 400	-3 102 417	-3 002 580	-99 837	96,78
AIKUISKOULUTUS						
TOIMINTATUOTOT	72 250	0	72 250	77 263	-5 013	106,94
TOIMINTAKULUT	-157 844	0	-157 844	-149 800	-8 044	94,90
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-85 594	0	-85 594	-72 536	-13 058	84,74
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-85 594	0	-85 594	-72 536	-13 058	84,74
KIRJASTOTOIMI						
TOIMINTAKULUT	-210 276	0	-210 276	-205 268	-5 008	97,62
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-210 276	0	-210 276	-205 268	-5 008	97,62
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-210 276	0	-210 276	-205 268	-5 008	97,62
VAPAA-AIKATOIMI						
TOIMINTATUOTOT	80 700	0	80 700	82 824	-2 124	102,63
TOIMINTAKULUT	-548 048	0	-548 048	-518 492	-29 556	94,61
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-467 348	0	-467 348	-435 668	-31 680	93,22
Poistot ja arvonalentumiset	-9 100	0	-9 100	-9 099	-1	99,99
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-476 448	0	-476 448	-444 767	-31 681	93,35
JOUKKOLIIKENNE						
TOIMINTATUOTOT	2 500	0	2 500	0	2 500	0,00
TOIMINTAKULUT	-7 100	0	-7 100	-7 055	-45	99,36
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 600	0	-4 600	-7 055	2 455	153,36
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 600	0	-4 600	-7 055	2 455	153,36
TEKNINEN HALLINTO						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	20	-20	0,00
TOIMINTAKULUT	-155 228	0	-155 228	-144 593	-10 635	93,15
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-155 228	0	-155 228	-144 573	-10 655	93,14
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-155 228	0	-155 228	-144 573	-10 655	93,14

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
KIINTEISTÖTOIMI					
TOIMINTATUOTOT	1 842 650	10 000	1 852 650	1 849 371	99,82
TOIMINTAKULUT	-1 511 427	-10 000	-1 521 427	-1 315 675	86,48
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	331 223	0	331 223	533 696	161,13
Poistot ja arvonalentumiset	-354 400	0	-354 400	-530 682	149,74
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-23 177	0	-23 177	3 014	-13,00

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
VESI- JA VIEMÄRILAITOS					
TOIMINTATUOTOT	572 956	0	572 956	537 338	93,78
TOIMINTAKULUT	-449 042	0	-449 042	-445 034	99,11
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	123 914	0	123 914	92 304	74,49
Poistot ja arvonalentumiset	-70 200	0	-70 200	-68 780	97,98
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	53 714	0	53 714	23 525	43,80

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
MUU TEKNINEN TOIMI					
TOIMINTAKULUT	-177 270	0	-177 270	-91 688	51,72
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-177 270	0	-177 270	-91 688	51,72
Poistot ja arvonalentumiset	-110 400	0	-110 400	-107 014	96,93
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-287 670	0	-287 670	-198 702	69,07

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
TIEHOITOKUNNAT					
TOIMINTAKULUT	-63 350	0	-63 350	-64 807	102,30
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-63 350	0	-63 350	-64 807	102,30
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-63 350	0	-63 350	-64 807	102,30

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
PALO-, PELASTUS- JA SUOJELUTYÖ					
TOIMINTAKULUT	-299 100	0	-299 100	-294 783	98,56
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-299 100	0	-299 100	-294 783	98,56
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-299 100	0	-299 100	-294 783	98,56

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
RAKENNUSVALVONTA					
TOIMINTATUOTOT	46 000	0	46 000	45 206	98,27
TOIMINTAKULUT	-89 100	0	-89 100	-92 179	103,46
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-43 100	0	-43 100	-46 973	108,99
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-43 100	0	-43 100	-46 973	108,99

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
YMPÄRISTÖNSUOJELU					
TOIMINTATUOTOT	8 000	0	8 000	1 274	15,93
TOIMINTAKULUT	-32 715	0	-32 715	-27 168	83,05
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-24 715	0	-24 715	-25 894	104,77
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-24 715	0	-24 715	-25 894	104,77

	Talousarvio	Muutos	TA muut.jälk	Toteuma Poikkeama	Tot %
TOIMINTATUOTOT	5 884 993	22 000	5 906 993	6 099 629	103,26
TOIMINTAKULUT	-28 143 641	-41 400	-28 185 041	-27 439 437	97,35
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-22 258 648	-19 400	-22 278 048	-21 339 808	95,79
Poistot ja arvonalentumiset	-624 700	0	-624 700	-797 368	127,64
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-22 883 348	-19 400	-22 902 748	-22 137 176	96,66

9 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Seuraavassa esitetään tilinpäätöslaskelmat ja konsernilaskelmat:

Tuloslaskelma (ulkoinen)

	2019	2018
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	1 095 177,96	913 793,47
Maksutuotot	1 041 188,27	1 026 219,98
Tuet ja avustukset	381 216,04	409 172,78
Muut toimintatuotot	798 057,79	919 626,12
TOIMINTATUOTOT	3 315 640,06	3 268 812,35
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-5 275 244,26	-5 374 013,36
Henkilösivukulut	-1 624 225,43	-1 644 267,53
Eläkekulut	-1 449 757,55	-1 447 938,73
Muut henkilösivukulut	-174 467,88	-196 328,80
Palvelujen ostot	-15 023 777,94	-15 203 250,89
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 014 066,13	-1 195 293,18
Avustukset	-1 374 205,26	-1 153 926,27
Muut toimintakulut	-343 929,24	-410 926,27
TOIMINTAKULUT	-24 655 448,26	-24 981 677,50
TOIMINTAKATE	-21 339 808,20	-21 712 865,15
Verotulot	9 441 844,42	9 218 457,09
Valtionosuudet	12 467 858,00	12 893 317,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	3 295,33	3 355,17
Muut rahoitustuotot	184 548,80	213 426,28
Korkokulut	-114 340,62	-128 963,60
Muut rahoituskulut	-723,31	-847,88
VUOSIKATE	642 674,42	485 878,91
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn.mukaiset poistot	-797 368,21	-775 603,05
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-797 368,21	-775 603,05
TILIKAUDEN TULOS	-154 693,79	-289 724,14
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	12 557,96	12 557,76
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-142 135,83	-277 166,38

Rahoituslaskelma (ulkoinen)

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	642 674,42	485 878,91
Tulorahoituksen korjaukset	-100 979,46	217 795,81
	541 694,96	703 674,72
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-738 837,43	-524 297,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	63 229,84
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	757 800,00 18 962,57	939 661,00 478 592,86
Toiminnan ja investointien rahavirta	560 657,53	1 182 267,58
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-6 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
	0,00	-6 000,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik.lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaik.lainojen vähennys	-1 086 255,94	-762 636,72
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 000 000,00	0,00
	-86 255,94	-762 636,72
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutokset	20 197,52	62 285,03
Saamisten muutos	-588 698,48	-214 298,09
Korottomien velkojen muutos	-1 348,93	542 742,44
	-569 849,89	390 729,38
Rahoituksen rahavirta	-656 105,83	-377 907,34
RAHAVAROJEN MUUTOS	-95 448,30	804 360,24
Rahavarat 31.12.	1 163 048,37	1 258 496,67
Rahavarat 1.1.	1 258 496,67	454 136,43
RAHAVAROJEN MUUTOS	-95 448,30	804 360,24

Tase

	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	23 293,88	40 947,00
Muut pitkävaikutteiset menot	141 566,03	161 595,59
Aineettomat hyödykkeet yht.	164 859,91	202 542,59
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 631 867,21	2 469 643,25
Rakennukset	7 450 822,69	8 390 964,83
Kiinteät rakenteet ja laitt	1 620 205,33	1 565 306,66
Koneet ja kalusto	54 229,42	118 851,19
Ennakkomaksut ja kesk.er.h.	349 182,11	178 034,47
Aineelliset hyödykkeet yht.	12 106 306,76	12 722 800,40
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	2 978 487,32	2 918 487,32
Muut lainasaamiset	507 000,00	507 000,00
Muut saamiset	108 800,78	108 800,78
Sijoitukset yht.	3 594 288,10	3 534 288,10
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	15 865 454,77	16 459 631,09
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahj.rahastojen erityiskatt.	383 115,00	383 115,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	383 115,00	383 115,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	225 070,17	225 611,17
Pitkäaik.saamiset yht.	225 070,17	225 611,17
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 116 352,56	577 903,00
Lainasaamiset	0,00	60 000,00
Muut saamiset	376 079,85	289 281,34
Siirtosaamiset	79 002,74	55 011,33
Lyhytaikaiset saamiset yht.	1 571 435,15	982 195,67
Saamiset yht.	1 796 505,32	1 207 806,84
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yht.	1 163 048,37	1 258 496,67
VASTAAVAA YHTEENSÄ	19 208 123,46	19 309 049,60

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	8 692 496,91	8 692 496,91
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-490 253,46	-213 087,08
Tilikauden yli-/alijäämä	-142 135,83	-277 166,38
Oma pääoma yhteensä	8 060 107,62	8 202 243,45

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET**VARAUKSET**

Poistoero	226 550,11	239 108,07
Poistoero ja vapaaeht.var.yht	226 550,11	239 108,07

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	121 175,00	
Pakolliset varaukset yhteensä	121 175,00	

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Lahjoitusrahastojen pääomat	576 200,85	553 406,13
Muut toimeksiantojen pääomat	41 123,61	43 720,81
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	617 324,46	597 126,94

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vak.lait	5 682 983,00	6 285 261,00
Lainat julkisyhteisöiltä	55 552,00	489 867,24
Siirtovelat	5 896,44	7 197,64
Pitkäaik.vieras pääoma yht.	5 744 431,44	6 782 325,88

Lyhytaikainen

Joukkovelkakirjalainat	1 500 000,00	500 000,00
Lainat rahoitus- ja vak.lait	602 278,00	561 456,50
Lainat julkisyhteisöiltä	55 556,00	146 040,20
Saadut ennakot	378 759,24	71 405,00
Ostovelat	902 648,54	850 115,13
Muut velat	142 877,81	161 202,66
Siirtovelat	856 415,24	1 198 025,77
Lyhytaikainen vieras pääoma	4 438 534,83	3 488 245,26

VIERAS PÄÄOMA

	10 182 966,27	10 270 571,14
--	---------------	---------------

VASTATTAVAA

	19 208 123,46	19 309 049,60
--	----------------------	----------------------

Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

	2019	2018
Toimintatuotot	14 061 358,81	14 264 457,26
Toimintakulut	-35 004 132,23	-35 986 551,39
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	45 899,76	89 070,38
Toimintakate	-20 896 873,65	-21 633 023,75
Verotulot	9 414 917,18	9 191 169,21
Valtionosuudet	13 121 412,00	13 487 280,00
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	8 040,12	4 083,05
Muut rahoitustuotot	190 499,37	214 127,69
Korkokulut	-237 606,61	-290 597,99
Muut rahoituskulut	-3 520,94	-24 825,31
Vuosikate	1 596 867,47	948 212,89
Poistot ja arvonalentumiset:		
Poistot	-1 745 776,16	-1 502 815,81
Arvonalentumiset	0,00	-4 928,08
Satunnaiset erät	34,85	-49 958,13
Tilikauden tulos	-148 873,84	-609 489,13
Tilinpäätössiirrot	2 529,60	4 113,09
Tilikauden verot	-5 500,59	-808,89
Laskennalliset verot	-2 544,29	-1 345,33
Vähemmistöosuudet	-13 851,49	-2 380,89
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-168 240,61	-609 911,16

Konsernin rahoituslaskelma

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 596 867,46	948 212,89
Satunnaiset erät	34,85	-49 958,13
Tilikauden verot	-5 500,59	-808,89
Tulorahoituksen korjauserä	-271 099,98	96 025,10
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 320 301,74	993 470,97
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 724 102,21	-1 276 322,70
Rahoitusosuudet investoin	18 520,26	75 426,81
Pysyvien vastaavien luovu	735 183,00	1 203 120,73
Investointien rahavirta yhteensä	-970 398,95	2 224,84
Toiminnan ja investointien rahavirta	349 902,79	995 695,81
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-276,04	-6 000,00
Antolainojen vähennykset		7 454,12
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	778 330,19	842 658,70
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 568 873,31	-1 250 529,07
Lyhytaikaisten lainojen muutos	887 504,13	5 854,06
Oman pääoman muutokset	175 546,05	483,90
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutos	25 876,24	64 150,54
Vaihtomaisuuden muutos	-6 772,33	17 559,77
Saamisten muutos	-760 822,22	-190 578,41
Korottomien velkojen muut	38 217,01	729 975,01
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-431 270,29	221 028,62
RAHAVAROJEN MUUTOS	-81 367,50	1 216 724,43
Rahavarat 31.12	2 204 663,07	2 286 030,57
Rahavarat 1.1.	2 286 030,57	1 069 306,14
RAHAVAROJEN MUUTOS	-81 367,50	1 216 724,43

Konsernin tase

	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	215 722,73	236 548,50
Muut pitkävaikutteiset menot	154 957,20	176 906,71
Ennakkomaksut	27 815,02	7 807,57
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	398 494,95	421 262,78
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	2 891 580,24	2 743 905,30
Rakennukset	17 579 377,90	19 077 033,14
Kiinteät rakenteet ja lait	1 840 714,72	1 811 283,20
Koneet ja kalusto	810 863,90	891 082,58
Muut aineelliset hyödykkeet	50 234,24	48 231,79
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	1 165 734,13	520 207,39
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	24 338 505,12	25 091 743,39
Sijoitukset:		
Osakkuusyhtiöosuudet	714 706,34	399 587,96
Muut osakkeet ja osuudet	387 935,55	658 469,29
Joukkovelkakirjalainasaamiset	3 885,77	3 738,28
Muut saamiset	138 766,61	131 149,09
Sijoitukset yhteensä	1 245 294,27	1 192 944,63
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	45 311,48	73 409,93
Lahjoitusrahastojen erityisk	433 160,46	424 506,19
Muut toimeksiantojen varat	9 522,32	15 411,96
Toimeksiantojen varat yhteensä	487 994,26	513 328,08
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus:		
Aineet ja tarvikkeet	80 301,55	73 643,80
Keskeneräiset tuotteet	3 018,83	2 904,24
Vaihto-omaisuus yhteensä	83 320,38	76 548,04
SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset:		
Siirtosaamiset	53,62	47,37
Lyhytaikaiset saamiset:		
Myyntisaamiset	1 450 864,67	811 591,06
Lainasaamiset		
Muut saamiset	504 755,04	401 526,15
Siirtosaamiset	284 475,08	266 208,99
Saamiset yhteensä	2 240 148,41	1 479 326,19
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	697,27	627,85
Rahoitusarvopaperit yhteensä	697,27	627,85
Rahat ja pankkisaamiset	2 203 965,80	2 285 402,72
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 998 420,46	31 061 183,67

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	8 694 032,81	8 692 496,91
Säätiöiden ja yhdistysten	456,28	760,65
Muut omat rahastot	241 910,13	260 021,01
Ed.tilikausien yli-/alijää	63 843,57	645 001,98
Tilikauden yli-/alijäämä	-168 240,61	-609 911,16
Oma pääoma yhteensä	8 832 002,17	8 988 369,39

Vähemmistöosuudet **90 858,52** **85 471,11**

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset **385 265,98** **431 709,88**

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	46 805,63	74 837,60
Lahjoitusrahastojen pääoma	627 220,88	595 217,75
Muut toimeksiantojen pääom	54 127,57	59 320,19
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	728 154,08	729 375,55

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen:**

Lainat rahoitus- ja vakuut	13 497 851,56	13 755 252,65
Lainat julkisyhteisöiltä	564 147,89	1 070 234,40
Saadut ennakot		24 461,66
Liittymismaksut ja muut velat	26 356,91	7 197,64
Siirtovelat	5 896,44	1 021,33
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	14 094 252,80	14 858 167,68

Lyhytaikainen:

Joukkovelkakirjalainat	1 500 000,00	500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuut	1 065 710,82	1 113 202,02
Lainat julkisyhteisöiltä	55 556,00	146 040,20
Saadut ennakot	518 156,89	197 373,55
Ostovelat	1 477 076,28	1 412 773,93
Liittymismaksut ja muut velat	227 920,34	192 011,18
Siirtovelat	2 013 325,51	2 399 092,38
Laskennalliset verovelat	10 141,08	7 596,79
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	6 867 886,91	5 968 090,06

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

30 998 420,46 **31 061 183,67**

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

- Kunnan tilinpäätöksen liitetiedot ryhmitellään seuraavasti:
- tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot
- tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot
- taseen vastaavia ja vastattavia koskevat liitetiedot
- vakuuksia ja vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot
- henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot
- konsernitilinpäätöstä koskevat liitetiedot (edellisten yhteydessä)

1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa *Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet*.

Sijoitusten arvostus

Osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase. Kaikki konserniin kuuluvat tytäryhteisö ja kuntayhtymät ovat yhdistellyt. Osakkuusyhtiöt ovat konsernitaseessa hankintamenoina osakkeissa ja osuuksissa. Lisäksi niiden voitoista tai tappioista ja oman pääoman muutoksista on yhdistelty omistusosuutta vastaava määrä taseeseen. Tuloslaskelmalle on merkitty osuus osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta. Yhteisyhteisöjä ei ole.

Tytäryhteisö:

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäiset velat ja saamiset sekä tuotot ja kulut ja muut sisäiset liiketapahtumat ovat vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta eliminoidut.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiö Kaavin Vuokratalot Oy:n käyttöomaisuuden poistot on jätetty oikaisematta kunnan poistosuunnitelman mukaisiksi Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausuntoon 111/2015 viitaten.

Kuntayhtymät:*Vähemmistöosuudet*

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli-/alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäiset velat ja saamiset sekä muut sisäiset liiketapahtumat ovat vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta eliminoidut.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kuntayhtymien poistoja ei ole oikaistu kunnan poistojen mukaiseksi vähäisen vaikutuksen vuoksi.

2. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

2.1 Toimintatuotot tehtäväalueittain (ulkoiset erät)

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto	642 778	480 480	582 612	408 524
Elinkeino- ja kehityspalvelut	58 619	32 516	58 619	32 516
Sosiaalipalvelut	1 754 063	1 764 466	1 197 011	1 266 084
Terveydenhuolto	9 707 776	9 889 336	0	0
Sivistystoimen hallinto	2 005	1 480	2 005	1 480
Lasten päivähoido	101 636	96 466	101 636	96 466
Opetustoimi	163 027	96 037	163 027	96 037
Aikuiskoulutus	77 263	77 984	77 263	77 984
Keskiasteen koulutus	-112 846	-83 184	0	0
Kirjastotoimi	0	0	0	0
Vapaa-aikatoimi	82 824	82 438	82 824	82 438
Joukkoliikenne	0	-660	0	-660
Kiinteistötoimi	1 062 340	1 297 381	528 770	678 226
Vesi- ja viemärilaitos	475 394	473 545	475 394	473 545
Tiehoitokunnat	0	0	0	0
Rakennusvalvonta	45 206	52 572	45 206	52 572
Ympäristönsuojelu	1 274	3 600	1 274	3 600
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	14 061 358	14 264 457	3 315 640	3 268 812

2.2. Verotulojen erittely

	2019	2018
Kunnan tulovero	7 194 885	7 148 252
Osuus yhteisöveron tuotoista	1 148 173	966 550
Kiinteistövero	1 098 786	1 103 655
<i>Verotulot yhteensä</i>	9 441 844	9 218 457

2.3. Valtionosuuksien erittely

	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	12 985 171	13 519 370
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	3 278 760	3 441 876
<i>Siitä:</i> Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-517 313	-626 053
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	12 467 858	12 893 317

2.4. Palvelujen ostojen erittely

	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	12 484 797	12 560 115
Muiden palvelujen ostot	2 538 981	2 643 136
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	15 023 778	15 203 251

2.5 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty vuonna 2012 hyväksyttyä poistosuunnitelmaa.

Alla on esitetty em. valtuuston 15.11.2012 hyväksymä poistosuunnitelma.

PYSYVÄT VASTAAVAT

	<u>Poistomenetelmä</u>
Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	Tasapoisto 3 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto 5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
- poistoaika voi erityisestä syystä olla enintään 20 vuotta; pääsääntöisesti alla esitetyn mukaan	
- erityisen syyn tapauksessa kunnanhallitus päättää poistoaajasta	
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto 4 vuotta
Muut	Tasapoisto 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto 40 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto 25 vuotta
Taloussrakennukset	Tasapoisto 18 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto 25 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto 40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto 17 % / 18 v.
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto 25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto 15 % / 23 v.
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto 8 % / 35 v.
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto 8 % / 35 v.
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto 15 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto 20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto 22 %
Maakaasuverkko	Menojäännöspoisto 15 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto 20 %
Sähkö-, vesi- yms. Laitosten laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto 15 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto 20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto 25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto 25 %
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	Tasapoisto 15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto 8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto 7 vuotta

Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto 5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto 10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto 5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. Laitteet	Tasapoisto 5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto 4 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto 4 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto

2.6 Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	427 484	366 639		
Lisäykset tilikaudella	0	60 845		
Vähennykset tilikaudella	-42 218	0		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	385 266	427 484		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	0	1 869	0	0
Lisäykset tilikaudella	121 175	0	121 175	
Vähennykset tilikaudella	0	-1 869	0	
Muut pakolliset varaukset 31.1.	121 175	0	121 175	0

2.7 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	30 348	22 304	25 561	2 982
Rakennusten luovutusvoitot	191 034	46 531	191 034	46 531
Koneiden ja kaluston luovutusvoitot	8 000		8 000	
Muut luovutusvoitot	107	505		
Luovutusvoitot yhteensä	229 489	69 340	224 595	49 513
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	2 440		2 440	
Rakennusten luovutustappiot	82 156	312 558		267 309
Koneiden ja kaluston luovutustappiot				
Muut luovutustappiot	535	1 150		
Luovutustappiot yhteensä	85 131	313 708	2 440	267 309

Vuonna 2019 rakennusten luovutusvoitto koostuu entisen virastotalon myyntivoitosta.

2.8 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä	173 460	180 588
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 347	19 801
<i>Yhteensä</i>	174 807	200 389

3. TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

3.1 Pysyvät vastaavat: aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävai- kutteiset menot	Ennakko- maksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	40 947	161 596	0	202 543
Lisäykset tilikauden aikana				0
Rahoitusosuudet tilikaudella				0
Vähennykset tilikaudella aikana				0
Siirrot erien välillä				0
Tilikauden poisto	-17 653	-20 030		-37 683
Arvonlennukset				
Poistamaton hankintameno 31.12.	23 294	141 566	0	164 860
Arvonkorotukset				
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.</i>	<i>23 294</i>	<i>141 566</i>	<i>0</i>	<i>164 860</i>
Olennaiset lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista				

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko- maksut ja kesk. er.hank.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 469 643	8 390 965	1 565 307	118 851	0	178 034	12 722 800
Lisäykset tilikauden aikana	180 000	47 485	152 340			299 012	678 838
Rahoitusosuudet tilikaudella							0
Vähennykset tilikaudella	-17 776	-517 870					-535 646
Siirrot erien välillä			127 864			-127 864	0
Tilikauden poisto		-337 575	-225 306	-64 622			-627 503
Arvonlennukset		-132 183					-132 183
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 631 867	7 450 823	1 620 205	54 229	0	349 182	12 106 307
Arvonkorotukset							
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.</i>	<i>2 631 867</i>	<i>7 450 823</i>	<i>1 620 205</i>	<i>54 229</i>	<i>0</i>	<i>349 182</i>	<i>12 106 307</i>
Olennaiset lisäpoistot							
Puretut rakennukset							

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	233 613	273 805	2 052 360	358 710	2 918 487
Lisäykset	60 000				60 000
Rahoitusosuudet					0
Vähennykset					0
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	293 613	273 805	2 052 360	358 710	2 978 487
Arvonlennukset					0
Arvonkorotukset					0
<i>Kirjapitoarvo 31.12.</i>	<i>293 613</i>	<i>273 805</i>	<i>2 052 360</i>	<i>358 710</i>	<i>2 978 487</i>

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

	Jvk-laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöiltä	Muut laina- saamiset muilta	Saamiset muilta yhteisöiltä	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0	507 000	0	108 801	615 801
Lisäykset					0
Rahoitusosuudet					0
Vähennykset					0
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	0	507 000	0	108 801	615 801
Arvonlennukset					0
Arvonkorotukset					0
<i>Kirjapitoarvo 31.12.</i>	<i>0</i>	<i>507 000</i>	<i>0</i>	<i>108 801</i>	<i>615 801</i>

3.2 Omistukset muissa yhteisöissä

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kaavin Vuokratalot Oy	Kaavi	100,00 %	100,00 %	367	3 260	-168
Kuntayhtymät						
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky	Kuopio	1,81 %	1,81 %	1 677	7 813	-155
Vaalijalan ky	Pieksämäki	0,82 %	0,82 %	113	230	33
Itä-Suomen päihdehuollon ky	Mäntyharju	0,64 %	0,64 %	10	0	-2
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	0,78 %	0,78 %	492	218	7
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	1,30 %	1,30 %	12	75	0
Osakkuusyhteisöt						
Koillis-Savon Vesi Oy	Tuusniemi	34,65 %	34,65 %	97	526	4
Koillis-Savon Ympäristöhuolto Oy	Kuopio	36,00 %	36,00 %	319	215	12
<i>Yhteensä</i>				<i>3 087</i>	<i>12 337</i>	<i>-269</i>

3.3 Saamiset tytäryhtiöiltä ja kuntayhtymiltä

	2019	2018
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Lainasaamiset	225 070	225 611
<i>Pitkäaikaiset saamiset yhteensä</i>	<i>225 070</i>	<i>225 611</i>
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	74 069	87 933
Lainasaamiset	0	60 000
Muut saamiset	1 562	1 562
Saamiset kuntayhtymiltä		
Myyntisaamiset	20 287	29 079
Siirtosaamiset	0	0
Muut saamiset	249 062	84 089
<i>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</i>	<i>344 980</i>	<i>262 663</i>

3.4 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä	33 946	32 658	0	0
Siirtyvät korot muilta	0	0	0	0
P-S Pelastuslaitos/KELA ensihoito	12 185	10 069	0	0
PSSHP lisäkanto jäsenkunnilta	30 983	24 349	0	0
Savon koulutuskuntayhtymä	0	42 225	0	0
P-s pelastuslaitos, palautus	206	664	206	664
Siilinjärven kunta, ymp.terv.huolto	3 250	0	3 250	0
Siilinjärven kunta, maaseutuhallinto	1 586	0	1 586	0
Kela-korvaus, työterveyshuolto	57 840	52 691	38 544	40 031
ELY-keskus/AVI/EU -tuet	40 489	10 922	26 662	10 922
Muut tulojäämät	103 990	92 936	8 754	3 394
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>284 475</i>	<i>266 515</i>	<i>79 003</i>	<i>55 011</i>

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**3.5 Oman pääoman erittely**

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	8 692 497	8 694 033	8 692 497	8 692 497
Lisäykset tilikaudella	1 536			
Vähennykset (ero kons.tp)		-1 536		
Peruspääoma 31.12.	8 694 033	8 692 497	8 692 497	8 692 497
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 1.1.	761	761		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennyksen tilikaudella	-304			
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 31.12.	456	761		
Muut omat rahastot				
Muut omat rahastot 1.1.	260 021	262 138		
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	-18 111	-2 117		
Muutokset (elim.y.m)				
Muut omat rahastot 31.12.	241 910	260 021		
Edellisten tilikausien yli-/jäämä 1.1.	35 091	666 306	-490 253	-213 087
Poisto-oikaisut				
Poistoero				
Vapaaeht.varaukset				
Siirto edelliseltä tilikaudelta				
Edellisen tilik.oikaisu	28 753	-21 304		
Edellisten tilik.yli/alijäämä 31.12.	63 843	645 002	-490 253	-213 087
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-168 241	-609 911	-142 136	-277 166
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	8 832 002	8 988 369	8 060 108	8 202 243

3.6 Pitkäaikainen vieras pääoma

Velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen.

	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 823 660	4 262 172
Julkisyhteisöiltä	-	-
<i>Yhteensä</i>	3 823 660	4 262 172

Kaavin kunta on allekirjoittanut marraskuussa 2018 palveluasuntokiinteistöjä koskevan kauppakirjan, jonka mukaisesti rakennukseen kohdistuvat Valtiokonttorin lainat siirtyivät 10.12.2019 Suomen Hoiva ja Asunto Oy:lle.

3.7 Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	385 266	427 484		
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	121 175	0	121 175	0
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	506 441	427 484	121 175	0

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hallituksen 17.6.2019 päätös perussopimuksen 24 §:n mukaisesta lisäkannosta alijäämän kattamiseksi.

3.8 Vieras pääoma: kunnan velat konserniin kuuluville yhteisöille

	2019	2018
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	331 758	100 420
Yhteensä	331 758	100 420
<i>Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä</i>	331 758	100 420

3.9. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Valtionosuusennakot/tuloennakot	125 617	189 437	56 657	100 689
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	1 557 902	1 462 788	758 756	741 023
Menojäämäpalkat	98 070	1 720		
Korkojaksotukset	43 486	87 409	43 054	46 732
KuEL, VaEL, vakuutusmaksuvelat	-3 442	280 392	-9 967	114 171
Laskutusten palautukset jäsenkunnille	7 218	5 076		
Muut menojäämät	184 475	372 272	7 915	195 410
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	2 013 326	2 399 093	856 415	1 198 026

4. VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.1 Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni	
	2019	2018
Kaavin Vuokratalot Oy		
Lainat julkisyhteisöiltä	508 623	611 715
Lainat rahoituslaitoksilta	-	120 000
<i>Yhteensä</i>	<i>508 623</i>	<i>731 715</i>
P-S:n sairaanhoitopiiri		
Lainat rahoituslaitoksilta	0	0

4.2 Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä	949 952	790 101	179 953	245 172
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	194 755	178 233	56 541	59 709
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)	0	0	0	0
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	0	0	0	0
Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

4.3 Vastuusitoumukset

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0	0	4 007 325	4 007 325
Jäljellä oleva pääoma	0	0	2 581 055	2 742 439
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	960 492	491 250	960 492	491 250
Jäljellä oleva pääoma	521 934	80 080	521 934	80 080

Kunnanhallituksen päätöksellä 23.9.2019 § 92 kunta on antanut Valtiokonttorille omavelkaisen takauksen Suomen Hoiva ja Asunto Oy:lle siirtyneille korkotukilainoille 1300-4250 ja 1300-8390. Kunta on päätöksellään myös edellyttänyt, että Suomen Hoiva ja Asunto Oy sitoutuu kiinnittämään kaupan kohteena olevan kiinteistön (204-403-56-2) ja antamaan ensisijaisena kiinnityksenä kiinnittämänsä panttikirjat Kaavin kunnalle (ns. vastavakuus).

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	18 000 681	17 400 808
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	11 843	11 179

4.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Sopimus- tms. vastuut

Koillis-Savon kansanterveystyön kuntayhtymän yhtymähallituksen 28.6.2011 hyväksymä Juankosken terveysaseman vuokrasopimus; vuokra-aika 30 vuotta. Juankosken kaupungin ja Kaavin kunnan välillä on näkemys ero vuokravastuusta.

Arvonlisäveron palautusvastuu

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 581 186	1 762 191	1 346 125	1 490 284

Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot kiinteistöjen uudisrakentamisen ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai käyttötarkoitusta muutettaessa.

Vuoden 2019 laskelma sisältää palautusvastuuta palveluasuntojen osalta 2.616 euroa. Kiinteistön hallinta- ja omistusoikeus on siirtynyt ostajalle tammikuussa 2020, jonka myötä kiinteistöinvestointeihin liittyvä arvonlisäveron vähennyksen tarkistusoikeus ja -velvollisuus ovat siirtyneet ostajalle.

Perustamishankkeiden valtionosuuksien palautusvastuu

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	1 032 000	1 032 000	1 032 000	1 032 000

Liikuntalain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisiin hankkeisiin liittyvät valtionosuuksien palautusvastuut.

Sopimusvastuut

Järjestelyn tarkoitus	Konserni	
	2019	2018
Sopimusvastuut		
Hankkeiden omarahoitusosuudet (Sakky)	12 534	9 483
Potilasvastuuvakuutus (PSSHP)	274	111 692
Sitoumukset avustuksiin (Vaalijalan ky)	102 241	100 677
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>115 048</i>	<i>221 852</i>

Johdannaissopimukset

Järjestelyn tarkoitus	Kunta	
	2019	2018
<p>Koronvaihtosopimus 1 (tekopvm 7.9.2015)</p> <p>Helmikuussa 2017 voimaan tullut koronvaihtosopimus suojaa yksittäisen lainan (kok.määrä 5,8 milj. €) korkoriskiä.</p> <p>Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuva korko kiinteäksi 2017 - 2035.</p> <p>Lainapääomaa vastaava nimellisarvo</p> <p>Käypä arvo (rahoituslaitoksen mukaan)</p>	<p>3 762 165</p> <p>-337 541</p>	<p>3 997 299</p> <p>-169 689</p>
<p>Koronvaihtosopimus 2 (tekopvm 14.12.2016)</p> <p>Helmikuussa 2017 voimaan tullut koronvaihtosopimus suojaa yksittäisen lainan (kok.määrä 5,8 milj. €) korkoriskiä.</p> <p>Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuva korko kiinteäksi 2017 - 2026.</p> <p>Koronvaihtosopimuksen eräntymispäivä on ennen kuin suojattavan lainan.</p> <p>Sopimus alkaa 6.2.2017 ja päättyy 6.8.2026.</p> <p>Lainapääomaa vastaava nimellisarvo</p> <p>Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)</p>	<p>1 254 055</p> <p>-46 990</p>	<p>1 332 433</p> <p>-16 683</p>
	Konserni	
	2019	2018
<p>Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin konsernin tieto:</p> <p>Koronvaihtosopimukset yhteensä</p> <p>Lainapääomaa vastaava nimellisarvo</p> <p>Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)</p>	<p>2 587 410</p> <p>-156 641</p>	<p>2 679 638</p> <p>-118 670</p>
<p>Savon koulutuskuntayhtymä:</p> <p>Koronvaihtosopimukset yhteensä</p> <p>Lainapääomaa vastaava nimellisarvo</p> <p>Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)</p>	<p>4 201</p> <p>-70</p>	<p>7 999</p> <p>-247</p>

5. HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA luottamushenkilömaksuja koskevat liitetiedot

5.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2019	2018
Yleishallinto		
-sis. myös ateria- ja puhdistuspalvelut	25	30
Sosiaali- ja terveystoimi	78	84
Opetus- ja kulttuuritoimi		
-sis. myös lasten päivähoidon	52	53
Ympäristö- ja tekniset palvelut	9	13
<i>Yhteensä</i>	164	180

Henkilöstön lukumäärä 2019 sisältää 116 toistaiseksi palkattua (v. 2018: 115) ja 48 määräaikaista henkilöä (v.2018: 64). Osa-aikaisia on seuraavasti 31.12.2019: osa-aikaeläkkeellä 3 henkilöä (v. 2018: 1 henkilö), osittaisella hoitovapaalla 3 henkilöä (v. 2018: 0 henkilöä) ja muita osa-aikaisia 15 henkilöä (v. 2018: 17 henkilöä).

5.2 Henkilöstökulut

	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan (ilman jaksotettuja palkkoja)	6 884 152	6 994 269
Jaksotetut palkat (lomapalkkavarauksen lisäys) sivukuluineen	17 733	24 012
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	1 386	12 843
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	6 903 271	7 031 124

5.3 Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2019	2018
Suomen Keskusta	780	1 333
Kansallinen Kokoomus	134	132
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	457	412
Vasemmistoliitto	0	0
Perussuomalaiset	128	107
Vihreä liitto	15	236
Suomen Kristillisdemokraatit	126	133
Rakentava Kaavi	245	232
<i>Yhteensä</i>	1 884	2 585

Em. maksut on suoritettu paikallisyhdistyksille.

5.4 Tilintarkastajan palkkiot (alv 0 %)

	2019	2018
Tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5 393	7 063
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan avustaminen	1 845	2 543
Muut palkkiot	720	900
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>7 958</i>	<i>10 506</i>

5.5 Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Kunta on antanut omistamalleen tytäryhteisölle, Kaavin Vuokratalot Oy:lle, lainoja seuraavasti:

alkup. lainamäärä, €	vuosi	jälj. 31.12.2019, €	korko	vakuus
200.000	2012	200.000	3 kk eur+2%	ei
441.000, pääomalaina	2006	441.000	-	ei
60.000, pääomalaina	2017	60.000	-	ei
6.000, pääomalaina	2018	6.000	-	ei

Kaksi ensimmäistä lainaa on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa myönnettyjä lainoja. Kunnan arvion mukaan 60.000 euron lainaan sekä 6.000 euron lainaan ei liity merkittävää taloudellista riskiä.

Kunnanhallituksen 23.9.2019 päätöksen mukaisesti Kaavin Vuokratalot Oy:n 60.000 euron lyhytaikainen laina muutettiin sijoitukseksi yhtiön vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP). Päätös perustui Kaavin Vuokratalot Oy:lle Valtiokonttorin myöntämään 105.880 euron tervehdyttämisavustukseen, jonka ehdon mukaisesti kunnan tuli sijoittaa omistajan osuutena saman verran. Lisäksi kunta ei saa periä yhtiölle myöntämien pääoma- tai antolainojen lyhennyksiä avustuksen myöntämisvuonna tai sitä seuraavana neljänä vuotena eli vuosina 2019 – 2024.

Kunta on myynyt Kaavin Vuokratalot Oy:lle hallintopalveluja (toimitusjohtajan tehtävät), perimällä niistä hallintopalvelukorvausta noin 37.000 euroa (alv 0 %). Em. tervehdyttämisavustuksen ehtojen mukaisesti kunta anteeksiantoi v. 2018 maksamattomat hallintopalvelukorvaukset joulukuussa 2019. Kuluneelta vuodelta hallintopalveluista ei peritty hallintopalvelukorvausta tytäryhteisön huonon taloudellisen tilanteen vuoksi.

Kaavin Vuokratalot Oy:ltä Kaavin kunnalla on isoimpana eränä saatavaa noin 67.700 euroa vesimaksuja.

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 9 kk:n palkan suuruudesta erokorvauksesta (valt. 24.10.2017, 147§).

VESIHUOLTOLAIN EDELLYTTÄMÄT LIITETIEDOT

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksen virallisten liitetietojen lisäksi vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot:

- vesihuoltolain toimintakertomus, ks. Vesi- ja viemärlaitoksen käyttötalousosa s. 61 tuloslaskelmaosa
- rahoituslaskelmaosa
- tase

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	2019	2018
Liikevaihto	534 055,21	536 235,65
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	160,75	276,48
Materiaalit ja palvelut	-366 638,47	-337 862,94
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-91 401,34	-77 328,36
Palvelujen ostot	-275 237,13	-260 534,58
Henkilöstökulut	-71 652,54	-54 940,61
Palkat ja palkkiot	-58 752,17	-44 219,79
Henkilösivukulut	-12 900,37	-10 720,82
Eläkekulut	-11 145,12	-9 304,53
Muut henkilösivukulut	-1 755,25	-1 416,29
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-59 580,95	-54 930,20
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut	-1 348,54	-1 837,13
Liikelylijäämä (-alijäämä)	34 995,46	86 941,25
Rahoitustuotot ja -kulut	-23 643,46	-23 888,16
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00
Kunnalle maksetut korkokulut	0,00	0,00
Korvaus peruspääomasta/jäännöspo.	-23 643,46	-23 888,16
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	11 352,00	63 053,09
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	11 352,00	63 053,09
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 352,00	63 053,09

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,9	7,8
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	2,9	7,8
Voitto, %	2,1	11,8

Sijoitetun pääoman tuotto, % = $100 \cdot (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, % = $100 \cdot (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Voitto, % = $100 \cdot (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

Kirjanpidollinen taseyksikkö

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikeliijäämä	34 995,46	86 941,25
Poistot ja arvonalentumiset	59 580,95	54 930,20
Rahoitustuotot- ja kulut (sisäiset tuotot ja kulut)	-23 643,46	-23 888,16
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjausevät	70 932,95	117 983,29
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-87 555,50	-113 063,94
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0,00
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	-87 555,50	-113 063,94
Toiminnan ja investointien rahavirta	-16 622,55	4 919,35
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos lis-/väh+	0	0,00
Saamisten muutos kunnalta, lis-/väh+	0	0,00
Saamisten muutos muilta, lis-/väh+	-30 997,95	-9 788,11
Korottomien velkojen muutos kunnalta	68 747,97	2 243,88
Korott.velkojen muutos muilta lis+/väh-	-21 127,47	2 624,88
Rahoituksen rahavirta	16 622,55	-4 919,35
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	44 950	61 573
Investointien tulorahoitus, %	81,0	104,4
Laskennallinen lainanhoitokate	0,36	2,71
Kassan riittävyys	0	0
Quick ratio	0,8	0,9
Current ratio	0,8	0,9

Investointien tulorahoitus, % = 100*Vuosikate/Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate = (Vuosikate+Korkokulut)/(Korkokulut+Lask.lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys(pv) = 365pv * Rahavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella

Quick ratio = (Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Current ratio = (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Vesihuoltolaitoksen tase

Kirjanpidollinen taseyksikkö

VASTAAVAA	31.12.2019	31.12.2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 025 339,21	997 364,66
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 513,70	1 513,70
Kiint.liittymämaksut vesi	244 769,35	244 769,35
Kiinteät rakenteet ja laitteet	772 736,16	631 697,67
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	113 063,94
Sijoitukset		
Muut saamiset/sähköliittymät	6 320,00	6 320,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	268 162,15	237 164,20
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	268 162,15	237 164,20
Myyntisaamiset	268 162,15	229 383,43
Saamiset kunnalta	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	7 780,77
Siirtosaamiset muilta	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 293 501,36	1 234 528,86

VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA	976 756,65	965 404,65
Peruspääoma/ jäännöspo	1 019 554,38	1 019 554,38
Edell.tilikausien yli-/alijäämä	-54 149,73	-117 202,82
Tilikauden yli-/alijäämä	11 352,00	63 053,09
VIERAS PÄÄOMA	316 744,71	269 124,21
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	254 682,88	185 934,91
Muut velat/liittymismaksut		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	35 491,86	57 481,56
Muut velat	26 569,97	25 707,74
Siirtovelat	0,00	0,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 293 501,36	1 234 528,86

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	75,5	78,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	59,3	50,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-43	-54
Lainakanta 31.12., 1000 €	255	186
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	255	186
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	88	62
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
Asukasmäärä	2893	2990

Omavaraisuusaste,% = $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaeht.varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus,% = $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt yli-/alijäämä = Ed.tilikausien yli-/alijäämä + tilikauden yli-/alijäämä

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas = Ed.tilikausien yli-/alijäämä + tilikauden yli-/alijäämä / Asukasmäärä

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat) + Vuokravastuut / Asukasmäärä

Lainasaamiset 31.12. = Sijoitukseen merkityt jvk-lainasaamiset ja muut saamiset

Allekirjoitukset ja merkinnät

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kaavi 30 / 3 2020

Eino Miettinen

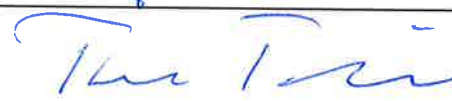


Jouko Piikkiö



P. Piikkiö

Sanna Mänttäri

**Tilinpäätösmerkintä:**

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Kaavi 27 / 5 2020BDO Audiator Oy, tilintarkastusyksikkö ^{yhäksö}Taina Törrönen
JHT, HT

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 2019

Intime -tositelajit / Kaavin kunta

Tositelaji	Nimi	Tositenumerosarja
1	Pankkitositteet	20190001 - 20 190 400
3	Palkkatositteet	1 - 26
10	Muistiotositteet	1 - 317
11	Poistot kirjanpitoon	1 - 1
12	Excel/kausimuistiot	1 - 60
15	Toimeentulotuki Pro Consona	1 - 151
20	Ostoreskontramaksut	1 - 258
21	Ostoreskontralaskut	36000001 - 36004794
30	Myyntireskontrasuoritukset	1 - 368
31	Myyntilaskut	108190 - 113246
39	Web-laskut	203208 - 204913
50	Korkolaskut	113247 - 113263
71	Mr/ Luottotappiot	1 - 7
72	Mr/ Hyvityslaskun kohdistus	1 - 34
92	Laskennalliset SL	6003510 - 11003510
93	Automaattikirjaukset SL	ei käytetty
94	Vyörytykset SL	ei käytetty
96	Kirjanpidon tulos	1 - 12
98	Sisäisen laskennan tulos	1 - 12
Tilinavaus	KPAVSA, SLAVSA	

Kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat

Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Palkkatulosteet	atk-tulosteena
Myyntilaskut	atk-tulosteena/sähköinen arkisto
Ostolaskut	sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	atk-tulosteena
Tilikartta	atk-tulosteena/sähköinen arkisto
Tasekirja	sidottuna
Tilinpäätös	sidottuna
Tase-erittelyt	kansiossa